

REVISTA LICEENII

Colegiul Național "Andrei Mureșanu" 1897 DEJ

APRILIE 2026
AN XXXIII.
NR. 1-2 (90-91)

ISSN 1223-4788

LICEENII

Revista Colegiului Național „Andrei Mureșanu” Dej

An școlar 2025-2026

An XXXIII. Nr. 1-2(90-91)

ISSN 1223-4788

Redacția

LICEENII
Revista Colegiului Național „Andrei Mureșanu” Dej
Str. 1 Mai, nr. 10, Dej, jud. Cluj
Tel. 0264-211604

Director: prof. dr. Mureșan Emilia
Director adj.: Chindriș Camelia

Redacția:

Chiș Alesiu, cls. a XI-a C – publicist, corector, redactor șef
Alb Lucia, cls. a IX-a F, publicist, redactor
Gângă Diana, cls. a X-a A – publicist, redactor, consultant artistic
Moldovan Raul, cls. a IX-a A – publicist, redactor, consultant tehnic
Sălătioan Lorena, cls. a X-a A – publicist, redactor, consultant artistic

Coordonator redacție:
Pușcaș Iuliana, bibliotecar

Consultant permanent:
Marchiș Ramona, profesor

Coordonatori elevi:
Marchiș Ramona, profesor
Obreja Elena, profesor
Pușcaș Iuliana

Colaboratori permanenți:

Profesori:
Albinetz Cristina
Marchiș Ramona
Obreja Elena
Vladu Ionelia

Colaboratori ocazionali:

Profesori:
Bogdan Anca
Haitonic Marta
Prodan Mihai
Vaida Adriana

Jurca Alessia, studentă

Coperta: Moldovan Raul, cls. a IX-a A

Tipar Lumina Dej

Aprilie 2026

Editorial

Lumina albastră a ecranelor strălucește pe fețele noastre. Nu mai deosebim noaptea de zi. Nu mai avem răbdare unii cu alții. Nu mai avem timp să comunicăm. Nu mai privim în jurul nostru. Nu ne interesează dacă au înflorit florile, dacă soarele a răsărit sau dacă semenul nostru suferă. Doar dăm scroll, iar și iar. Iar dacă un video durează mai mult de 30 de secunde, trecem mai departe fără nicio remușcare.

Ce să ne mai batem capul cu cititul? E prea complicat, cere prea multă energie, prea mult efort intelectual.

Și totuși, în această lume grăbită, parcă lipsită de empatie, fără repere clare, există o scânteie care nu s-a stins. Strălucește deasupra valurilor învolburate și ne ghidează. Ne spune, uneori timid și suav, alteori cu atitudine și curaj, că nimic nu este pierdut.

Încă avem valori. Încă ne respectăm tradițiile. Încă învățăm din trecut, din experiențele de viață, din necazurile și bucuriile celor din jur. Încă există frumos, sensibilitate, iubire, speranță.

Asta încercăm să transmitem prin paginile acestei reviste, care încă vede acea licărire din depărtare.

Opriți-vă pentru o clipă și urmați această licărire – s-ar putea să vă regăsiți în ea.

Pulsul școlii

Liceenii prin „praful istoriei”

19 zile de activism sau despre curajul de a nu întoarce spatele

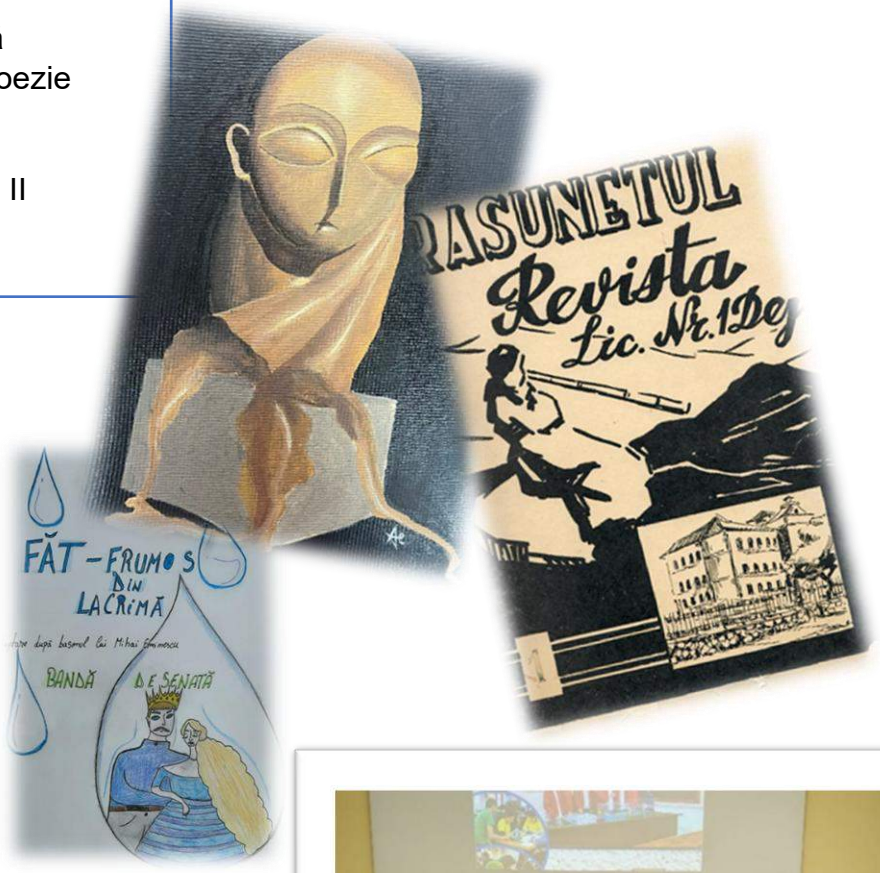
Pe urmele lui Brâncuși

Literație prin STEAM

Creații literare: bandă desenată, scenetă, poezie

First Lego League

Mai mult decât un loc II

Istoria unei reviste care nu a vrut să fie uitată

Tradiția publicațiilor școlare de la Colegiul „Andrei Mureșanu” din Dej se întinde pe mai bine de un secol și reflectă, de-a lungul timpului, dorința elevilor și a profesorilor de a crea, de a se exprima liber și de a contribui la viața culturală a comunității. De la primele reviste interbelice până la edițiile tipărite și digitale de după 1990, revista școlii a fost un spațiu al formării intelectuale și al creativității elevilor.

Primele publicații școlare (1920–1940)

Documentele istorice atestă faptul că, încă din perioada interbelică, elevii liceului erau implicați activ în activități editoriale. În **anul școlar 1920–1921** funcționa o **comisie de cenzurare a operelor scrise de elevi**, fapt care sugerează existența unor materiale destinate publicării.

În **anul școlar 1923–1924**, apare o revistă intitulată **„Cuvântul”**, publicată în două numere de către societatea de lectură a elevilor. Din păcate, lipsa anuarelor pentru perioada 1921–1923 nu permite stabilirea exactă a momentului apariției revistei. Alte mențiuni apar în **1935–1936**, când este semnalată din nou existența unei reviste școlare, fără a-i fi precizat numele.

Conform lucrării *„Confluențe cultural-educative dejene”* a profesorului **Dan Mârza**, în anul **1923** apar în scris revista **„Cuvântul”** și gazeta **„Someșul”**, publicații care marchează începuturile presei școlare moderne la Liceul „Andrei Mureșanu”.

Tot din această perioadă fac parte publicații precum **„Gazeta școlii” (1925)** și **„Școala Someșană” (1927)**, precum și **Anuarul Liceului „Andrei Mureșanu” (1919–1940)**, care conținea articole culturale și informații despre viața școlii. Acestea au pus bazele tradiției editoriale continuate mai târziu de revistele „Răsunetul” și „Liceenii”.

„Răsunetul” – revista unei generații (1967–anii ’70)

În **anul 1967** apare prima revistă școlară modernă a liceului, intitulată **„Răsunetul”**. Denumirea este profund simbolică: provine de la titlul inițial al imnului național, *„Un răsunet”*, scris de **Andrei Mureșanu**, personalitate ce dă si numele școlii noastre.

Revista a fost realizată în condiții tehnice dificile, folosind litografia, iar desenele edițiilor din perioada **1967–1969** erau realizate prin aceleași metode. La acea vreme, domnul **Bob Axinte**, cel care avea să devină mai târziu profesor și director al școlii, era elev în clasa a X-a.

Contextul politic al perioadei a dus însă la dispariția revistei. După cum își amintește domnul director Bob Axinte, revistele școlare au fost interzise, deoarece nu puteau fi controlate eficient:

„*Revistele şcolare nu puteau fi atât de bine controlate de cenzura vremii… elevii mai strecurau câte o idee care putea deranja. Şi atunci, autorităţile au hotărât că e mai bine să desfiinţeze revistele şcolare, decât să stea cineva să cenzureze fiecare articol.”*

Astfel, în a doua jumătate a anilor ’70, **revistele şcolare sunt interzise la nivel naţional,** inclusiv, *Răsunetul*”, nu din lipsă de valoare, ci tocmai din cauza potenţialului lor de exprimare liberă.

Reluarea tradiţiei după Revoluţie: „Liceenii”

După 1989, odată cu prăbuşirea regimului comunist, în Liceul „Andrei Mureşanu” „s-a creat un climat de intensă efervescenţă culturală”. Profesorul Dan Mârza, imediat după Revoluţie, a propus reluarea revistei liceului. Din cauza unor restricţii, nu s-a putut reveni la numele „Răsunetul”, astfel că noua publicaţie a primit titlul „Liceenii”, asumându-şi rolul de continuatoare a tradiţiei.

„Nu puteam reveni cu numele vechi, dar era clar că va fi o continuatoare. Aşa s-a născut ideea revistei Liceenii”, îşi aminteşte domnul Bob Axinte.

Profesorii Dan Mârza şi Bob Axinte, alături de un colectiv entuziast de elevi, pun bazele noii reviste. Entuziasmul elevilor a fost uriaş. Mulţi dintre ei, veniţi dintr-o perioadă în care libertatea de exprimare fusese limitată, au adus manuscrise, poezii şi articole.

„Trăind într-o lume închisă, elevii au venit cu un vraf de manuscrise. A fost un entuziasm extraordinar.”

Revista era realizată prin metode tradiţionale: cules manual, litere de plumb, corecturi succesive la Tipografia Lumina din Viile Dejului. Hârtia era obţinută cu sprijinul combinatului industrial, sub a cărui subordonare se afla liceul la acea vreme.

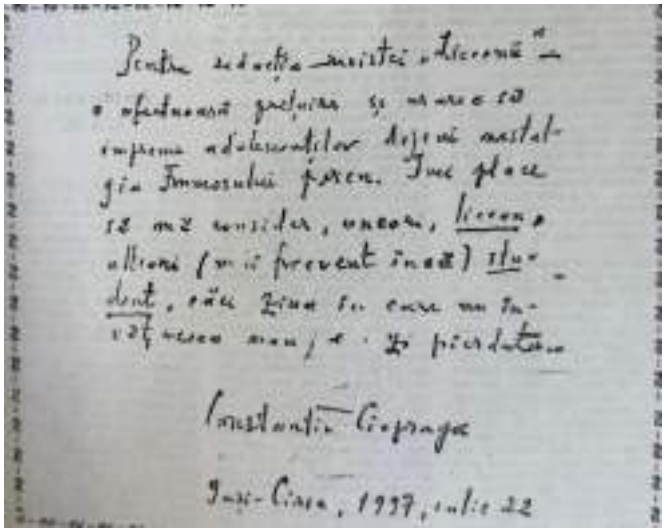
Recunoaştere naţională

Revista „*Liceenii*” se remarcă rapid la nivel naţional. Într-o tabără de reviste şcolare organizată la **Agafton (Botoşani)**, publicaţia obţine **locul I pe ţară**, fiind apreciată de un juriu format din scriitori şi critici literari.

Pe lângă succesele obţinute, parcursul revistei *Liceenii* a fost marcat şi de momente controversate. Potrivit mărturiei profesorului Bob Axinte, participant direct în juriile naţionale ale revistelor şcolare, au existat situaţii în care evaluările nu au reprezentat valoarea reală a publicaţiei.

Un astfel de eveniment s-a petrecut în cadrul unui concurs național organizat la Iași (Ciric), unde, în urma jurizării, revista ar fi fost inițial clasată pe o poziție superioară, însă, ulterior, rezultatul ar fi fost modificat în favoarea altor publicații. Deciziile fiind deja oficializate, nu a mai existat posibilitatea de contestare. Acest moment a fost perceput de redacție ca o declasare nedreaptă, fapt care a generat dezamăgire, dar nu a diminuat valoarea și prestigiul revistei în mediul școlar.

Pentru redacția revistei „Licurici" o
o adevărată prețuire și mare cinste
impresia adolescenților despre mirifi-
ca Împărăție a Zânelor. Îmi place
să mă consider, uneori, licurici
alteori (mai frecvent însă) stu-
dent, căci Zână nu este nimeni
dintre noi / cu prietenie
Constantin Ciopraga
Iași-Ciric, 1997, iulie 22

Un moment memorabil este anul **1997**, când academicianul **Constantin Ciopraga**, președintele unui juriu național, oferă un interviu revistei:

„*Dacă la o revistă școlară un academician dă un interviu, înseamnă că revista este apreciată*", i-a spus acesta domnului Bob Axinte.

Conținut, impact și continuitate

După numirea domnului Bob Axinte în funcția de director al liceului, coordonarea revistei a fost preluată de profesorul Nicolae Vesa, conform unei cutume existente în școală, potrivit căreia directorul adjunct se ocupa de revistă. Bob Axinte a rămas însă un sprijin constant pentru colectivul de redacție, alături de profesorul Dan Mârza.

Revista era structurată pe secțiuni diverse: *Viața școlii*, *Știință*, *Cultură*, *Vox magistri*, *Cenaclu*, *Mozaic*, *Sport* și *Divertisment*. Elevii se regăseau în paginile revistei, iar publicarea unui articol devenea un motiv de mândrie.

Foști absolvenți, ajunși personalități importante, trimiteau la rândul lor materiale, sporind valoarea publicației. Revista a contribuit la consolidarea prestigiului liceului și la formarea multor tineri care aveau să urmeze cariere culturale sau academice.

Tranziția spre era digitală

La începutul anilor 2000, dificultățile tehnice și lipsa echipamentelor tipografice au impus trecerea treptată la formatul digital. Revista a început să fie realizată pe calculator, salvată pe dischete și apoi tipărită. Apar primele ediții color, realizate cu ajutorul elevului **Pop Iuliu**, care folosea programul Corel. Deși tirajul inițial ajungea la aproximativ 1000 de exemplare, acesta a scăzut treptat, odată cu reducerea numărului de elevi.

Producția revistei s-a realizat prin autofinanțare, sponsorizări, sprijinul Tipografiei Lumina și al Primăriei Dej. De multe ori, costurile nu erau acoperite integral din vânzări, însă solidaritatea comunității școlare a permis continuarea apariției publicației.

O moștenire vie

Revista școlii a fost și rămâne un simbol al libertății de exprimare, al creativității și al spiritului civic. A influențat profund viața școlii, atrăgând elevi, profesori și absolvenți în jurul unui proiect comun, care a traversat regimuri politice, generații și transformări tehnologice.

Istoria revistei Colegiului Național „Andrei Mureșanu" nu este doar istoria unei publicații, ci **istoria unei comunități care a ales să gândească, să scrie și să se exprime liber**.

Bibliografie:

Tradiții ale presei școlare în Adevărul de Cluj, 1996, pagina 13, accesat 06.12.2025
Anuarul II al Liceului „Andreiu Mureșanu” din Dej. Pe anul școlar 1920-1921, publicat de Victor Motogna, Gherla, Tipografia Diecezană,1921, p. 8
Anuarul V al Liceului „Andreiu Mureșanu” din Dej. Pe anul școlar 1923-1924, publicat de Victor Motogna, Dej, Tipografia Medgyesi,1924, p. 17
Anuarul Liceului „Andrei Mureșanu” Dej. 1935-1936. Publicat de Cherebețiu, P. I., Tipografia orient, Dej, p. 99
Anuarele Liceului „Andrei Mureșanu” Dej, 1920-1941, 1957-1958
Răsunetul. Revista Liceului nr.1 Dej, nr. 1 și 3
Mârza, Dan, Din istoria activității culturale dejene în date, în Confluențe culturale dejene, 1989, p. 58
Bob, A; Vesa, N.; Kiss, Fr., Omagiu Colegiului Național „Andrei Mureșanu” Dej – studiu monografic -, Ed. Texte, Dej, 2007, p. 95-273
Interviu cu domnul profesor Bob Axinte, director al Colegiului Național „Andrei Mureșanu” (1995-2017)

Moldovan Raul, cls. a IX-a A

19 zile de activism sau despre curajul de a nu întoarce privirea

Școala nu e doar despre note, ci despre viața reală și despre cum învățăm să ne protejăm unii pe alții. În toamna acestui an școlar, ne-am alăturat campaniei internaționale **„19 Zile de activism pentru prevenirea violenței și abuzurilor împotriva copiilor și tinerilor”** desfășurat sub egida **FICE**. (Federația Internațională a Comunităților Educative Secțiunea România - Ong – Unesco / Consiliul Europe). Deși titlul poate suna prea oficial, realitatea din spatele lui ne privește direct pe toți.

Ce înseamnă, de fapt, activismul?

Activismul înseamnă să nu mai fii un simplu spectator. Înseamnă să înțelegi că ai puterea de a schimba ceva — social sau educațional — prin simplul fapt că alegi să fii informat. Într-o lume în care abuzul poate lua forme subtile, de la bullying și neglijare până la hărțuirea în mediul online (TIC/grooming), prima noastră linie de apărare este cunoașterea.

Desfășurarea activității

Activitățile s-au desfășurat în biblioteca școlii și în sălile de clasă. Participanții au fost elevi de clasa a IX-a, iar coordonatori au fost doamnele profesoare de română, Marchiș Ramona și Obreja Elena, și bibliotecara școlii, Pușcaș Iuliana. Scopul a fost conștientizarea formelor de abuz, înțelegerea drepturilor copilului și dezvoltarea unei atitudini responsabile în fața situațiilor de risc.

Informarea

Elevii au început prin documentarea din surse sigure despre diferite forme de abuz, violență și exploatare, precum și despre modalități de prevenire. Temele studiate au inclus:

- Prevenirea copiilor în conflictele armate
- Prevenirea violenței și a abuzului sexual asupra copiilor
- Prevenirea bullying-ului
- Prevenirea neglijării
- Prevenirea muncii copiilor
- Prevenirea pedepselor corporale
- Prevenirea prostituției și a exploatării sexuale
- Prevenirea copiilor străzii
- Prevenirea discriminării bazate pe starea de sănătate
- Prevenirea dependenței și abuzului de substanțe
- Prevenirea pericolelor TIC securitate online, grooming, hărțuire)

În cadrul activității, am discutat și despre **drepturile fundamentale ale copilului**, modul în care pot fi protejate și instituțiile care pot interveni în situații de risc.

Lucrul pe grupe

După etapa de documentare și discuțiile introductive, elevii au fost împărțiți în **6–7 echipe**, fiecare analizând situații concrete. Fiecare echipă a avut sarcina de a stabili: contextul **și personajele:** Cine este victima și cine este agresorul?; c**onsecințele:** Ce se întâmplă dacă alegem să tăcem?; i**ntervenția:** Ce idei preventive putem propune?

Fiecare echipă și-a ales un motto reprezentativ, iar prezentările de final au demonstrat o maturitate surprinzătoare.

Laboratorul de soluții

Elevii au propus soluții realiste, au discutat despre ce pot face ca **martori**, **victime sau persoane apropiate** unei situații de abuz și au reflectat asupra responsabilității personale în asemenea situații.

Fiecare grupă a prezentat cinci idei de prevenire a unei situații de acest gen, care, la sfârșitul activității s-a transformat într-un decalog comun

Rezultate și impact

Activitatea s-a încheiat prin prezentarea „Decalogului prevenirii" formulat de fiecare clasă, La final, am formulat un **„Decalog al Prevenirii"** — un set de zece reguli esențiale.

Participarea la această campanie ne-a întărit ideea că activismul începe cu empatia. Am învățat că un climat școlar sigur nu se primește cadou, ci se construiește zi de zi prin respect, încredere și, mai ales, prin informare corectă. Suntem o generație care a ales să nu mai întoarcă privirea.

Pușcaș Iuliana, bibliotecar
Obreja Elena, Marchiș Ramona – prof. lb. și lit. română

Pe urmele lui Brâncuși

Spiritul „Părintelui Modernismului” a fost reînviat de tinerii artiști dejeni la Muzeul Municipal Dej, care a devenit, în 19 februarie 2026, un veritabil laborator de creativitate și reverență culturală. Sub cupola „Anului Brâncuși”, elevii tuturor școlilor din Dej și-au unit viziunile într-o expoziție omagială de excepție, demonstrând că moștenirea titanului de la Hobița rămâne o sursă inepuizabilă de inspirație pentru generația Z.

Expoziția a reunit zeci de lucrări de grafică și pictură, fiecare fiind o interpretare personală a universului brâncușian. De la reinterpretări geometrice ale *Coloanei fără sfârșit*, care pare să străpungă tavanul muzeului prin forța perspectivei, până la delicatețea *Domnișoarei Pogany* și a *Muzei adormite* transpuse în tonuri pastelate, simezele Muzeului Municipal a vibrat de energie, datorită simfoniei de linii și culori.

Participarea tuturor școlilor din Dej a creat un sentiment de comunitate culturală rar întâlnit. Marcarea „Anului Brâncuși” printr-o acțiune concretă, a scos arta din manuale și a adus-o pe simezele muzeului.

Elevii dejeni nu s-au mulțumit doar să reproducă forme consacrate; aceștia au explorat temele fundamentale ale maestrului: zborul, tăcerea, esențializarea și spiritualitatea românească, rezultatul fiind un dialog vizual între rigoarea grafică și explozia cromatică a picturii, demonstrând un nivel de maturitate artistică surprinzător. S-a evidențiat de asemenea și contrastul dintre lucrările de grafică (axate pe structură și simbol) și cele de pictură (axate pe emoție și lumină).

Sub bagheta curatorului Constantin Albinetz, evenimentul a avut un mare succes. Cu o viziune pedagogică și artistică impecabilă, domnia sa a reușit să armonizeze diversitatea stilistică a elevilor proveniți din instituții școlare diferite, transformând expoziția într-un tot unitar.

„A-l omagia pe Brâncuși în 2026 nu este doar un act de memorie, ci unul de continuitate. Elevii noștri au înțeles că ‘Esența’ nu este un concept abstract, ci un mod de a vedea lumea cu sufletul,” a punctat prof. Albinetz în cadrul vernisajului.

Prin expoziția aniversară „Pe urmele lui Brâncuși”, Muzeul Municipal Dej și-a reconfirmat rolul de pol cultural activ în comunitatea dejeană. Dincolo de valoarea estetică a lucrărilor, evenimentul rămâne o lecție de identitate națională. Dacă scopul artei este să ne facă să vedem invizibilul, atunci tinerii artiști dejeni, ghidați de profesorii lor, precum și de viziunea lui Brâncuși, au reușit cu prisosință acest lucru.

profesor ed. artistică Bogdan Dalia Anca

De la literație la știință: când literatura întâlnește laboratorul de idei

Cine spune că, dacă îți place matematica, nu poți iubi și literatura? Sau că proiectarea nu are nimic de-a face cu creativitatea? Cele mai interesante idei apar exact atunci când îndrăznim să combinăm domenii diferite: cărțile cu tehnologia, logica cu emoția și creativitatea cu știința.

Proiectul „De la literație la știință, de la creație la inovație prin activități STEAM” a demonstrat că lectura poate fi poate fi mai mult decât un exercițiu de înțelegere – poate deveni punctul de plecare pentru explorare, experiment și creație, transformând atât biblioteca, cât și sala de clasă într-un adevărat laborator de idei

De la raftul de cărți… la idei care prind viață

Am pornit de la raftul de cărți, dar am ajuns departe. Am răsfoit titluri care ne-au făcut să visăm, precum „Cu buzunarul plin de stele” de Aisha Bushby, „Harry Potter” de J.K. Rowling sau „Castelul din Carpați” de Jules Verne. Dar am abordat și subiecte grele, de la „Procesul” de Kafka sau „Crimă și pedeapsă” de F.M. Dostoievski, până la întrebările incomode ale lui Camus în „Mitul lui Sisif”. Lista a continuat cu lecturi care provoacă reflecția și imaginația: de la „Activități STEM. Știința senzațională” de St. Clarckson, la „27 de pași” de Tibi Ușeriu, „Povestea friendelului” de Andrew Clements, „Copacul cu 13 etaje” de Andy Griffiths, „Războiul care mi-a salvat viața” de Kimberly Brubaker Bradley, „Cartea bunătății” de Cristina I sau „Povestea kendamei pierdute” de Adina Rosetti.

Textele au fost citite împreună, discutate, uneori chiar „contrazise”, iar elevii au fost încurajați să spună ce cred, nu doar „ce trebuie”. Au descoperit că literatura nu oferă doar povești, ci și întrebări incomode, discuții despre curaj, empatie și reziliență – lucruri care nu se învață din definiții, ci din experiență și reflecție.

A fost, poate, una dintre cele mai importante schimbări: lectura nu ca obligație, ci ca dialog.

Fibonacci și vânătoarea de comori la Cluj

Unul dintre cele mai fascinante ateliere a fost cel dedicat lui **Leonardo Fibonacci**. Am învățat să „vedem” numărul de aur peste tot: în petalele florilor, în arhitectură, în pictură și chiar în structura propriului corp. Toate urmează tipare matematice care, surprinzător, sunt percepute de ochiul uman ca fiind echilibrate și frumoase. Astfel, ceea ce pare la prima vedere doar un calcul devine, de fapt, o formă de artă ascunsă în realitatea din jurul nostru.

Matematica n-a mai fost doar o înșiruire de cifre, ci un cod secret al frumuseții naturii.

În acest context, granițele dintre discipline se estompează. Matematica nu mai este doar despre formule, iar literatura nu mai înseamnă doar cuvinte – împreună, ele ne ajută să descoperim sensuri, tipare și conexiuni care ne definesc modul de a vedea lumea.

Experiența a culminat cu vizita la Biblioteca Județeană „Octavian Goga” din Cluj-Napoca. Acolo, trecutul și prezentul s-au întâlnit: am pășit pe urmele lui Eminescu și Emil Isac în secțiile de colecții speciale, dar ne-am și antrenat mintea într-o „vânătoare de comori” (Treasure Hunt) organizată de doamna bibliotecară Adina Kerekes. Am descoperit o instituție vie, plină de oameni care pun pasiune în tot ceea ce fac și care ne-au arătat că o bibliotecă modernă este orice, mai puțin plictisitoare.

De la idee la machetă

Finalul proiectului a fost un adevărat spectacol de creativitate. Elevi de gimnaziu și liceu s-au întrecut în a demonstra că cititul nu exclude dexteritatea. Am văzut machete ingenioase, afișe cu design modern și coperte de carte regândite, toate fiind rezultatul muncii în echipă și al gândirii critice. Aceste lucrări vor rămâne expuse în bibliotecă – nu ca niște simple proiecte școlare, ci ca dovezi ale curajului de a gândi „outside the box”.

Ce am învățat din asta?

- Că lectura ne dezvoltă vocabularul, dar ne dă și curajul de a vorbi în fața unui public.
- Că poți construi ceva cu mâinile tale plecând de la o idee dintr-o carte.
- Că succesul este 10% talent și 90% muncă, exercițiu și curiozitate.

Ce rămâne după ce închidem cărțile?

Dincolo de produse și diplome, rămâne atitudinea. Am învățat să avem mai multă încredere în propriile idei și să nu ne temem să punem întrebări dificile. Proiectul acesta nu a fost despre a citi mai mult, ci despre a înțelege mai profund și a avea curajul să gândim cu mintea noastră.

Ce urmează?

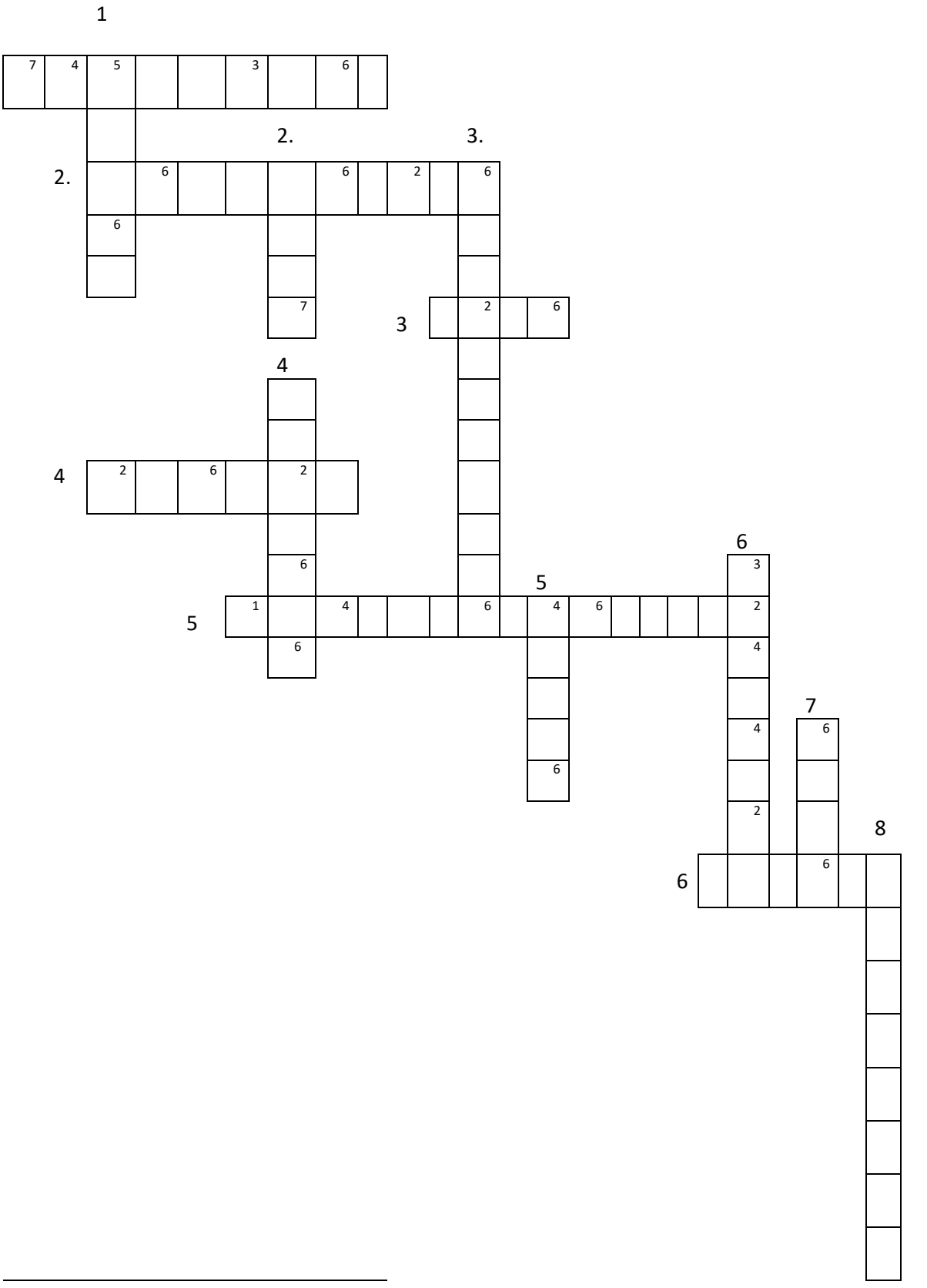
Povestea nu se oprește aici. Urmează noi ateliere și noi provocări. Pentru că, uneori, tot ce ai nevoie este o carte bună... și curajul de a merge mult mai departe de ultima ei pagină.

Sarcini

Găsiți legătura dintre Fibonacci și Eminescu – exemplificați
Faceți o postare pentru Tik-Tok/Instagram în care faceți referire la Fibonacci

Bibliografie (selectivă):

Bradley, Kimberly Brubaker, *Războiul care mi-a salvat viața*, București, Editura Arthur, 2020
Bushby, Aisha, *Cu buzunarul plin de stele*, București, Editura Forteen, 2024
Camus, Albert, *Mitul lui Sisif*, București, Editura Polirom, 2020
Clarkson, St., *Activități STEM. Știința senzațională*, București, Editura Paralela 45, 2021
Dostoievski, F.M., *Crimă și pedeapsă*, București, Editura Cartex 2000, 2007
Kafka, Franz, *Procesul*, București, Editura Polirom, 2020
Palacio, R.J., *Minunea*, București, Editura Arthur, 2019
Rowling, J.K., *Harry Potter* (seria), București, Editura Arthur, 2024
Ușeriu, Tibi, *27 de pași*, Piatra Fântânele, 2017
Verne, Jules, *Castelul din Carpați*, București, Editura Compania, 1999
„Ce este șirul lui Fibonacci”, *Libertatea (Lifestyle)*, [online] la adresa: https://www.libertatea.ro/lifestyle/ce-este-sirul-lui-fibonacci-4370450 (accesat la 25 martie 2026).
„Fibonacci Sequence”, [Video online] la adresa: https://www.youtube.com/watch?v=BpDwe7QkcfU (accesat la 25 martie 2026).

1	2	3	4	5	6	7	7	2

Definiții pentru integramă
Orizontal

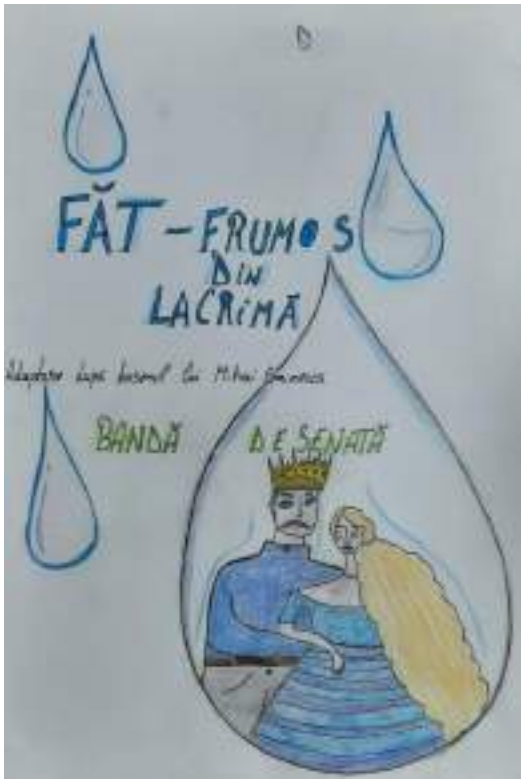
1. Fruct lemnos al unui răşinos care creşte la înălţimi mari, are solzi dispuşi în spirală
2. Știință exactă, iubită de unii, temută de alții, care se ocupă de rezolvarea problemelor
3. Turnul înclinat din … (oraș din Italia)
4. Țara renascentiștilor, a pizzei și a gelato-ului, are formă asemănătoare cu a unei cizme
5. Floare care se întoarce după soare
6. Partea colorată și înmiresmată a unei flori (plural)

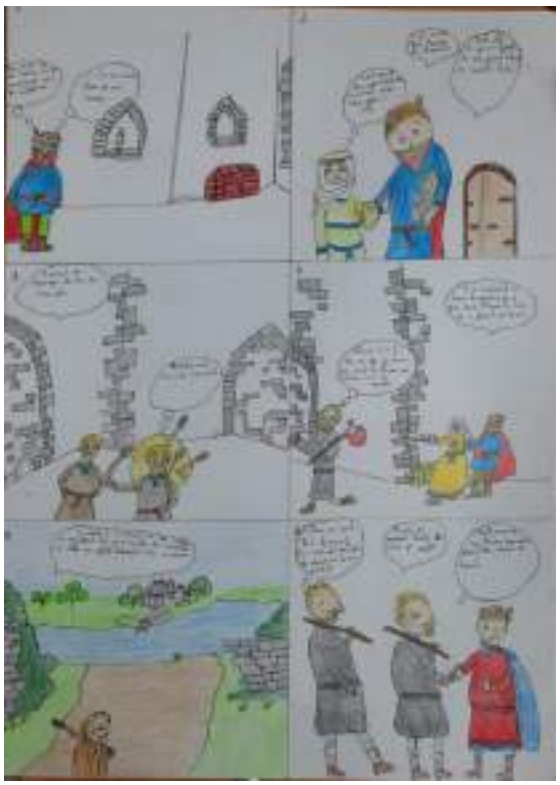
Vertical

1. Sinonim pentru cifră
2. Animal mic, târâtor, care își poartă casa în spate
3. Domeniu care se ocupă de proiectarea clădirilor sau a altor structuri
4. Linie sau curbă care pornește dintr-un punct și se învârte progresiv în afară sau în interior
5. Literă grecească, folosită împreună cu „alpha” semnifică „Începutul și Sfârșitul”
6. Știința care studiază viața și toate organismele vii
7. Creativitate exprimată prin pictură, sculptură sau muzică
8. Numele marelui poet român cunoscut pentru poemul său cu 98 de strofe

Pușcaș Iuliana, bibliotecar
Marchiș Ramona, prof. lb. și literatura română

Și pentru că suntem un colectiv creativ și jucăuș, atunci când timpul ne permite, încercăm metode alternative de predare-învățare. Iată câteva **produse de învățare creative**, menite să scoată predatul din rama clasică. Prin **bandă desenată**, **poezie** și **scenete inedite** (dialoguri între personaje din universuri literare diferite), am explorat temele studiate dintr-o perspectivă personală și ludică:

Lascău Luca, cls. VI-a,
Prof. lb. și lit. română Marchiș Ramona

Dorința

(*Pe un drum de la marginea satului. Ion stă sprijinit în coada sapei, privind câmpul. Din depărtare apare Lică Sămădăul, îmbrăcat bine, cu un zâmbet ușor ironic*.)

LICĂ: Ei, măi flăcău, văd că muncești de zor. Nu te mai satură pământul?

ION: Pământul, nea Lică, e sufletul omului. Cine-l are, are și cinste, și rost. Eu pentru asta am luptat... și pentru el am pierdut tot.

LICĂ: Cinste zici? Eu n-am crezut niciodată în pământ sau în muncă. Eu am vrut putere și bani. Când oamenii se tem de tine, atunci simți că trăiești!

ION: Puterea ta te-a dus la pierzanie. Eu am vrut doar să am pământul meu, să fiu cineva. Tu ai vrut să-I stăpânești pe toți.

LICĂ: Și ce-ai câștigat, măi Ion? Un pumn de țărână și un sfârșit amar. Eu cel puțin am trăit cum am vrut, n-am ascultat de nimeni. Tu te-ai chinuit încontinuu și tot n-ai fost fericit.

ION: Am avut pământul... dar am pierdut dragostea și liniștea. Ana a suferit din vina mea. Am rănit, am mințit... Poate că nici tu n-ai iubit, Lică, dar ai simțit vreodată liniște?

LICĂ: Liniște? Nu, dar am simțit gustul puterii. Am fost prea ocupat să fiu stăpân. Și crede-mă, e mai dulce decât orice iubire. Numai că... nici puterea nu ține mult.

ION: Așa e și cu pământul. Crezi că-l stăpânești, dar ajunge să te stăpânească el pe tine. Îți fură mintea.

LICĂ: Atunci, înseamnă că am fost amândoi orbi. Suntem fiecare cu demonul lui. Tu după pământ, eu după putere.

ION: Și atunci care e propunerea?

LICĂ: Eh, acum e prea târziu, dar ascultă băiete: dacă vrei ceva, luptă până la capăt. Nu aștepta să-ți dea altul. Doar să fii gata să plătești prețul!

ION (*oftând*): Prețul l-am plătit deja. Cu sânge, cu rușine, cu moarte. Dar cred că asta e soarta celor ce vor prea mult.

LICĂ (*zâmbind ironic*): Ia tu ai ceva să-mi zici?

ION (*ridicând din umeri*): Să nu crezi că ești mai presus de lege sau de oameni, măi Lică. Totul se plătește, mai devreme sau mai târziu.

LICĂ (*zâmbind amar*): Așa e, măi Ion. Numai că, la urmă, tot pământul ne înghite pe toți, bogați sau săraci, puternici sau neputincioși.

(*Se lasă tăcerea. Ion privește câmpul, Lică își aprinde o țigară și își face ochii. Amândoi par să înțeleagă, prea târziu, că dorințele au avut un preț prea mare*.)

Gligar Odetta, cls. a XII-a D
Prof. lb. și lit. română Obreja Elena

Cei doi motani

În casă stau doi motănei,
Atât de diferiți între ei.
Unul e negru, somnoros,
Se-ntinde lung și stă pe jos.
Cu ochii grei și pas domol,
Doarme-n soare, pe fotoliu moale.
Visează liniștit, ușor,
Ca un mic rege visător.
Celălalt, alb cu portocaliu,
E plin de chef și zurbagiu.
Aleargă iute prin odaie,
Sare pe masă, face mișcare.
Unul visează, altul zboară,
Unul lenevește, altul zburdă iară,
Dar viața parcă-i mai frumoasă,
Cu doi motani veseli prin casă.

Șuteu Tania, IX D
Prof. lb. și lit. română Obreja Elena

FIRST LEGO League

Participarea mea în FIRST LEGO League a fost una dintre cele mai frumoase și complexe experiențe pe care le-am trăit până acum. La început, nu știam exact la ce să mă aștept și nici cât de multă muncă se ascunde în spatele unui astfel de proiect. Însă, pe parcurs, am descoperit că nu este vorba doar despre un robot, ci despre un întreg proces de învățare, cercetare și colaborare.

Totul a pornit de la proiectul nostru de inovație, unde am identificat o problemă reală din comunitate, și anume, faptul că foarte mulți tineri nu cunosc sau nu sunt interesați de descoperirile arheologice locale. Această idee nu a rămas doar la nivel teoretic, pentru că am început să ne documentăm serios și să căutăm informații relevante.

Am mers la biblioteca școlii, de unde am împrumutat două cărți importante pentru proiectul nostru, una despre arheologia locală și una despre arheologia din România. Citind aceste cărți, am reușit să înțelegem mai bine contextul descoperirilor, importanța lor și modul în care pot fi prezentate într-un mod mai atractiv pentru tineri. Nu a fost doar o simplă lectură, ci un proces în care am selectat informații, le-am discutat în echipă și le-am integrat direct în proiectul nostru de cercetare, așa cum este documentat și în caietul proiectului.

Am realizat că informațiile există, dar nu sunt prezentate într-un mod accesibil și interesant pentru generația noastră. Acest lucru ne-a motivat și mai mult să găsim o soluție. După etapa de documentare, am mers mai departe și am vizitat atât biblioteca municipală, cât și muzeul orașului, unde am discutat cu persoane care lucrează în domeniu. Am pus întrebări, am cerut sfaturi și am primit răspunsuri care ne-au ajutat să înțelegem mai bine realitatea din spatele proiectului nostru.

Colaborarea cu doamnele de acolo a fost foarte importantă pentru noi, pentru că ne-a oferit o perspectivă reală și ne-a arătat că ceea ce facem are legătură directă cu comunitatea.

În acel moment, am simțit că proiectul nostru nu mai este doar pentru competiție, ci devine ceva util și relevant.

Pe baza tuturor informațiilor adunate, am ajuns la o soluție prin care să combinăm tehnologia cu educația. Am realizat o machetă de tip mini-muzeu și o hartă interactivă cu LED-uri, care indică locurile unde au fost descoperite artefacte, iar fiecare element este însoțit de coduri QR, care duc către conținut interactiv.

Scopul nostru a fost să transformăm arheologia, dintr-un subiect perceput că fiind dificil sau plictisitor, într-o experiență interesantă și accesibilă pentru tineri, exact așa cum ne-am propus încă de la început.

În același timp, am lucrat și la robot, unde am trecut prin mai multe etape de construcție și îmbunătățire. Am testat diferite variante, am greșit, am refăcut și am învățat din fiecare încercare. După etapă regională, am realizat că unele mecanisme nu funcționează suficient de bine și am

decis să reproiectăm modulele, astfel încât robotul să fie mai rapid, mai stabil și mai eficient, lucru care ne-a ajutat foarte mult pentru etapă națională.

Participarea la etapă națională a fost un moment special pentru mine. Acolo am întâlnit echipe din toată țară, am cunoscut oameni noi și am realizat că, deși fiecare echipă este diferită, toate au aceeași pasiune pentru ceea ce fac.

Am legat prietenii, am colaborat și am învățat unii de la alții. A fost interesant să observ diferențele dintre echipe, mai ales între cele mai experimentate și cele aflate la început. Acest lucru nu a făcut decât să ne motiveze și mai mult. Chiar dacă suntem diferiți, experiența trăită acolo a fost una foarte frumoasă și autentică. Ne-a unit și ne-a făcut să apreciem și mai mult muncă noastră.

Privind în urmă, această experiență m-a ajutat să cresc foarte mult. Am învățat să caut informații, să lucrez în echipă, să comunic cu oameni din domenii diferite și să transform ideile în soluții reale. Am învățat că succesul nu vine imediat, ci este rezultatul muncii, răbdării și perseverenței. Pentru mine, această competiție nu a fost doar despre robotică, ci despre dezvoltare personală și despre descoperirea propriilor limite și posibilități.

După tot ce am trăit în acest sezon, sunt sigură că vreau să continui. Aștept cu nerăbdare sezonul următor și sunt convinsă că va aduce noi provocări și noi oportunități de a învăța. Pentru mine, FIRST LEGO League nu este doar o competiție, ci o experiență reală, care m-a schimbat și care va rămâne una dintre cele mai importante amintiri din parcursul meu.

Bercea Cezara, cls. a VIII-a

Mai mult decât un loc II

Într-o perioadă în care sportul școlar își reafirmă tot mai mult rolul esențial în formarea armonioasă a elevilor, echipa de fotbal U18 băieți (an școlar 2025-2026) a CNAM Dej reprezintă un exemplu remarcabil de consecvență, determinare și pasiune.

Pe parcursul celor patru ani de liceu, acești elevi au demonstrat că performanța nu este întâmplătoare, ci rezultatul muncii susținute, al disciplinei și al spiritului de echipă. Participând anual la Olimpiada Națională a Sportului Școlar, echipa noastră a reușit o performanță deosebită: clasarea pe locul II la faza județeană în fiecare dintre cei patru ani consecutivi.

Această constanță în rezultate reflectă nu doar valoarea individuală a jucătorilor, ci mai ales coeziunea grupului și dorința comună de a evolua, calități care cu siguranță îi clasează pe cea mai înaltă treaptă al „podiumului aprecierilor” din punct de vedere sportiv. Sunt calități educate și dobândite în timp cu un mare aport al antrenorilor, profesorilor de sport și nu în ultimul rând al părinților care i-au îndrumat și sprijinit. Fiecare an competițional a adus noi provocări, adversari

puternici și momente intense, însă elevii au răspuns de fiecare dată cu seriozitate, fair-play și ambiție.

Antrenamentele regulate, implicarea activă și dorința de autodepășire au fost elementele cheie care au stat la baza acestor rezultate. Dincolo de scoruri și clasamente, experiența acumulată pe teren a contribuit la dezvoltarea unor valori esențiale: respectul față de coechipieri și adversari, responsabilitatea, comunicarea și încrederea în forțele proprii.

Ca profesor de educație fizică și coordonator al echipei, am avut privilegiul de a lucra cu o generație de elevi dedicați, care au înțeles că adevărata victorie nu constă doar în trofee, ci și în parcursul construit împreună. Sunt mândră de fiecare dintre ei și de modul în care au reprezentat școala noastră.

Felicitări tuturor componenților echipei: Filip Mihai, Kis Matei, Chender Paul, Dumitru Darius, Ceteraș Mihai, Ciceu Mario, Todea Cristian, Rus Bogdan, Gîță Emilian, Pop Cristian, Andraș David, Mureșan Tudor, pentru rezultatele obținute și pentru exemplul oferit! Le dorim mult succes în continuare, atât pe terenul de sport, cât și în toate provocările viitoare.

Profesor de educație fizică, Lazăr Anca

Știați că...

Începuturile învățământului superior
În labirintul minții
Influențele ce ne dictează viața
Etică în genetică
Inamicul din farfurie
Puțină anatomie
Cautând prin arhivele orașului:
Guilem Șorban
Filmul ca artă
Teste
Experimente psihologice

Drumul de la deprinderi la educaţia modernă. Evoluţia sistemelor de instruire în istoria universală

Şcoala este o instituţie importantă astăzi, la fel ca procesul de învăţare în sine. Însă educaţia nu a arătat mereu aşa cum o ştim noi. În trecut, începând cu preistoria, oamenii nu aveau şcoli, aşa că se concentrau pe deprinderea abilităţilor necesare supravieţuirii. Aşadar, procesul învăţării a existat dintotdeauna, oamenii având nevoie de el pentru a trăi şi a se dezvolta intelectual.

În preistorie, oamenii deprindeau cunoştinţe zi de zi, prin practică. Ei au învăţat să stăpânească focul, să cioplească unelte şi să comunice printr-un limbaj tot mai complex. Nu existau şcoli. Însă învăţau zi de zi în alte feluri: munca, poveştile şi legendele erau transmise de la părinţi la copii. Aşa au evoluat primele triburi şi societăţi, care, mai apoi, au continuat să se dezvolte. Oamenii au fost nevoiţi să înveţe cum să se adapteze, cum să muncească, cum să supravieţuiască. Au învăţat să coasă, să prepare mâncare, să pescuiască şi să îşi îngroape morţii.

Trecerea de la preistorie la antichitate a marcat o schimbare majoră: dorinţa oamenilor de a se organiza în comunităţi complexe şi de a construi primele oraşe

În antichitate învăţăturile, ştiinţa şi educaţia au început să fie privite ca ceva foarte important, deşi destul de nou. Roluri importante au jucat Roma şi Grecia, care au fost centre uriaşe de educaţie, cultură şi ştiinţă. Se studia arta picturii, literaturii şi a arhitecturii, precum şi arta războiului (mai ales în Sparta).

În Mesopotamia, în jurul anului 2000 î. Hr., au apărut şcoli pentru scribi, dar doar pentru băieţii din familii bogate. De fapt, acestea erau şi singurele şcoli. În China, a apărut o şcoală în 141 î. Hr., care încă există şi funcţionează ca cea mai veche şcoală din lume. În Roma şi Grecia şcolile au început să apară doar în secolul al IV-lea î. Hr. De acum existau unele persoane care se puteau numi învăţători. Dar educaţia nu se oprea aici. Au existat foarte mulţi filosofi, matematicieni, fizicieni, istorici care au pus bazele a tot ce ştim astăzi. Unii dintre cei mai cunoscuţi sunt: Socrate, Aristotel, Platon, Pericle, Pitagora, Arhimede, Herodot, Solon, şi mulţi alţii.

După căderea Romei, centrele de învăţământ şi şcolile au fost preluate de Biserică, din cauza instabilităţii existente până în secolul al IX-lea. Bisericile erau singurele instituţii stabile care să îi înveţe pe oameni. Copiii învăţau artă, aritmetică, astronomie, muzică, retorică, oratorie şi teologie. Mai târziu, când oraşele au devenit state independente şi crizele au încetat, centrele de învăţământ au ajuns să fie luate de stat. Unele dintre cele mai importante profesii erau dreptul civil, teologia şi medicina. Însă acestea au fost permise doar oamenilor bogaţi, deoarece ceilalţi nu aveau bani. În secolul al IX-lea a fost creat un cler al învăţaţilor, iar mai multe universităţi au fost înfiinţate. **Universitatea de la Bologna** a fost prima universitate din lume, creată în 1088, **Universitatea de la Paris (Sorbona)** a fost creată în 1253, iar **Oxford** în 1096. Alte Universităţi fondate au fost **Modena** (1175), **Cambridge** (1209), **Salamanca** (1218). Un rol mare pentru fondarea acestor universităţi l-au jucat teologii din acea vreme, de exemplu

Papa Grigore al IX-lea sau Robert de Sorbon. Alţi fondatori au fost Petru Abelard şi Frederic al II-lea.

Plebea, în schimb, nu avea acces la aceste forme de învăţământ. Învăţa meserii, de obicei ce făceau şi taţii lor. La vârsta de 7 ani mergeau în ucenicie la bresle (oamenii care lucrau într-un anumit domeniu) şi învăţau să lucreze. La 14 ani deveneau calfe şi se pregăteau pentru examen, pentru că, la 18 ani trebuiau să dovedească faptul că merită să înceapă să muncească ca maeştri.

Universitatea Carolină din Praga

Universitatea a fost fondată de Charles al IV-lea în 1348, în Praga. La început, această universitate preda medicina, dreptul, teologia şi artele liberale. Universitatea a fost schimbată pe parcursul istoriei. De exemplu, în 1409 a fost dat decretul lui Kutna Hora pentru a favoriza naţiunea cehă, în locul celorlalte popoare. În secolul al XV-lea, în era Husiţilor, s-au predat doar artele liberale pentru o vreme, din cauza situaţiei sociale. În anul 1654, Regele Ferdinand al III-lea a unit universitatea cu Colegiul Iezuit, redenumind-o **Universitatea Charles-Ferdinand**, iar mai apoi în 1882 s-a despărţit în două: **Universitatea Charles-Ferdinand Cehă** şi **Universitatea Charles-Ferdinand Germană**.

În 1939 în timpul invaziei Germane Regimul Nazist a închis toate instituţiile de educaţie majore, iar asta a dus la un protest major al studenţilor. Universitatea a jucat un rol important şi în revoluţia din 1989 din Cehia, care a pus capătul comunismului. Universitatea Carolină funcţionează şi azi, având peste 600 de programe şi 17 facultăţi, şi are mai multe specializări: ştiinţe sociale şi umane, medicină şi domeniul STEM. Unele programe se pot studia şi în alte limbi: engleză (peste 100), germană, rusă şi franceză.

Universitatea din Viena

Universitatea din Viena a fost fondată de către ducele Rudolf al IV-lea în anul 1365, la data de 12 martie. Este una dintre cele mai vechi universităţi din Europa, fiind creată după modelul Universităţii din Paris. Ca la alte universităţi din Evul Mediu, studenţii învăţau medicină, drept, artele liberale şi teologia. În perioada Renaşterii, Universitatea a trecut prin mai multe schimbări. Umanismul şi ideile umaniste au crescut, iar accentul s-a mutat pe studiul limbilor clasice, retorică, istorie şi poezie, dar se studia şi matematica şi astronomia. De altfel, şi numărul de studenţi a crescut până la 6000. Însă, după această perioadă, din cauza bolilor şi asediilor, numărul studenţilor a coborât din nou. În 1848 universitatea s-a modernizat mai mult datorită accentului pus pe libertatea cercetării şi predării.

În 1884 Împăratul Franz Joseph a inaugurat clădirea principală a universităţii, iar în 1897 primele femei au fost acceptate la facultatea de filosofie. În următoarele decenii ele vor fi acceptate peste tot. Astăzi, Universitatea are peste 180 de programe de studiu, 15 facultăţi şi 5 centre de cercetare în toate domeniile, mai puţin medicina şi artele plastice aplicate. Domeniile de studiu sunt: ştiinţele umaniste şi artele, ştiinţele sociale şi economice, teologia, ştiinţele exacte, ştiinţele vieţii şi dreptul.

Universitatea Alexandru Ioan Cuza

La scurt timp după Unirea Principatelor, pe 26 octombrie 1860, a fost fondată Universitatea din Iaşi (UAIC). Precursoarea sa a fost **Academia Mihăileană** (1835), unde se predau istoria, filosofia, dreptul, ingineria şi teologia. Printre profesorii şi studenţii celebri se numără Mihai Eminescu (ca bibliotecar), Titu Maiorescu, Grigore Moisil sau Emil Racoviţă. Universitatea Alexandru Ioan Cuza a avut, iniţial, trei facultăţi: drept, filosofie (litere) şi teologie. În 1864, Universitatea a fost reorganizată şi au apărut noi facultăţi, ca cea de ştiinţă. În timpul perioadei comuniste, Universitatea a suferit nişte transformări, însă după ce comunismul a picat, s-a dezvoltat foarte mult. În prezent foarte mulţi studenţi aleg să îşi şlefuiască educaţia aici.

Unii dintre cei mai importanţi rectori şi profesori care au predat la această universitate au fost: Mihai Eminescu (bibliotecar), Titu Maiorescu (unul dintre primii rectori ai universităţii), Alexandru D. Xenopol, Grigore Moisil (considerat părintele informaticii româneşti) şi Constantin Stere. Studenţi de renume la această facultate au fost: Emil Racoviţă, Nicolae Iorga, Mihail Sadoveanu, Garabet Ibrăileanu şi Corneliu Zelea Codreanu.

În perioada renascentistă educaţia în universităţi a pus accentul pe ştiinţele umaniste şi pe învăţăturile morale. De asemenea, în şcolile religioase studenţii nu mai memorau doar textele, ci se făcea un studiu mai aprofundat. Universităţile au continuat să se dezvolte şi au început să ofere titluri studenţilor. Mai ales în Italia, academii de artă au început să apară, unde ucenicii învăţau tehnicile sculpturii, picturii şi arhitecturii de la maeştri renumiţi. Aici au fost puse bazele educaţiei moderne. În secolul al XVIII-lea, majoritatea şcolilor erau cu taxă, însă existau şi şcoli caritabile susţinute de societatea creştină. La începutul secolului 18 universităţile erau încă strâns legate de biserici. Dar, tot în acest secol, societatea s-a modernizat şi universităţile au evoluat. La sfârşitul secolului erau deja peste 143 de universităţi, iar în America s-au construit primele universităţi cum ar fi Yale, King's College şi Princeton.

În secolul al XIX-lea, şcolile primare au devenit obligatorii în mai multe ţări. A fost înfiinţată „şcoala de duminică" pentru copii care erau liberi doar atunci. Se preda scrisul, aritmetica şi cititul, iar disciplina era foarte strictă.

Pentru universităţi, secolul al XIX-lea a însemnat noi modele de învăţământ, răspândirea universităţilor în toată lumea şi acceptarea femeilor în educaţie. În secolul XX şcolile şi universităţile au devenit tot mai accesibile şi chiar obligatorii. După cele două războaie mondiale, femeile au devenit egale cu bărbaţii şi în educaţie, iar şcolile începeau să arate cum le cunoaştem noi astăzi.

În prezent, şcolile şi universităţile sunt foarte digitalizate şi modernizate, putând include pe oricine. Profesorii şi cărţile nu mai sunt singurele surse de învăţare pentru că există tehnologia. De asemenea, astăzi sunt foarte multe activităţi şi oportunităţi pentru toată lumea care încearcă să ajute fiecare elev şi student să se dezvolte atât fizic, cât şi moral şi emoţional. Însă dezvoltarea şcolilor nu se opreşte aici. Ele vor continua să evolueze la fel ca noi, odată cu următoarele generaţii.

Bibliografie:

Alexandru Ioan Cuza University, *Wikipedia*, [online] la adresa: en.wikipedia.org (accesat la 21 martie).
Alma mater. Începuturile universităţii în Europa, *România literară*, [online] la adresa: romanialiterara.com (accesat la 20 martie).
Cele mai vechi universităţi din lume, *Historia*, [online] la adresa: historia.ro (accesat la 20 martie).
Common school, *Wikipedia*, [online] la adresa: en.wikipedia.org (accesat la 21 martie).
Dumitrescu, N.; Manea, M.; Bojică, O. C., *Istorie: manual clasa a 9-a*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică (EDP), 2020.
Elementary education in the 19th century / Schooling before the 19th century, *UK Parliament*, [online] la adresa: www.parliament.uk (accesat la 21 martie).
Evolution of Education: 1900-2000, *Scribd*, [online] la adresa: www.scribd.com (accesat la 21 martie).
Filozofia, religia, ştiinţa şi politica (10) – Renaşterea, [online] (accesat la 21 martie).
History, *Charles University*, [online] la adresa: cuni.cz (accesat la 20 martie).
Short history, *Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi*, [online] la adresa: www.uaic.ro (accesat la 21 martie).
Sorbonne University / Medieval university, *Wikipedia*, [online] la adresa: en.wikipedia.org (accesat la 10 martie).
Teachers and students at Vienna University, *Die Welt der Habsburger*, [online] la adresa: www.habsburger.net (accesat la 21 martie).
The beginnings of the Alma Mater Rudolphina, *650 plus*, [online] la adresa: geschichte.univie.ac.at (accesat la 21 martie).
Types of schools in the nineteenth-century England, *History of Education Society*, [online] la adresa: historyofeducation.org.uk (accesat la 21 martie).

Alb Lucia, cls. a IX-a F

Idei. Influențe. Decizii.

Gândim. Proiectăm. Acționăm. Avem un drum drept în fața noastră, nu tu curbe, răspântii, ocolișuri. Când suntem „focusați" pe ceva, nimic nu ne abate din drum. Asta credem. Asta știm. Dar oare chiar așa să fie? Nimic nu ne poate schimba direcția? Dar acel țel din fața noastră este 100% al nostru sau există o probabilitate mică ca el să ne fi fost insuflat de alte persoane din jurul nostru?

Vorbim mereu despre influența anturajului asupra comportamentului nostru. Mai ales noi, cei care lucrăm în domeniul educațional, dacă observăm la un elev o abatere de la disciplină, de la comportamentul cu care eram obișnuiți în mod normal, dăm vina pe anturaj. Și la fel procedăm ca părinți. Dacă copilul nostru a făcut ceva ce nu îi stă în caracter, sau nu vrem să acceptăm, dăm vina pe anturaj, pe prieteni. Și, într-adevăr, în majoritatea cazurilor așa este. Societatea, semenii, prietenii, rudele ne influențează comportamentul, (pre)judecățile, deciziile.

Dar oare doar semenii au acest impact asupra noastră sau sunt și alți factori care ne determină să luăm anumite decizii, să acționăm într-un anumit fel?

Se vorbește uneori (nu foarte des) despre strategia de marketing și cum așezarea produselor, culorile, etichetele ne determină să punem în coș mai multe produse decât avem nevoie. Unii vorbesc despre influența culorilor sau a vremii asupra noastră.

Să fie adevărat?

Comportamentul uman este studiat de mulți ani: psihologia, filosofia, sociologia, numerologia, astrologia, toate încearcă să explice felul în care gândim și acționăm în anumite momente ale vieții noastre.

Adam Alter în cartea sa „**Roz tranchilizant**" încearcă să ne explice acest fenomen al influențelor subtile în viața noastră prin exemple concrete.

Nume, etichete, simboluri

Unul dintre aspectele surprinzătoare prezentate în carte este influența numelui asupra percepției sociale. Spun surprinzător, pentru că, citind explicațiile autorului realizăm că ceea ce spune este evident, doar că nu l-am conștientizat atât de bine, încât să îl și formulăm. **Numele**, mai bine zis prenumele, pe care îl primim la naștere influențează inconștient modul în care suntem priviți de semenii noștri. Auzindu-ne prenumele/numele, aceștia își fac deja o idee preconceptă despre vârsta, originea etnică, religia sau situația financiară pe care o avem. De asemenea, se spune că persoanele cu nume mai ușor de pronunțat au șanse mai mari de reușită în viață.

Știați că?

Studiile arată că persoanele cu nume mai ușor de pronunțat sunt percepute ca fiind mai de încredere și au șanse mai mari să fie selectate pentru interviuri sau poziții profesionale.

Etichetele, și aici nu vorbim despre strategia de marketing, ci despre cuvintele care ne etichetează, influențează nu doar percepția celor din jur asupra noastră, ci și percepția noastră asupra noastră sau a obiectelor din jurul Referindu-ne din nou la mediul educațional știm că dacă etichetăm pe cineva ca fiind „*timid*", „*problematic*", „*talentat*", persoana aceea va fi astfel percepută, fără ca cei cu care intră în contact să se mai obosească să-l cunoască cu adevărat. Dacă spunem despre un elev că este „*foarte capabil*" atât colegii, cât și profesorii vor avea așteptări mari de la el, tot timpul, Ceea ce pune o presiune extraordinară asupra lui, nu întotdeauna benefică.

De asemenea, s-a demonstrat prin experimente și observații că creierul nostru are o reacție mult mai rapidă când se confruntă cu cuvinte=etichete care delimitează foarte bine anumite concepte. De exemplu, alegerea unor nuanțe de culoare. Creierul face mai repede diferența dintre nuanțe, când se folosesc cuvinte diferite. În anul 2005, un grup de psihologi a desfășurat un experiment pe două grupuri de studenți, unul englez, unul rus. Sarcina lor era doar să identifice pătratul albastru cu nuanța cea mai apropiată de pătratul țintă (de a distinge între diferite nuanțe de albastru).

Experimentul lui Jane Elliott (Blue Eyes /Brown Eyes)
Jane Elliott a realizat experimentul în 1968, la o zi după asasinarea lui Martin Luther King Jr..
Ea a împărțit elevii din clasă în două grupuri:
- copii cu ochi albaștri
- copii cu ochi căprui

În prima zi:
- elevilor cu ochi albaștri li s-a spus că sunt mai inteligenți, mai disciplinați și superiori.
- elevilor cu ochi căprui li s-a spus că sunt mai puțin capabili.

Rezultate observate:
- elevii etichetați ca inferiori au avut rezultate mai slabe la testele școlare
- au devenit mai retrași și nesiguri
- elevii considerați superiori au devenit mai încrezători și chiar dominatori

A doua zi, rolurile au fost inversate, iar comportamentul s-a schimbat rapid. De menționat faptul că, aceia care fuseseră discriminați în prima zi (cei cu ochi căprui) au fost mai binevoitori și mai puțin agresivi cu colegii lor, tocmai pentru că simțiseră ce înseamnă discriminarea. Elevii supuși acestui experiment au fost atât de marcați, încât au plâns de ușurare când totul s-a încheiat.
Concluzie:
Etichetele sociale influențează performanța, stima de sine și comportamentul.

Concluzia a fost că grupul studenților ruși, deoarece în rusă sunt cuvinte diferite pentru albastru-închis și albastru-deschis, au identificat mai rapid pătratul, decât studenții englezi . În engleză știm că „blue" este folosit pentru diferite nuanțe de albastru, ceea ce îngreunează puțin sarcina creierul.

[1]Experimentul realizat de învățătoarea Jane Elliott ilustrează foarte bine puterea etichetării. La fel cel în care un grup de elevi a fost împărțit în două. Elevilor din primul grup li s-a transmis că au un IQ ridicat și vor avea îmbunătățiri în situația școlară în scurt timp. Celor din grupa doi li s-a transmis contrariul, că sunt mediocri și nu au șanse de reușită nici în școală, nici în viață. Bineînțeles împărțirea s-a făcut aleatoriu, fără ca informația să fie adevărată. S-a constatat că cei din primul grup au prins încredere în ei înșiși și rezultatele lor au crescut semnificativ, în timp ce elevii din al doilea grup au fost complet demoralizați și notele lor au scăzut.

Simbolurile. „*O imagine face cât o mie de cuvinte*" (Barnard F.R.). Unii specialiști sunt de părere că informațiile transmise prin simboluri sunt procesate mult mai repede de creierul nostru, decât cele transmise prin cuvinte și se înrădăcinează mai adânc în memoria noastră. Tocmai de aceea sunt atât de puternice.

Printre multele experimente care doreau să demonstreze această teorie a fost și cel legat de siglele a două companii arhicunoscute de pe piață – APPLE și IBM. Subiecților de studiu li s-au arătat cele 2 logo-uri (de 77/1 sec.)[2], apoi au fost rugați să ofere soluții cât mai creative pentru rezolvarea unei probleme. Cei care au fost influențați subliminal de logo-ul APPLE au reușit să facă acest lucru, simbolul APPLE fiind considerat a reprezenta inovația, gândirea creativă, pe când cel al IBM este asociat cu inteligența și responsabilitatea.

Alte experimente – unul preluat chiar de poliția din Birmingham - au arătat că dacă avem senzația că suntem priviți, devenim mult mai conștiincioși și mai responsabili față de faptele noastre.

Știați că?

Acțiunea poliției din Birmingham, denumită Operațiunea Momentum, a presupus amplasarea pe străzile a unor postere cu ochi pătrunzători și sloganul „Suntem cu ochii pe infractori!", iar rata tâlhăriilor a scăzut cu 17%[3]

Influența societății: **imitație, norme, culori**

Știm cu toții că omul este o ființă socială și are nevoie de **interacțiunea** cu alți oameni pentru o dezvoltare armonioasă. Știm că s-au desfășurat numeroase experimente în acest sens și există și azi emisiuni televizate, în care, oameni din

[1] Adam Alter, *Roz tranchilizant și alte influențe neașteptate asupra felului în care gândim, simțim și ne purtăm*, trad. de Smaranda Nistor, București, Publica, 2013, pp. 58-61.
[2] Ibidem, p. 84.
[3] Ibidem, p. 115

diferite medii sunt izolați în niște încăperi sau containere dotate cu tot ce trebuie, dar fără acces la internet, surse de informare media, ceas sau fereastră. Sunt într-o izolare totală, nimeni nu îi caută și nu pot comunica cu nimeni. Scopul unor astfel de emisiuni/experimente este de a vedea cât și cum rezistă indivizii în condiții de izolare extremă și cum le este influențat comportamentul și starea mentală.

Un alt experiment social a fost desfășurat de compania Opower, în anul 2007. Aceștia trimiteau, în fiecare lună, consumatorilor de electricitate, un raport cu evidența standard a consumului de electricitate și un rezumat comparativ între vecini. Cei care consumau mai puțin primeau emoticoane zâmbitoare. Rezultatul a fost scăderea consumului energiei cu 2,5% /persoană. [4]

Influența cărților sau a filmelor. În anul 2006, Arabia Saudită a difuzat un serial devenit rapid popular, în care personajele principale încălcau niște norme de comportament conservatoare și adânc înrădăcinate în societate. Soțul își susținea soția în a avea o carieră de succes și o trata ca pe o parteneră egală în relație. Telespectatorii au văzut avantajele maritale ale unei astfel de relații, consecințele au fost că mulți copii au fost botezați cu aceste nume (Noor și Mohannad) și femeile au început să își ceară drepturile.

Fără influența altor oameni am rămâne închistați în comportamentul și în viața uneori nedreaptă în care ne-am născut, fără a ne gândi, sau poate, fără a avea curajul de a lupta pentru ceva mai bun.

Un alt exemplu de influență subtilă asupra comportamentului nostru este ilustrat de experimentele reunite sub denumirea de „**efectul cameleon**". Un astfel de experiment, de altfel foarte banal la prima vedere, a demonstrat imitarea inconștientă. Psihologii au angajat o actriță să se dea drept studentă și să converseze cu colegii ei. Cu unii se purta extrem de prietenos, zâmbea tot timpul, cu alții își balansa piciorul, cu alții păstra o față inexpresivă. S-a observat că cei cu care interacționa imitau – inconștient – comportamentul ei: când zâmbea zâmbeau și ei, când își legăna piciorul o făceau și ei.

Știați că?

Imitația inconștientă contribuie la crearea unor legături sociale între indivizi străini și este semnalul că cealaltă persoană te admiră.

Având în vedere aceste influențe subtile și adesea inconștiente exercitate asupra noastră ne putem pune întrebarea logică ce fel de oameni am fi dacă am trăi într-o izolare totală față de oameni, mediu social sau climatic.

Culorile – voi insista mai puțin asupra acestui capitol deoarece cred că toată lumea a auzit de testele de interpretare a culorilor. După cum bine știm, preferința noastră asupra unei culori anumite este asociată cu personalitatea noastră, – roșu este asociat cu mânia, agresivitatea, dar în dragoste este

[4] Ibidem, pp. 123-124

culoarea romantismului și a atracției, verdele cu calmul, albastrul cu energia ș.a.m.d. În sport cei care poartă culoare roșie sunt considerați câștigători, cei care poartă culoarea neagră sunt considerați mult mai agresivi (și există tendința – demonstrată prin observații – de a fi sancționați mult mai des, și uneori pe nedrept), în timp ce echipamentul albastru sau alb este considerat a fi prea umil și necombativ.

Mediul în care trăim și deciziile pe care le luăm

Condițiile de viață – supraaglomerarea, zgomotul la care suntem expuși zi de zi ne influențează în mod indirect comportamentul. Dacă trăim într-o zonă supraaglomerată, cu zgomot puternic suntem mai predispuși să devenim agresivi sau să luăm decizii pripite. În schimb natura, copacii au un efect calmant asupra nervilor noștri, ne ajută să ne relaxăm și să gândim deciziile pe care le luăm.

Condițiile de mediu: vremea are o influență extremă asupra noastră. Căldura mare duce la agresivitate, iritabilitate, în timp ce lumina solară induce optimism, chef de viață. Lumina soarelui are efecte pozitive asupra majorității oamenilor (nici eu nu fac excepție). Cu cât iarna se lungește, zilele sunt friguroase și întunericul domină, starea mea de spirit scade și mă trezesc spre primăvară, după ce euforia sărbătorilor a trecut, cu gânduri negative și fără chef de muncă. Dar îndată ce soarele strălucește și natura își recapătă strălucirea, devin mai energică și mai optimistă.

Știați că?

Vremea frumoasă ne face mai fericiți, dar și mai neglijenți în gândire, pe când vremea urâtă ne influențează în mod negativ starea de spirit, dar ne determină să gândim mai eficient și mai profund [5]

S-a demonstrat, prin experimente și observații, că răceala fizică, de afară, poate fi compensată prin căldura umană (de aceea simțim nevoia îmbrățișărilor) „Căldura fizică = căldură psihică, răceala fizică asociată cu răceala psihică".

Aceste observații sunt importante mai ales în contextul mediului educațional, deoarece spațiul în care învățăm – lumina, temperatura, zgomotul sau prezența naturii – poate afecta concentrarea și relațiile dintre elevi

Concluzia ar fi că, deși credem că suntem complet independenți în deciziile noastre, realitatea arată că mediul fizic și social exercită o influență constantă asupra modului în care gândim și acționăm.

Conștientizarea acestor mecanisme nu înseamnă că suntem lipsiți de control, ci că putem fi mai atenți la mediul în care trăim. Înțelegând modul în care numele, etichetele, simbolurile, culorile sau clima ne influențează, putem lua decizii mai informate și putem crea medii educaționale și sociale mai echilibrate.

[5] Ibidem, p. 314

Vă propun şi un mic test de reflecţie:

Eşti stăpânul propriilor decizii?*
Credem că deciziile ne aparţin în totalitate. În realitate, ele sunt adesea influenţate de factori subtili: oameni, etichete, culori sau context. Răspunde la întrebările de mai jos şi descoperă în ce măsură eşti influenţat de mediul din jurul tău.
Alege varianta care ţi se potriveşte cel mai bine:

---

1. Când îţi cumperi ceva, alegi de obicei:
a) Exact produsul de care ai nevoie
b) Ceva recomandat de prieteni
c) Ce îţi atrage atenţia prin ambalaj sau design
d) Ce este la ofertă sau promovat

---

2. Dacă un coleg este etichetat ca „foarte inteligent", tu:
a) Îţi formezi propria opinie despre el
b) Ai tendinţa să crezi asta din start
c) Îl tratezi diferit fără să îţi dai seama
d) Ai aşteptări mai mari de la el

---

3. Când majoritatea colegilor au o anumită opinie, tu:
a) Îţi menţii punctul de vedere
b) Îţi pui întrebări dacă ai dreptate
c) Ai tendinţa să te aliniezi grupului
d) Îţi schimbi opinia pentru a evita conflictele

---

4. Culorile sau aspectul unui lucru te influenţează:
a) Deloc
b) Puţin
c) Destul de mult
d) Foarte mult

---

5. Dacă vezi un produs folosit de multe persoane:
a) Îmi este indiferent
b) Mă face curios/oasă
c) Îl consider mai bun
d) Îl aleg mai uşor

---

6. Când cineva îţi spune că „nu eşti bun la ceva":
a) Nu mă afectează
b) Mă motivează să demonstrez contrariul
c) Mă face să mă îndoiesc
d) Renunţ mai uşor

---

7. Într-un grup nou, ai tendinţa să:
a) Fii tu însuţi/însăţi
b) Te adaptezi puţin
c) Iei din comportamentul celor din jur
d) Îţi schimbi comportamentul ca să te integrezi

---

8. Vremea îţi influenţează starea şi deciziile:
a) Deloc
b) Puţin

c) Destul de mult
d) Foarte mult

---

9. Dacă vezi un simbol cunoscut (logo, brand):
a) Nu are impact asupra mea
b) Îl recunosc, dar nu mă influenţează
c) Îmi inspiră încredere
d) Îmi influenţează alegerea

---

10. Când trebuie să iei o decizie importantă:
a) Mă bazez doar pe propria analiză
b) Cer câteva opinii
c) Sunt influenţat/ă de ce spun ceilalţi
d) Aleg în funcţie de ce fac majoritatea

Punctaj:
a = 1 punct
b = 2 puncte
c = 3 puncte
d = 4 puncte

Interpretare:
10–17 puncte – Independent în gândire
Îţi formezi propriile opinii şi eşti mai puţin influenţat de factori externi. Atenţie totuşi să nu ignori complet perspectivele altora.
18–25 puncte – Echilibrat
Eşti influenţat într-o anumită măsură, dar reuşeşti să filtrezi informaţiile. Ai un bun echilibru între autonomie şi adaptare.
26–33 puncte – Influenţabil
Mediul, oamenii şi contextul îţi influenţează frecvent deciziile. Conştientizarea acestui lucru te poate ajuta să devii mai selectiv.
34–40 puncte – Foarte influenţabil
Eşti puternic influenţat de anturaj, etichete şi context. Nu este neapărat negativ, dar e important să îţi dezvolţi propriile criterii de decizie.

Indiferent de scorul obţinut, simplul fapt că acum eşti conştient de aceste influenţe te face deja mai greu de manipulat.

*Test de reflecţie realizat cu sprijinul AI, bazat pe conceptele din volumul „Roz tranchilizant" de Adam Alter şi adaptat conform cerinţelor autorului acestui articol.

Bibliografie:

Alter, Adam, Roz tranchilizant şi alte influenţe asupra felului în care gândim, simţim şi ne purtăm, trad. Smaranda Nistor, Bucureşti, Editura Publica, 2013
Kincher, Jonni, Psihologia pentru copii: 40 de teste distractive, 2 vol., Bucureşti, Editura Erc Press, 2008

Puşcaş Iuliana, bibliotecar

În labirintul minții: cum explică psihologia gândurile, emoțiile, comportamentele noastre

Psihologia: ce este și de ce este importantă?

Evoluție
Experimente în numele științei
Exploratori ai minții

Psihologia (studiul psihicului) este știința comportamentului și a proceselor mentale ale oamenilor. Ea analizează starea ta mentală și emoțională, experiențele interioare, gândirea, conștiința, motivarea, percepția, caracterul și personalitatea ta. Este foarte importantă deoarece te ajută să te descoperi și să îți cunoști sinele mai bine, dar și să îi cunoști pe cei din jurul tău și să-i ajuți dacă poți.

Evoluția psihologiei

La început psihologia nu a existat ca știință independentă. A fost o ramură a filozofiei timp de mai multe secole. Dar, cu timpul, mai mulți eruditi, medici și filozofi au contribuit la înființarea psihologiei ca știință de sine stătătoare. Nu se poate spune că a existat un singur părinte al psihologiei, deoarece au fost mai mulți fondatori și contribuitori. Dintre aceștia îi menționez pe:

- **Wilhelm Wundt** – considerat unul dintre părinții **psihologiei experimentale** deoarece a creat primul laborator de psihologie în 1879, marcând totodată nașterea psihologiei în Germania, la Universitatea de la Leipzig. Wilhelm Wundt și-a propus să studieze experiența conștientă a minții umane. Cercetări asupra creierului s-au făcut și înainte de el de către fiziologi. De asemenea, filosofia punea adesea întrebări referitoare la mintea umană și la comportamentul acesteia. Însă Wilhelm Wundt a considerat că nu este de ajuns, că este nevoie de o altă știință;
- **William James** – părintele **psihologiei funcționale** și unul dintre fondatorii psihologiei americane;
- **Sigmund Freud**, unul dintre cei mai cunoscuți psihologi, părintele **psihanalizei** (inconștientul și influența experiențelor din copilărie asupra personalității);
- **Carl Gustav Jung**, elev al lui Sigmund Freud, a fondat **psihologia analitică**, introducând concepte precum inconștientul colectiv și arhetipurile;
- **Gordon Allport** – părintele **psihologiei personalității**;
- **Viktor Frankl** e fondatorul **logoterapiei** care studiază sensul vieții.

Toți acești psihologi sunt diferiți în felul lor. Spre exemplu, **Freud** este un psiholog care explica anumite comportamente prin prisma **impulsurilor inconștiente** și a **atracției instinctive** față de ceilalți, pe când **Adler** folosea teoria voinței de putere. **Jung** nu avea o anumită teorie, deoarece lui îi plăcea să observe experiența și să o descrie. De asemenea, **Kant** făcea la fel, Jung fiind foarte influențat de el. **William James** era mai concentrat pe personalitatea indivizilor și nu pe idei fixe ca Freud și Adler.

Psihologia este și a fost mereu foarte legată de filosofie, dar și de metafizică. Freud a făcut de multe ori referiri la considerații metafizice pe care Jung, de exemplu, nu a vrut să le ia în considerare. Ca și Kant, acesta folosea metode pur empirice, limitându-se la observații.

Originea cuvântului

Oamenii de ştiinţă au încercat să găsească cine a folosit prima dată conceptul de „psihologie". Unii au spus că primul a fost **Marco Marulič** în 1506 şi în 1524 în cartea sa „*Psihologia minţii umane*". Alţii au spus că **Christian Von Wolff** ar fi folosit acest cuvânt în 1732 într-un tratat de psihologie empirică şi într-un altul de psihologie raţională.

Astăzi psihologia a ajuns să fie un domeniu vast şi foarte studiat. Există multe concepte, teorii şi studii care dovedesc încercările oamenilor de ştiinţă să înţeleagă şi să explice cum funcţionează mintea şi gândirea umană. Chiar dacă istoria ei este mai scurtă comparată cu alte ştiinţe, psihologia a făcut şi continuă să facă progrese uriaşe.

Studiul psihologiei

Psihologia cuprinde **numeroase ramuri şi specializări**, fiecare analizând un anumit aspect al comportamentului uman.

Printre **disciplinele de bază** se numără:

- psihologia dezvoltării
- psihologia învăţării
- psihologia emoţiilor
- psihologia socială
- psihologia personalităţii
- neuropsihologia
- psihofiziologia
- metodologia şi statistica psihologică

Există şi **discipline aplicate**, precum:

- psihologia clinică
- psihologia educaţională
- psihologia organizaţională
- psiholingvistica
- psihologia cognitivă

Știai că:

- Muzica pe care o asculți frecvent îți poate schimba percepția asupra realității și poate influența starea de spirit.
- Dependența de internet a fost declarată boală mintală
- O îmbrățișare scurtă, de numai 25 de secunde, eliberează în corp substanțe chimice care sporesc încrederea în persoana pe care o iei în brațe.
- Cele mai clare amintiri pe care le avem

În cadrul acestor domenii sunt studiate **numeroase procese psihice**, precum şi noţiunile legate de acest proces: afectivitatea, atenţia, memoria, imaginaţia, inteligenţa, limbajul, motivaţia, stresul sau voinţa, psihoza şi trauma.

Pentru a înţelege mai bine aceste procese, **psihologii realizează experimente şi studii**, analizând comportamentul oamenilor în diferite situaţii.

Studii/experimente

Există foarte multe studii documentate sau mai puţin cunoscute, care au dat dreptate teoriilor psihologilor sau au dat o lumină nouă anumitor aspecte.

Experimentul Micului Albert

Unul dintre cele mai cunoscute este experimentul Micului Albert, realizat în 1920 de către **John Watson şi Rosalie Rayner**. Aceştia au vrut să afle cum şi ce cauzează **fobiile.** Experimentul a fost făcut asupra unui bebeluş, pe care l-au numit Micul Albert. Ei au plătit-o pe mama lui cu un dolar şi au început experimentul. I-au arătat lui Albert un şobolan cu blană albă, pe care băiatul l-a atins, nemanifestând frică. Însă, următoarea dată când şobolanul a fost adus, unul dintre cercetători a lovit într-

un obiect de metal cu o bară, făcând un zgomot care l-a speriat pe Albert. După asta, de fiecare dată când copilul vedea şobolanul sau orice cu blană albă, el încerca să se îndepărteze şi începea să plângă. Psihologii s-au bucurat că studiul a reuşit, însă aceştia nu au avut timp să desensibilizeze copilul, pentru că mama lui l-a luat acasă. Experimentul lor a fost controversat pentru că au rănit copilul, şi, din fericire, nu vor mai exista astfel de experimente.

Experimentul lui Asch

Un alt studiu este experimentul lui Asch din 1951. Experimentul s-a desfăşurat în 1951 asupra unor grupuri de câte 9 persoane. Participanţilor li se arătau 2 şabloane, unul cu o linie-etalon şi unul cu trei linii verticale de diferite lungimi. Ei trebuiau să o aleagă pe cea identică cu linia-etalon. Însă, 8 dintre cei implicaţi erau complici şi numai unul subiect, acesta crezând că se află la o testare a mecanismelor de percepţie. Subiectul era ales să-şi spună părerea printre ultimii, după ce îi ascultase pe toţi ceilalţi din grup. Au fost 18 încercări în total. În primele două, toţi au identificat corect liniile. Însă, începând cu a treia încercare, complicii dădeau răspunsuri eronate şi greşite, iar când venea rândul subiectului, acesta ezita să dea răspunsul corect, chiar dacă era evident, preferând să se conformeze opiniei generale. Din 123 de persoane care au participat la experiment, doar 29 nu s-au lăsat influenţaţi de grup. Solomon Asch a ajuns la concluzia că în foarte mulţi oameni există tendinţa spre **conformism social.**

Experimentul neputinţei

Este un studiu din 1970, făcut de **Martin Seligman**. El a observat cum după mai multe eşecuri şi pierderi, oamenii se cred **neputincioşi şi incapabili**. Experimentele pe care le-a făcut i-au dovedit că are dreptate. Martin a luat un câine şi l-a pus într-o cuşcă. Acolo a început să îi dea şocuri electrice. Câinele nu putea să scape şi a învăţat asta. Când l-a scos de acolo şi l-a dus într-o altă cuşcă, unde tot ce trebuia să facă era să sară peste o bară, câinele nu a făcut-o. El a învăţat că nu poate face nimic pentru a se salva şi a suferit şocurile fără să mai încerce. Seligman a observat că animalele expuse repetat la situaţii pe care nu le pot controla ajung să nu mai încerce să scape. Psihologul a extins experimentul asupra oamenilor. El a invitat nişte studenţi să facă anagrame. Acestora li s-au dat trei cuvinte. La prima jumătate dintre studenţi, toate anagramele erau rezolvabile, dar la a doua jumătate, primele două anagrame nu erau rezolvabile. Astfel, prima jumătate de studenţi rezolva fără probleme, iar a doua jumătate se uita deznădăjduită la cei care terminau. Când au ajuns la al treilea cuvânt, care era rezolvabil şi identic pentru toată lumea, a doua jumătate nici nu a mai încercat, crezând că sunt incapabili să le rezolve, chiar dacă cuvântul era uşor. Acesta a fost experimentul **neputinţei învăţate**.

Studiul Bunului Samaritean este un experiment făcut în 1973 de către **John Darley şi Daniel Batson**, dar şi de alte persoane de-a lungul timpului. Acest experiment a arătat că, atunci când oamenii se grăbesc, este mai puţin probabil să se oprească pentru a ajuta pe cineva. S-au luat mai mulţi studenţi care studiau la teologie şi li s-au dat anumite sarcini. La unii dintre ei li s-a spus să se grăbească, dar alţii au fost rugaţi să meargă liniştiţi. Însă pe hol au întâlnit o persoană (actor) care juca un om rănit, întins pe jos. Foarte puţini s-au oprit să îl ajute din cauza că aveau nişte sarcini. 40% dintre cei care nu se grăbeau s-au oprit, dar numai 10% din ceilalţi s-au oprit, chiar dacă aceşti studenţi urmau să vorbească despre povestea bunului samaritean.

Acest studiu poate fi pus în paralel cu cazul lui Kitty Genovese în 1964. Fata de 28 de ani era pe stradă îndreptându-se spre casă, când a fost atacată de un

necunoscut. Acesta a bătut-o şi a înjunghiat-o de mai multe ori, în timp ce ea încerca să strige după ajutor. Mai mulţi oameni au văzut ce se întâmpla, dar nu a intervenit nimeni. Acesta este **efectul de spectator** sau **sindromul Genovese**. Studiile arată că, dacă în jur există mai multe persoane, care ar putea salva victima, sunt mai puţine şanse ca cineva să intervină. Cu cât sunt mai puţini martori cu atât responsabilitatea creşte. Această lipsă de reacţie poate fi şi rezultatul tendinţei de conformism social.

Figuri emblematice şi fundamentele psihologiei

Pentru a înţelege psihologia de astăzi, trebuie să privim spre cei care au pus bazele acestei ştiinţe. Deja am menţionat mai mulţi psihologi foarte importanţi: Wilhelm Wundt, William James, Viktor Frankl, Carl Jung sau Gordon Allport, fiecare a adus o perspectivă unică asupra minţii umane. Apoi trebuie neapărat să-i menţionez pe:

- **Sigmund Freud (1856-1939),** părintele psihanalizei, esenţial pentru înţelegerea inconştientului. Cartea sa, **„Introducere în psihanaliză”**, rămâne o lectură fundamentală, cu care trebuie început studiul psihologiei. Pe baza studiilor şi cercetărilor sale, Freud face publice descoperirile pe care le-a făcut şi explică psihanaliza (termen pe care el l-a inventat).
- **Ivan Pavlov (1849-1936):** fiziolog, psiholog şi medic rus, laureat al Premiului Nobel în 1904 pentru cercetările sale asupra sistemului digestiv. A fost primul care a studiat fenomenul condiţionării clasice.
- **Jean Piaget (1896-1980),** psiholog, biolog, logician şi filosof elveţian. Cunoscut mai ales în domeniul epistemologiei şi a psihologiei dezvoltării. (De altfel operele scrise de el constau în psihologie, sociologie, educaţie, epistemologie, economie şi drept). A revoluţionat **psihologia dezvoltării**, studiind modul în care copiii îşi construiesc inteligenţa şi procesele de gândire pe măsură ce cresc.
- **Kurt Lewin (1890-1947):** Pionier al psihologiei sociale şi organizaţionale, a pus bazele studiului dinamicii de grup, fiind o figură centrală în universităţile europene şi americane. Una dintre cele mai cunoscute cărţi ale sale este „Review of general psychology”.
- **Viktor Frankl (1905-1997):** austriac de origine evreiască, a fondat logoterapia. Lucrările sale se concentrează pe ideea că motorul principal al omului este **căutarea sensului vieţii**, după ce a supravieţuit în 4 lagăre de concentrare.

Perspective moderne şi dezvoltare personală

Psihologia contemporană preia aceste baze şi le transformă în instrumente practice pentru sănătatea mentală şi autocunoaştere. Iată câţiva autori importanţi şi lucrările lor:

- ✓ **Irvin D. Yalom:** Psihiatru şi scriitor, Yalom combină psihoterapia cu filosofia în romane captivante, căutând mereu răspunsuri la marile întrebări despre existenţă şi moarte
- ✓ **Brene Brown**: Renumită pentru cercetările sale asupra vulnerabilităţii şi curajului, în cartea „**Ridică-te din propria cenuşă mai puternic ca oricând**”. După ce cercetează peste 500 de oameni diferiţi, se întreabă ce au în comun toţi aceşti oameni care au căzut şi s-au ridicat din nou în picioare, mult mai puternici şi încrezători. Ajunge la concluzia că ei recunosc puterea emoţiilor şi le analizează cu curaj.
- ✓ **Raluca Anton**: doctor în psihologie, psihoterapeut şi autor din Cluj-Napoca. A scris mai multe cărţi de psihologie, ţine cursuri online şi podcasturi de psihologie sau dedicate dezvoltării personale. Cartea sa „**Terapie 1 la 1 cu**

sinele tău" te învaţă cum să te cunoşti pe tine însuţi şi cum să faci introspecţie. Cartea nu are doar teorie, ci prezintă şi câteva exemple concrete.

- ✓ **Joe Dispenza**, autor cunoscut în domeniul dezvoltării personale, care combină idei din neuroştiinţe, spiritualitate şi motivaţie. În cartea „Distrugeţi obiceiurile nocive" ne învaţă cum să trăim în prezent, cum să ne reprogramăm mintea, pentru a ne atinge potenţialul maxim
- ✓ **Debbie Ford, Marianne Williamson şi Deepak Chopra** în „Efectul umbrei" vorbesc despre „darurile" din umbra interiorului nostru, pe care le putem folosi pentru noi (despre acceptarea părţilor ascunse ale personalităţii)

Vindecarea interioară poate lua mult timp şi efort, dar şi răbdare. Uneori este nevoie de îndrumarea unui specialist, dar este necesară pentru a duce o viaţă mai fericită, în care să simţi că tu deţii controlul.

Psihologia te ajută atunci când ai probleme pe care nu le înţelegi, când nu ştii de ce simţi anumite emoţii sau cum să le controlezi, dar te ajută şi când vine vorba de traume pe care vrei să le depăşeşti.

Fie că porneşti de la teoriile clasice ale lui Freud sau cauţi soluţii practice în cărţile de dezvoltare personală de astăzi, psihologia rămâne busola care te ajută să nu te pierzi în „labirintul minţii".

Bibliografie:

Anton, Raluca. *Terapie 1 la 1 cu sinele tău*, Editura Bookzone, 2022

Asch, S. „Experimentul lui Asch şi conformismul de grup. Ce trebuie să reţinem?", *Stefamedia.com*, accesat la 9 ianuarie

Bahrin, Diana (14 ian. 2016). *25 de curiozităţi din psihologie*. Gândul. Disponibil la https://www.gandul.ro/magazin/25-de-curiozitati-din-psihologie-14965327. (Accesat la 13.03.2026)

Blagoi, A. (f.a.). *17 curiozităţi din psihologie*. Alina Blagoi. Disponibil la: https://alinablagoi.ro/17-curiozitati-din-psihologie/. [Accesat la 13.03.2026]

BPS (British Psychological Society). „A revolution in thinking", accesat la 30 decembrie.

Gheorghiu, Alex. „Carl Gustav Jung", *PsihologIaşi*, accesat la 29 decembrie.

Brown, Brené. *Ridică-te din propria cenuşă* (Rising Strong). Editura adevăr divin, 2015

Ford, Debbie; Chopra, Deepak; Williamson, Marianne. *Efectul Umbrei* (The Shadow Effect), Editura Adevărul divin, 2011

Grigoriţă, Rebeca. „Primul laborator psihologic ştiinţific din lume", *Prezi*, accesat la 29 decembrie.

Freud, Sigmund. *Introducere în psihanaliză*, Editura Trei, 2004

Biblioteca Ştiinţifică Medicală. *Psihologie Generală* (Resursă de curs/bibliotecă), accesat la 29 decembrie

Monitorul Psihologiei. „Naşterea Psihologiei din fiziologie şi filosofie", accesat la 29 decembrie.

Reddit. „Geniul nebun al lui Carl Jung – Cum funcţionează psihologia Jungiană", accesat la 2 ianuarie.

Scientia.ro. „Micul Albert. Un experiment tulburător şi trist", accesat la 2 ianuarie.

Sfatul Medicului / Amazi-Psy. „Teoria neputinţei învăţate", accesat la 10 ianuarie.

Wikipedia. Articolele: „Psychology", „History of Psychology", „Alfred Adler", „Wilhelm Wundt", „Sigmund Freud", „Viktor Frankl", „Debbie Ford", „Deepak Chopra", „Marianne Williamson", accesate la 29–30 decembrie.

Expertizapsihologicajudiciară.ro. „Sindromul Genovese", accesat la 10 ianuarie.

Ziarul Lumina / Altele. „Bunul Samaritean izgonit de globalizarea indiferenţei", accesat la 10 ianuarie.

.

Alb Lucia, cls. a IX-a F

De ce avem nevoie de un cod de etică în genetică

Genetica reprezintă o ramură a biologiei dedicată studierii **eredității și a variabilității organismelor.** Deși ideea transmiterii trăsăturilor între generații este cunoscută din cele mai vechi timpuri, **Gregor Mendel** a fost primul cercetător care a analizat acest proces în mod sistematic și științific. Prin experimentele sale pe plante de mazăre, el a descris modul în care anumite **trăsături** sunt **moștenite** și **influențează** caracteristicile vizibile ale descendenților.

Genetica nu explică doar trecutul nostru biologic, ci ridică și întrebări importante despre viitorul omenirii.

Etica genetică pune limite pentru ca progresul științific să ajute oamenii, nu să provoace suferință.

➲ Experimentele lui **Gregor Mendel** sunt considerate astăzi **punctul de plecare al geneticii moderne**

Chiar dacă genetica, în esența ei, pare ceva îndepărtat de viețile obișnuite ale oamenilor, aceasta își face simțită prezența în cele mai banale activități, precum mersul la cumpărături sau în piață pentru a ne procura legume și fructe. Fructele și legumele pe care le consumăm zilnic au fost modificate într-un fel sau altul prin încrucișarea mai multor soiuri, pentru a obține variante cât mai gustoase și favorabile consumului.

Sursă foto: Genetic Literacy Project.

De exemplu, cu mii de ani în urmă, în zona Asiei de Sud, când încă nu exista varietatea de citrice din zilele noastre, creșteau doar trei specii principale: cidrul, pomelo-ul și mandarina. Prin **hibridizare** naturală fără intervenția omului), aceste trei fructe sau astăzi la baza tuturor tipurilor de citrice pe care le consumăm iarna.

Un exemplu de fruct a cărui evoluție a fost puternic influențată de om este banana. Aceasta provine inițial din Asia de Sud, unde speciile sălbatice aveau semințe mari și dure, total diferite de bananele moi și fără semințe de care ne bucurăm astăzi. Transformarea s-a produs când două tipuri diferite de banane sălbatice s-au întâlnit în același habitat și au început să se încrucișeze, rezultând mutații triploide (AAA, AAB sau ABB). Acestea au dus la apariția unor plante sterile, care

produc însă fructe comestibile. Aici au intervenit oamenii, care au selectat și propagat aceste variante, contribuind la răspândirea lor în întreaga lume.

- **Bananele pe care le consumăm astăzi nu pot produce semințe și nu se pot reproduce natural, fiind propagate prin intervenția oamenilor.**

De ce avem nevoie de un cod de etică

Avem nevoie de un cod de etică în genetică deoarece acest domeniu lucrează cu informații foarte sensibile și cu tehnologii puternice care pot afecta profund indivizii și societatea. În primul rând, un **cod etic** protejează viața privată și datele genetice, deoarece aceste informații pot dezvălui predispoziții la boli sau detalii intime despre o persoană. De asemenea, el previne discriminarea genetică, asigurând că oamenii nu sunt tratați diferit din cauza particularităților genetice.

Pe lângă asta, un cod de etică oprește experimentarea umană mult prea invazivă, care ar include chiar și încercările de a „forma" un nou urmaș prin selecție genetică artificială. Un astfel de cod pune limite clare pentru a preveni intervențiile care ar încălca demnitatea umană sau ar transforma oamenii în obiecte de experiment.

Exemple clare de modificare genetică sau de selecție exagerată, care au afectat sănătatea unor viețuitoare și pentru care suntem responsabili, sunt multe, însă mă voi limita la două cazuri mai cunoscute:

1. **Bulldog-u**l

Indiferent că este vorba de bulldog englez, francez sau alte variante cu bot scurt, aceste rase nu pot respira corect pe nas din cauza unei conformații numite brahicefalie. Ei au nări foarte înguste, palatul moale alungit și căile respiratorii comprimate, ceea ce îngreunează serios respirația normală. Problema este atât de severă încât femelele nu pot naște fără intervenția oamenilor, deoarece riscul de sufocare este foarte mare. Deși unele probleme pot fi ameliorate chirurgical (de exemplu, printr-o operație cu laser care lărgește nările), rasa în sine rămâne afectată tocmai din cauza selecției exagerate pentru un anumit aspect fizic.

By jim gifford - originally posted to Fl 2

2. **American Fantail**

Este o rasă de porumbel modificată prin încrucișări repetate, realizate pentru a obține o coadă foarte mare și o postură cât mai spectaculoasă. În urma acestor selecții, coloana acestei păsări este atât de arcuită încât capul stă aproape pe spate, ceea ce îi afectează grav sănătatea. Problemele includ dificultatea de a zbura și de a-și

menține echilibrul, masculii nu pot monta femelele, apar dificultăți în respirație, pasărea nu se poate curăța singură, nu poate vedea normal în față, nu se poate hrăni adecvat și nu poate comunica eficient cu alte păsări. Simplul fapt că această rasă există îi provoacă durere permanentă din cauza presiunii asupra coloanei.

➲ **Selecția pentru un anumit aspect fizic poate duce la probleme grave de sănătate la animale.**

De aceea există etica: pentru a preveni crearea sau perpetuarea unor situații care aduc suferință organismelor vii. Etica genetică pune limite de siguranță pentru om, dar și pentru animalele asupra cărora intervenim. Scopul ei este să ne protejeze pe noi și pe cei din jur, asigurând că progresul geneticii va ajuta, nu va provoca suferință.

Prin încrucişări selective, oamenii au obținut numeroase rase de animale, cu caracteristici foarte diferite, unele mult mai economice, altele atrăgătoare estetic. Există un istoric îndelungat al acestor practici. Oamenii de ştiință ştiu să facă aceste lucruri (şi evoluția cunoaşterii este una foarte rapidă), dar cât de etic este?

Tu, dacă ai avea posibilitatea să-ți alegi caracteristicile viitorului copil, ai face-o?

Știați că:

Toți oamenii de pe Pământ sunt identici genetic în proporție de aproximativ 99,9%?

Bibliografie:

Anca și Adrian Ienin, Farm. (2025, 10 august). *Suntem toți (aproape) la fel! 13 lucruri interesante despre ADN (Legitatea #397)*. Minunea Naturii. [online] la adresa: minuneanaturii.ro (accesat la 13.03.2026)

Cocoș, Relu (2019, 05 aprilie). *Editarea genetică ne poate transforma-n super oameni? Cât este adevăr și cât este pură ficțiune?* HotNews. [online] la adresa: hotnews.ro (accesat la 13.03.2026)

Ethical Concerns about Fashionable Dog Breeding, *PMC (PubMed Central)*. [online] la adresa: www.ncbi.nlm.nih.gov (accesat la 23.03.2026)

Istorie, origine și fapte interesante despre banană: de la rădăcinile sale antice până la impactul său global, [Video online] la adresa: https://youtu.be/tIr7O9SR25Y (accesat la 23.03.2026)

Romașcanu, Dan (2019, 08 decembrie). *Etica și genetica*. Literatura de azi. [online] la adresa: www.literaturadeazi.ro (accesat la 13.03.2026)

Chiș Alesiu, cls. a XI-a C

Inamicul nevăzut din farfurie

Context

De multe ori nu ne gândim la timpul necesar pentru prepararea corectă a alimentelor. Oprim procesul de preparare termică când ni se pare că mâncarea este gata, fără să știm că în carnea negătită corespunzător pot rămâne larve, bacterii sau alte microorganisme periculoase pentru sănătate.

O astfel de boală este **trichineloza** (sau **trichinoza**), o boală parazitară de tip zoonoză (transmisă de la animale la om), de un nematod vivipar aparținând genului *Trichinella*.

Acest parazit are ca gazdă numeroase animale domestice și sălbatice, precum porcul domestic, câinele, pisica, mistrețul, calul, ursul, foca,.

Infestarea omului are loc în principal prin consumul de carne crudă sau insuficient preparată termic, care conține larve viabile, dar și prin consumul de carne necontrolată sanitar-veterinar.

Din punct de vedere al sănătății publice, trichineloza reprezintă un important risc alimentar. Acest lucru se explică prin numărul mare de specii- gazdă, adaptabilitatea parazitului, specificitatea redusă față de gazdă și complexitatea ciclului epidemiologic.

Ciclul biologic al parazitului se desfășoară într-o singură gazdă, care îndeplinește atât rolul de gazdă definitivă prin adăpostirea formelor adulte în mucoasa intestinală, cât și rolul de gazdă intermediară, în care larvele infestante se localizează în fibrele musculare striate.

Fapte/ Manifestare

La animalele gazdă, infestarea cu Trichinella spp. nu determină, în general, apariția semnelor clinice acestea rămânând asimptomatice. Evoluția bolii la om poate varia de la forme ușoare, frecvent nediagnosticate, până la forme severe, însoțite de complicații neurologice și cardiovasculare, în special în situațiile în care diagnosticul și tratamentul sunt întârziate.

Trichineloza este produsă de mai multe specii, dintre care cele mai frecvent implicate sunt T. spiralis, T. nativa, T. britovi, T. murrelli, T. nelsoni, T. pseudospiralis și genotipul T12

Perioada de incubație variază între 2 și 28 de zile, cu o medie de 10–14 zile, fiind invers proporțională cu intensitatea infestării.

Evoluția trichinelozei la om se desfășoară în trei faze:

- **Faza intestinală**, care debutează la 1–2 zile de la ingestia cărnii contaminate și se manifestă prin tulburări digestive precum diaree, greață, vărsături și dureri abdominale.
- **Faza de diseminare larvară**, apărută la 2–4 săptămâni de la infectare, caracterizată prin febră, dureri musculare, edeme faciale și palpebrale bilaterale, erupții urticariene și eozinofilie marcată (creșterea unui tip de globule albe din sânge), care poate depăși 50%, ajungând chiar la 80%.
- **Faza tisulară (cronică),** ce începe în jurul săptămânii a treia, când febra se remite, însă mialgiile și reacțiile alergice pot persista timp îndelungat. În această etapă, larvele închistate pot fi evidențiate prin biopsie musculară, iar radiologic pot apărea focare de calcificare la nivelul maselor musculare.

În formele grave ale bolii pot apărea complicații severe, în special de natură neurologică, precum polinevrite, meningită, encefalită, pareze focale sau difuze, delir și psihoze.

De asemenea, pot fi întâlnite complicații cardiovasculare, manifestate prin miocardite, insuficiență cardiacă congestivă sau tromboze.

Prevenție

Prevenirea bolii este posibilă atât prin aplicarea măsurilor de profilaxie la nivel individual - consumul cărnii doar după preparare termică corespunzătoare - cât și prin măsuri de sănătate publică - controlul sanitar-veterinar al cărnii de porc, în laborator, prin examenul digestiei artificiale și cel trichineloscopic (mai ales în România unde suinele sunt crescute, în mare parte, în gospodăriile populației).

De asemenea, prevenirea infestării porcilor presupune și deratizarea fermelor pentru combaterea rozătoarelor.

Concluzie

- Trichineloza este o zoonoză parazitară cu importanță majoră pentru sănătatea publică, determinată de consumul de carne infestată cu larve de Trichinella spp.
- Răspândirea parazitului este favorizată de nerespectarea regulilor de biosecuritate, precum și de ingerarea de carne, subproduse sau rozătoare infestate de către animalele domestice și sălbatice.

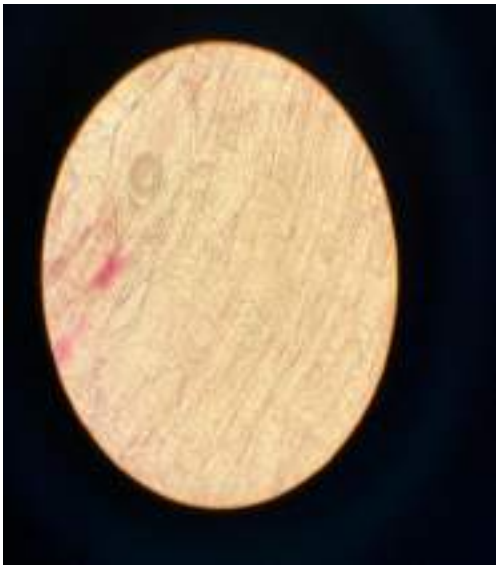
- Deși animalele parazitate nu prezintă semne clinice, ele constituie sursa de infestare pentru om.
- În România sunt raportate anual sute de cazuri de infestare la animale, dar un număr redus de îmbolnăviri la om; totuși formele ușoare ale bolii rămân adesea nediagnosticate.
- Deși boala este tratabilă, diagnosticul și tratamentul tardiv pot duce la apariția unor sechele permanente.

Sfaturi:

- ✓ *Consumați carne de porc sau vânat* ***doar după control sanitar-veterinar*** *și* ***bine preparată termic***.
- ✓ *Nu consumați produse din carne crudă sau insuficient gătită provenite din surse necontrolate*

Știați că:

- Larvele de *Trichinella* sunt **invizibile cu ochiul liber** și pot fi detectate doar prin analize de laborator.
- Animalele infestate **nu prezintă, de regulă, simptome**, ceea ce face depistarea dificilă fără control veterinar.
- Parazitul poate infecta **peste 100 de specii de animale**.
- În România, verificarea cărnii de porc sacrificat în gospodării este o **măsură esențială de prevenție**.
- Prepararea termică insuficientă este principalul factor care favorizează transmiterea bolii.

Bibliografie:

ANSVSA (Autoritatea Națională Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor), *Ghid de prevenire a trichinelozei în gospodăriile populației*, [online] la adresa: www.ansvsa.ro.

Arinș, Ioana, *Biologie: Manual pentru clasa a XI-a*, București, Editura Sigma, 2009

Huțanu, Elena, *Biologie: Manual pentru clasa a X-a*, București, Editura Didactică și Pedagogică (Secțiunea: Regnul Animale – Nematode).

https://insp.gov.ro/2025/12/16/informare-despre-trichineloza/

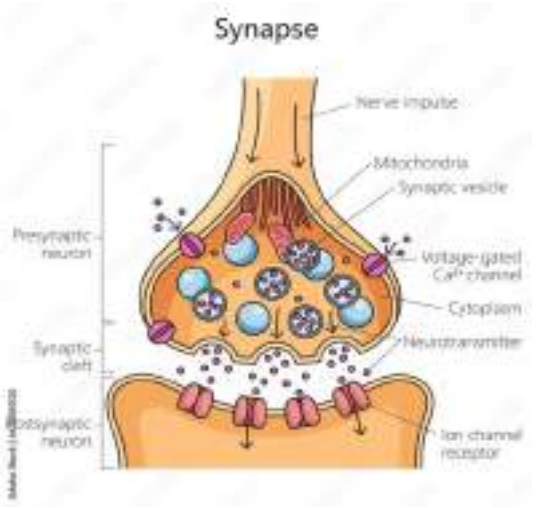
Roșu, Ionel; Istrate, Călin; Ardelean, Aurel, *Biologie: manual pentru clasa a XI-a*, București, Editura Corint Educațional, 2014.

Scientia.ro, *Trichineloza: simptome și prevenție* (Articol de popularizare a științei), [online] la adresa: www.scientia.ro.

Sălătioan Lorena, cls. a X – a A

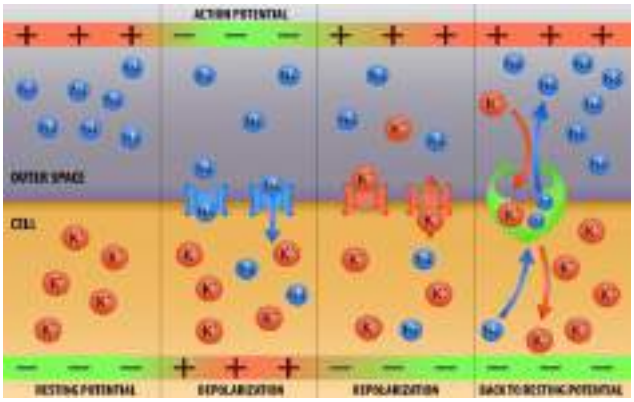
Misterul chimic din spatele neurotransmisiei

Orice stimul, adică orice formă de energie din mediul exterior sau din interiorul corpului uman, produce în organism o serie de reacții chimice. În sistemul nervos, informația se transmite sub formă de semnale electrice, numite impulsuri nervoase. V-ați întrebat vreodată cum reușesc aceste semnale să controleze mișcarea sau simțurile? Acest lucru este posibil datorită unor conexiuni dintre celule numite sinapse, care pot fi chimice sau electrice.

Designua / Adobe Stock

Pentru a înțelege cum funcționează sinapsele, trebuie să știm că membrana celulei permite doar anumitor substanțe să intre sau să iasă. De asemenea, ea are o încărcătură electrică. Interiorul celulei conține particule mari care nu pot ieși, iar exteriorul conține alte particule care se pot mișca, dar sunt respinse.

Sursa: Designua / Science Photo Library

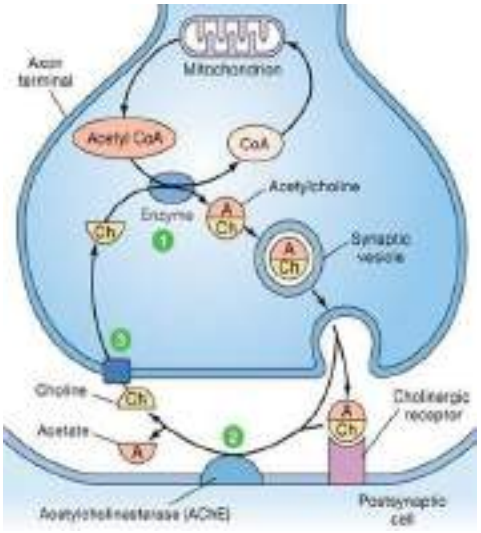
În stare de repaus, fără stimul, membrana permite ieșirea potasiului (K+) și nu permite intrarea sodiului (Na+). Pompa de sodiu-potasiu scoate 3 ioni de sodiu și introduce 2 ioni de potasiu. Astfel, exteriorul celulei devine pozitiv, iar interiorul negativ. Acest lucru se numește polarizare. Când apare un stimul suficient de puternic, membrana permite intrarea sodiului și limitează ieșirea potasiului. Astfel, sarcinile electrice se inversează: interiorul devine pozitiv, iar exteriorul negativ. Acest proces se numește depolarizare sau impuls nervos. După aceea, poate apărea hiperpolarizarea, când potasiul continuă să iasă pentru o perioadă mai lungă. Sinapsa chimică este legătura dintre un neuron și o altă celulă, care poate fi tot un neuron sau o celulă musculară ori glandulară. Pentru ca sinapsa să funcționeze, sunt necesare substanțe precum calciul și sodiul, care trec prin membrană.

Sinapsa chimică are trei părți: membrana primei celule, spațiul dintre celule (fanta sinaptică) și membrana celei de-a doua celule. Dendritele sau corpul neuronului primesc stimulii și îi adună. Dacă stimulul este suficient de puternic, se formează un impuls nervos care se transmite de-a lungul axonului până la capătul neuronului. Acolo, membrana devine permeabilă pentru sodiu și calciu, iar aceste substanțe intră în celulă. În interiorul celulei se produc substanțe chimice numite neurotransmițători (de exemplu:

acetilcolina, adrenalina, dopamina). Acestea transformă semnalul electric într-unul chimic. Neurotransmițătorii sunt păstrați în mici vezicule.

Când ajunge impulsul nervos, aceste vezicule se sparg și eliberează neurotransmițătorii în spațiul dintre celule. Aceștia ajung la cealaltă celulă și se leagă de receptori speciali. Astfel, se deschid canale prin care intră diferite substanțe.

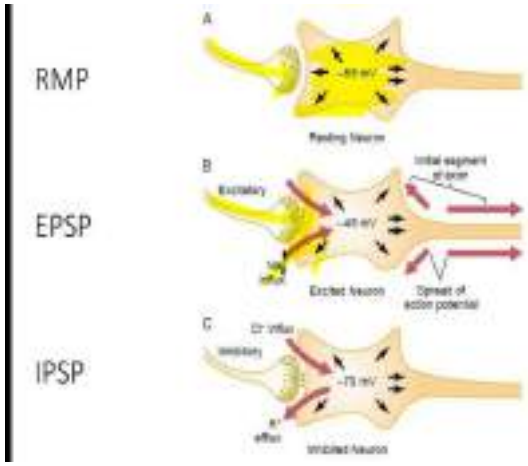
Acest lucru duce la apariția unui nou semnal electric în celula următoare. Dacă intră sodiu, efectul este excitator (activează celula), iar dacă intră clor, efectul este inhibitor (reduce activitatea celulei). Dacă semnalul este suficient de puternic, apare un nou impuls nervos care se transmite mai departe. Dacă a doua celulă este una musculară, apare contracția, iar dacă este glandulară, apare secreția.

Ciclul de viață al acetilcolinei în sinapsa colinergică. (Sursa: Silverthorn, 2010)

După transmitere, neurotransmițătorii pot fi refolosiți sau distruși. Dacă stimularea este intensă, ei sunt recuperați și reutilizați. Dacă nu, sunt descompuși de enzime sau eliminați.

Tipul neurotransmițătorilor influențează efectul sinapsei. Există neurotransmițători excitatori care activează), inhibitori (care blochează) și modulatori (care reglează activitatea).

Sinapsele sunt foarte importante pentru sănătate. Dacă ele nu funcționează corect pot apărea boli precum Alzheimer, care afectează memoria și gândirea.

În concluzie, reacțiile chimice sunt esențiale pentru funcționarea sistemului nervos. Ele permit comunicarea dintre celule.

În concluzie, chimia constituie un factor esențial în realizarea rețelelor neuro-neuronale și neuro-efectoare corecte, asigurând legătura funcțională între structurile organismului, dar și integrarea acestuia în mediu, prin reacții de apărare sau adaptare.

Bibliografie:

Cristescu Dan, Sălăvăstru Carmen, Voiculescu Bogdan, Th. Niculescu Cezar, Cârmaciu Radu, *Manual de biologie: clasa a XI-a*, Editura Corint Educațional, 2014

Crocnan Huțanu Elena, Huțanu Irina, *Biologie: manual pentru clasa a XI-a*, Editura Didactică și Pedagogică, 2008

Roșu Ionel, Istrate Călin, Ardelean Aurel, *Biologie: manual pentru clasa a XI-a*, Editura Corint, 2014

Silverthorn, D. U. (2010). Human Physiology: An Integrated Approach. Pearson/Benjamin Cummings

Câmpean Riona-Rebeca, cls. a XI-a C

Guilelm Șorban un mare compozitor primul subprefect român al județului Someș

„Ce şi-ar fi putut dori mai mult boier Şorban? Dumnezeu a lăsat acest har, acest noroc şi acest blestem: cât va trăi poezia eminesciană, va trăi şi muzica descoperită înlăuntrul ei de Şorban, parcă un alt nume, parcă un alt pseudonim al lui Eminescu, parcă un titlu generic al geniului național"

Adrian Păunescu, Dej, 2003.

Guilelm Şorban s-a născut la Arad, în 10 februarie 1876 și a decedat la Dej în 7 iulie 1923. Familia Șorban își are originea în Țara Chioarului, fiind atestată la 1361 în persoana cneazului Locovoi.

La vârsta de 5 ani, Guilelm Șorban rămâne orfan de tată, creşterea şi educarea lui, revenind canonicului de Gherla, Mihai Şorban, frate al tatălui său, om cu o largă cultură, cunoscător a 13 limbi. A fost și directorul Preparandiei româneşti din Gherla.

A început studiile mai întâi la Arad, apoi a continuat şcoala la Blaj, unde printre îndrumătorii săi spirituali îl va avea pe cunoscutul Iacob Mureşianu. În perioada studiilor la Blaj s-a remarcat printr-o dotare deosebită în ale muzicii şi literaturii. A studiat din copilărie vioara, violoncelul, pianul şi flautul. La vârsta de 18 ani debutează ca şi compozitor cu piesele *Din Banat* şi *De pe Someş*, publicate în revista „Musa română". După absolvirea liceului studiază dreptul în oraşul Leipzig, dar audiază şi cursurile conservatorului. În 1895, la vârsta de 19 ani, publică la Leipzig *Zece cântări poporale româneşti*. Şi-a desăvârşit studiile muzicale la Conservatorul Kaiser din Viena, la Cluj şi la Budapesta. În acelaşi timp, pentru a dobândi o profesie sigură, a terminat dreptul.

În anul 1901 se stabileşte la Dej, ocupând funcții administrative, între care cea de **director** la Sedria orfanală (instanță specială pentru administrarea averii minorilor orfani și pentru rezolvarea chestiunilor tutelare). La Dej s-a remarcat ca un **membru** activ al Asociațiunii ASTRA şi al Partidului Național Român. La 6 februarie 1919, G. Şorban a devenit **primul subprefect român al Comitatului Solnoc-Dăbâca** (județul Someş din 1926), apoi în anul 1922 prefect al aceluiași județ.

În casa lui Guilelm Şorban, primul subprefect român al județului Someş, se aduna elita oraşului, prietenii tatălui său, îşi amintea fiul său, Raul Şorban. Dintre aceştia: frații Vaida Voevod - Ioan şi Alexandru, Ion Scărlătescu, Popovici-Bayreuth, Egisto Tangou, Teodor Mihali, George Dima, Iuliu Maniu, Victor Bontescu, Weress József, Mihai Popovici, Komives-Nagy Lajos, Tiberiu Brediceanu, Amalia şi Leonida Domide, Lucreția şi Liviu Micşa, dr. Adolf Wasserstrom, Aca de Barbu, Emil Isac, Nora Tesitori, Manó Weinberger.

Aşa cum observăm în anturajul familiei Şorban au fost români, maghiari, evrei şi saşi. Raul Şorban spune că şi-a petrecut la Dej atât copilăria, cât şi adolescența, într-un oraş cosmopolit, capitală a județului Someş, unde 87 % din populația județului erau români, încă din epoca austro-ungară. În memoriile sale, el spune că viața zilnică şi-a petrecut-o alături şi împreună cu maghiarii, evreii şi saşii (dispăruți astăzi), a căror limbă a vorbit-o de când se ştie (inclusiv dialectul evreiesc idiş). Acea viață petrecută la Dej ,,*m-a sensibilizat față de realitățile acestei lumi, pe care o simțeam ca pe o alcătuire firească, armonioasă,*

prietenoasă; oameni, viață, obiceiuri, drame, bucurii … Aceleaşi în fond-indiferent de limbă, religie, de obiceiuri sociale şi familiale"[6].

După Marea Unire, organizarea administrativă a rămas cea stabilită prin legile maghiare: Nr. XXI/ din 1886 şi Nr. XXII din 1886, cu unele modificări realizate de către Consiliul Dirigent prin Decretele nr. I şi nr. II din anul 1918. După unirea cu România, timp de un an şi jumătate, Transilvania rămâne autonomă în cadrul statului român. Provincia a fost condusă de Consiliu Dirigent, care a numit o noua administrație românească, în condițiile în care vechea administrație maghiară a refuzat, în proporție de 80%, să depună jurământul de credință față de Consiliul Dirigent. A fost o dezertare în masă a slujitorilor administrației maghiare care credeau că printr-un asemenea colaps vor împiedica unirea Transilvaniei cu România.

Din lucrarea *Administrația Ardealului* a dejeanului dr. Guilelm Şorban, aflăm despre situația grea a administrației Transilvaniei şi a județului în care a fost pe rând subprefect şi apoi prefect. G. Şorban lega progresul şi buna administrare a provinciei Transilvania de ,,pacea relativă în Parlament"[7] şi când interpelațiile referitoare la efectele administrației s-au făcut şi ascultat cu seriozitatea cuvenită şi imediat s-au luat măsuri de lipsă. În noiembrie 1921, când îşi încheia lucrarea G. Şorban, nu era mulțumit de starea administrației şi spunea că: ,,până când Parlamentul nu va reveni la o viață normală, nu putem face nici cea mai mică nădejde pentru îmbunătățirea administrației. Tulburările permanente într-un parlament dau întotdeauna o dovadă incontestabilă, că parlamentul e bolnav (…) iar un parlament bolnav nu-şi poate îndeplini misiunea, care constă nu numai din crearea legilor, ci şi în controlul sever şi obiectiv, ca aceste legi să se şi execute prompt şi în spiritual în care s-au creat" [8]. În acelaşi ton scria şi Guilelm Şorban la doi ani de la Marea Unire: ,,*națiunea românească suntem şi vrem să fim un corp şi un suflet întreg şi nedespărțibil şi dacă sufere vreo parte a trupului se resimte această durere în organismul întreg.*"[9].

Despre munca grea în administrație, în această perioadă, stă mărturie o scrisoare a compozitorului, din 12 mai 1919, când răspunde din Dej invitației lui George Dima, de a participa la un concert ce urma să aibă loc la Cluj: ,,*Iubite Domnule Dima! Regret din suflet că telegrama în care vă exprimați dorința de a mă vedea şi pe mine la concertul din 18 mai, trebuie să răspund: cu probabilitate de 99% nu o să mă pot duce. Vin actorii sâmbătă, Dl. Prefect este dus la Moşoiu, am mii de agende, ca vai de mine. Şi astfel: rămân maşina administrațiunii a cărei muzică-şi singura muzică- este clopoțitul continuu al telefonului. Vă salut din inimă, Domnule Dima, împreună cu toată familia Dumneavoastră. G. Şorban*". Prin această scrisoare se poate vedea munca solicitantă, automatizată a unui funcționar guvernamental în administrația locală.

G. Şorban a compus peste **100 de creații muzicale**, a scris mai multe studii muzicologice, eseuri despre muzică şi pictură, cronici de spectacole şi două ediții ale cărții sale intitulată ,,Administrația Ardealului". În conştiința posterității a rămas ca şi compozitorul de romanțe pe versurile marilor poeți români. Marele compozitor George Enescu, prieten cu G. Şorban, spunea despre romanța *Mai*

[6] Raoul Șorban, *Invazia de stafii, Însemnări și mărturisiri despre o altă parte a vieții*, Editura Meridiane, 2003, pp. 2-3.

[7] Dr. Guilelm Șorban, *Administrația Ardealului Studiu*, Tipografia lui L. Medgyesi, Dej, 1921, p. 5.

[8] *Ibidem*, p. 13.

[9] G. Şorban, *op.cit*., p. 74.

am un singur dor că „de când o cunosc, nu m-am despărțit de ea". Alte compoziții au devenit piese clasice ale muzicii româneşti: *Pe lângă plopii fără soț; De ce nu vii; Peste vârfuri; O rămâi; Lacul; Pe aceeaşi ulicioare; Somnoroase păsărele; Şi dacă ramuri bat în geam; La mijloc de codru des; Ce te legeni, codrule*. În afara creațiilor inspirate după poezia eminesciană, G. Şorban a compus şi melodii de inspirație populară, precum: *Hăis şi cea; Dragă codrule, te las şi Stau la Bălgrad trei fârtați*. Versurile lui Ştefan Octavian Iosif şi Octavian Goga i-au inspirat cânte cele*: Lună, lună, stea vicleană; Măi crâşmare, Nicolae* şi mult cunoscuta romanță *Dorurile mele*. Poetul George Coşbuc a scris poeziile *Şchiopul* şi *Bea câmpie ploi vărsate* special pentru a fi puse pe note de către prietenul său, compozitorul de la Dej.

În 1921, la editura bucureşteană Cartea Românească, lui G. Şorban publica volumul *Cântece pentru voce şi pian*.

În ianuarie 1922, primul ministru Take Ionescu l-a numit **prefect al județului Someş** pe Guilelm Şorban. În legătură cu această funcție, el a devenit victima unor uneltiri de culise, fiind otrăvit în la începutul lunii iulie 1923, a decedat în chinuri, în 7 iulie 1923. La sfârşitul acestei luni tragice, ar fi trebuit să plece din Dej la Florența, cu toată familia, unde fusese angajat ca profesor de pian (armonie şi contrapunct). Motivul acestei crime se pare că a fost atitudinea critică a lui Guilelm Şorban față de nedreptățile care se întâmplau în administrație în condițiile în care lupta politică a atins cote alarmante şi la Dej, marele compozitor dejean Guilelm Şorban, a murit în condiții suspecte fiind înmormântat în cimitirul de pe Dealul Florilor.

Raul Şorban, fiul compozitorului, dar şi alți contemporani sunt de părere ca a fost vorba de o crimă: ,,*Sfârşitul său tragic, la numai 47 de ani, când a fost otrăvit de un adversar politic*. *Dificultățile de a găsi răspuns la întrebarea cum a fost posibil ca o crimă evidentă să rămână tăinuită numai pentru că în dosul ei se afla un individ ocrotit de structuri politice obscure-în complicitate cu puterea, în stare să legitimeze fărădelegea, datorită unor conjuncturi imorale*". Această faptă nepedepsită, prof. univ. dr. Raul Şorban o considera o laşitate ce însoțea supusă, formele perverse şi agresive ale regimurilor autoritare, cu decorul lor de strălucire inferioară[10].

În anul 1931, au avut loc mai multe manifestări culturale la Dej, organizate de scriitorul Aurel Pavel Bănuț, prefectul județului Someş în acel timp. A fost amplasată o placă comemorativă pe casa compozitorului Guilelm Şorban.

Poetul Adrian Păunescu a venit la Dej, în anul 2005, cu ocazia ediției a II-a a Festivalului Guilelm Şorban, unde s-a întâlnit cu fiul compozitorului Raul Şorban. Referitor la opera marelui compozitor, poetul Adrian Păunescu scria:

,,*Eminescianul Şorban*

Aşa arăta El, compozitorul român Guilelm Şorban, care atât de organic-eminesciene melodii a găsit versurilor Poetului Național, încât românii cred astăzi (şi n-au nici o îndoială) că şi muzica şi versurile Plopilor fără soț şi ale Singurului dor, fireşte, îi aparțin lui Eminescu.

Astfel, în acest caz unic, surdina pusă numelui Şorban e un omagiu. Se deferă întregul ansamblu, muzică şi poezie, lui Eminescu, printr-o operație delicată şi profundă, de sinteză atemporală întru eternitate.

[10] R. Şorban, *op. cit*., pp. 12-13.

Ce şi-ar fi putut dori mai mult boier Şorban ? Dumnezeu a lăsat acest har, acest noroc şi acest blestem: cât va trăi poezia eminesciană, va trăi şi muzica descoperită înlăuntrul ei de Şorban, parcă un alt nume, parcă un alt pseudonim al lui Eminescu, parcă un titlu generic al geniului național"

Adrian Păunescu, 2003.

Profesor de istorie, Albinetz Cristina

Familia Șorban: de unde au plecat și unde au ajuns?

Puțini oameni reușesc să îmbine arta cu responsabilitatea publică așa cum a făcut-o Guilelm Șorban. Născut la 10 februarie 1876 în Arad și trecut în neființă la 7 iulie 1923 în Dej, Șorban rămâne una dintre personalitățile marcante ale culturii și administrației românești din Transilvania.

Originar dintr-o familie veche din Țara Chioarului, atestată încă din anul 1361, destinul său nu a fost lipsit de greutăți. Rămas orfan de tată la doar 5 ani, educația i-a fost încredințată unchiului său, canonicul Mihai Șorban, un intelectual de excepție. Sub îndrumarea acestuia, tânărul Guilelm a primit o educație solidă, care i-a deschis drumul atât spre cultură, cât și spre cariera publică.

Studiile sale au început la Arad și au continuat la Blaj, un important centru cultural românesc. Aici, l-a avut ca îndrumător pe Iacob Mureșianu, care i-a cultivat pasiunea pentru muzică și literatură. Talentul său s-a manifestat încă din adolescență: cânta la vioară, pian, violoncel și flaut, iar la doar 18 ani debuta ca și compozitor. Dorind să îmbine pasiunea cu o profesie sigură, Șorban a studiat dreptul la Leipzig, unde a urmat în paralel și cursuri de muzică. Și-a perfecționat apoi studiile la Viena, Cluj și Budapesta. În această perioadă a publicat lucrări importante, printre care „Zece cântări poporale românești", demonstrând atașamentul său față de tradițiile românești.

În anul 1901, Guilelm Șorban se stabilește la Dej, oraș care avea să devină centrul vieții sale profesionale și culturale. A ocupat funcții importante în administrație, fiind numit subprefect în 1919 și prefect al județului Someș în 1922, după Marea Unire. Într-o perioadă dificilă, marcată de reorganizarea Transilvaniei, Șorban s-a implicat activ în construirea unei administrații românești eficiente.

Pe lângă activitatea administrativă, a fost un membru activ al ASTRA și al vieții culturale locale. Casa sa din Dej devenise un adevărat salon intelectual, unde se întâlneau personalități ale vremii, români, maghiari, evrei și sași, într-un spirit de conviețuire armonioasă.

Totuși, adevărata sa vocație a rămas muzica. Guilelm Șorban a compus peste 100 de lucrări, în special romanțe inspirate din poezia marilor scriitori români. A pus pe note versurile lui *Mihai Eminescu, George Coșbuc, Octavian Goga* și *Ștefan Octavian Iosif*. Melodii precum „*Mai am un singur dor*" sau „*Pe lângă plopii*

fără soț" au devenit parte din patrimoniul cultural românesc. Marele compozitor **George Enescu** aprecia profund creația sa, considerând-o de o sensibilitate aparte. De altfel, muzica lui Șorban a reușit să transmită emoția poeziei românești într-un mod unic, contribuind la apropierea publicului de lirica eminesciană.

Pe lângă creația muzicală, Șorban a scris și lucrări importante despre administrație, printre care „Administrația Ardealului", în care critica problemele sistemului politic și administrativ al vremii. El sublinia necesitatea unui parlament stabil și responsabil, considerând că fără o conducere eficientă nu poate exista progres. Din păcate, viața sa s-a încheiat tragic. În 1923, la doar 47 de ani, Guilelm Șorban a murit în condiții suspecte, existând suspiciuni că ar fi fost otrăvit din motive politice. Moartea sa a rămas un subiect controversat, reflectând tensiunile epocii. Moștenirea sa însă nu a fost uitată. La Dej au fost organizate numeroase evenimente culturale în memoria sa, iar festivaluri dedicate creației sale continuă să promoveze muzica românească. Poetul Adrian Păunescu îl descria ca pe un „compozitor eminescian", subliniind legătura profundă dintre muzica sa și versurile lui Eminescu.

Guilelm Șorban rămâne un exemplu de intelectual complet artist sensibil, dar și om implicat în viața societății. Prin muzica sa și prin activitatea administrativă, el a contribuit la formarea identității culturale și politice a României moderne. Astăzi, numele său merită cunoscut și apreciat, mai ales de tineri, ca model de pasiune, muncă și devotament față de valorile naționale.

Bibliografie:

Bob, A.; Vesa, N.; Kiss, Fr.; Albinetz, C-tin, Dejeni de ieri și de azi, Ed. Texte, 2009
Lazăr, Emil, Someșeni uniți în spiritul Eminescu, Dej: Ed. Astra, 1999, p. 293-344
Lazăr, Emil, G. Şorban, Dej, 2001
Mânzat, G., Monografia oraşului Dej, Editura Asta, Dej, 2006
Șorban, Raoul*, Invazia de stafii, Însemnări și mărturisiri despre o altă parte a vieții*, Editura Meridiane, 2003

Bojor Andrei, cls. a XI-a D
Druș Luca, cls. a X-a B
Mureșan Theodor, cls. a XII-a D

Arta de a spune o poveste

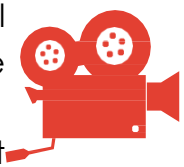

Poveștile reprezintă o parte importantă a vieții noastre. Ele ne captivează, ne pasionează, transformându-se dintr-un simplu pigment al ficțiunii într-un subiect despre care am putea vorbi ore în șir. Poveștile sunt o metodă de a te face auzit, de a-ți exprima emoțiile și opiniile, de a te conecta cu cei din jurul tău; cei care simt ce simți tu, gândesc ce gândești tu.

Există multe tipuri de povești, și multe moduri în care le putem da viață. Muzica, teatrul, opera, cărțile și filmele, toate au o poveste de spus, un mesaj de transmis. Am decis, așadar, să vorbesc despre una dintre metodele mele preferate de a spune o poveste.

Filmele

În ziua de azi, filmele reprezintă o formă de a-ți ocupa timpul liber. Toată lumea se uită la filme; ori la cinematograf, ori acasă; pe laptop sau la televizor, prietenii, familia sau singuri. Probabil auziți de multe ori discuții în jurul vostru pe acest subiect: adolescenți vorbind despre filmele preferate, filme pe care vor se le vadă, planuri de a-și convinge părinții să-i lase seara târziu la cinematograf cu prietenii etc.

Întrebarea este: *ce face un film bun?* Cum reușește el să rămână în memoria noastră?

Răspunsul este destul de simplu. *Emoțiile*. Dacă, atunci când te uiți la un film, nu simți tristețe la moartea unui personaj, sau fericire la victoria altuia, sau nu stai cu sufletul la gură, întrebându-te ce urmează să se întâmple, probabil că, peste câteva zile, nici nu-ți vei aminti la ce te-ai uitat sau despre ce era vorba. Regizorii sunt nevoiți să se folosească de diferite strategii pentru a emoționa audiența.

Dialogul

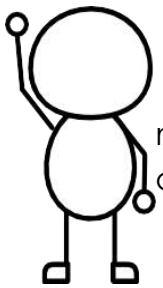
O poveste memorabilă trebuie să aibă un dialog bine formulat, care sună natural, astfel încât să transmită emoțiile personajelor.

Iluminarea filmului

Iluminarea scenei este prelucrarea luminii aplicată în producțiile reprezentațiilor artistice, și joacă un rol extrem de important. Regizorii se folosesc de umbre, oferind spațiului din scenă un aer de mister sau de groază, pentru a produce tensiune în audiență. În același timp, o lumina puternică, arzătoare, induce

un sentiment pozitiv, de speranță, fiind asociată în general cu victoria personajelor pozitive și a forțelor binelui.

Actorii

Bineînțeles, modul vizual cel mai puternic și eficient în transmiterea emoțiilor îl constituie fața umană. Performanța actorilor va fi mereu cel mai important aspect al unui film, pe lângă scenariul acestuia.

Culoarea

Culoarea poate să afecteze modul în care audiența se simte. Ea accentuează, de asemenea, stările sufletești ale personajelor.

	pasiune, dragoste; furie, agresivitate, pericol, violență
	fericire, pozitivitate, curiozitate
	calm, tristețe
	puritate, inocență
	gelozie
	mister
	eleganță

Muzica

Muzica ne afectează mult mai mult decât credem. Ea ne poate face să plângem, să fim fericiți, ne poate da o stare de spaimă. Muzica ajută scenele dintr-un film să transmită emoții.

Gângă Diana, cls. a X-a A

Cărți. Eseuri. Prezentări. Sondaje

Lectura în viața mea
Puterea celor șase minute
Ce mai citesc profesorii
Un veac de singurătate
Fahrenheit 451
Culegătorii de afine

Se spune că aparențele înșeală: luați o carte în mână și citiți din ea! Nu aveți idee ce rapid creați aparența că sunteți deștepți de mama focului!

Lectura- cel mai important aspect din viața de licean

Parcursul personal de lectură din perioada liceului reflectă o evoluție coerentă și o structură psihologică relativ conturată și mai ales influențată de cei trei factori: profesori, anturaj și informațiile din mass-media, rețele sociale la sfârșitul anilor nouăzeci fiind cvasi-inexistente. De la literatura formativă până la lecturile politice, istorice și distopice ale maturității, se conturează un profil dominat de luciditate morală, interes pentru mecanismele puterii și o preocupare constantă pentru demnitate.

În perioada liceului, alegerea unor autori precum Agatha Christie indică atracția pentru logică, structură și claritatea raportului dintre vină și responsabilitate. În paralel, lectura lui Dostoievski și Gogol deschide zona interogației morale, a conștiinței frământate și a ambiguității umane. García Márquez și Vargas Llosa adaugă dimensiunea politică și socială, iar romanele lui Ernest Hemingway („Adio arme", „Pentru cine bat clopotele") aduc în prim-plan onoarea individuală în contextul războiului și al sacrificiului. Paulo Coelho („Alchimistul", „Veronica se pregătește să moară") marchează o etapă de reflecție asupra sensului personal, iar „Micuța Croitoreasă" de Dai Sijie introduce tema presiunii ideologice și a reeducării — un preludiu al interesului pentru mecanismele represive care vor deveni centrale în lecturile ulterioare.

Din facultate până în prezent, interesul se deplasează clar către literatura politică și a memoriei. Soljenițîn, Varlam Șalamov și Evghenia Ghinzburg aduc în prim-plan experiența concentrațională și testul caracterului în condiții-limită. Aceste lecturi nu sunt simple incursiuni istorice, ci interogații asupra rezistenței morale și asupra degradării produse de sistemele totalitare. Istoria narativă, prin Simon Sebag Montefiore („Romanovii", „Ierusalim", „Caterina cea Mare") și Marchizul de Custine („Scrisori din Rusia"), dezvoltă interesul pentru genealogia puterii, pentru modul în care caracterul conducătorilor influențează destine colective și pentru repetitivitatea greșelilor istorice. Literatura contemporană est-europeană – Guzel Iahina și Svetlana Aleksievici – aduce perspectiva memoriei colective, a vocilor marginalizate și a traumelor istorice. Această zonă de lectură indică o sensibilitate accentuată față de adevărul factual și față de suferința reală, necosmetizată. În plan simbolic și alegoric, „Maestrul și Margareta", „Vălul pictat", „Dragostea în vremea holerei" și „Litera stacojie" explorează vinovăția, libertatea interioară și conflictul dintre moralitatea publică și cea privată, accentuând aspectele romantice. Distopiile – „1984", „Ferma animalelor", „Minunata lume nouă" și „Noi" – reflectă preocuparea pentru manipularea limbajului, pentru controlul social și pentru fragilitatea ordinii instituționale. În fine, romanele lui José Saramago („Evanghelia după Isus Cristos", „Eseu despre orbire", „Intermitențele morții") adaugă o dimensiune filozofică și alegorică asupra condiției umane, asupra responsabilității colective și asupra vulnerabilității societății în fața crizelor.

Din ansamblul acestor lecturi se conturează un aspect caracterizat prin gândire sistemică, toleranță la complexitate, vigilență morală și interes constant pentru raportul dintre individ și putere. Este profilul unei conștiințe care nu caută confort intelectual, ci claritate, coerență și responsabilitate. Valoarea centrală care traversează întregul parcurs este demnitatea lucidă, iar tensiunea interioară recurentă este frica de degradare prin acomodare. Lecturile nu sunt doar experiențe culturale, ci instrumente de autoexaminare și repere pentru evaluarea realității contemporane.

Profesor de geografie, Prodan Mihai

Realismul magic în „Un veac de singurătate”

Scris de Gabriel José García Márquez, romancier și jurnalist, în 1967, romanul prezintă istoria captivantă a Americii Latine prin lentila unui oraș izolat de lume, numit Macondo.

Geneza capodoperei *Un veac de singurătate* a avut loc într-un moment de **revelație fulgerătoare** în 1965. În acel moment, în mintea lui s-a conturat esența pe care urma să o aibă cartea: asemenea poveștilor bunicii sale, firul narativ avea să curgă astfel încât cititorul să se simtă adesea ca un copil ascultând povestiri vechi, petrecute cu ani în urmă. Izolat de lume în biroul său, García Márquez și-a dedicat întreaga atenție acestei singure cărți, care avea să deschidă ochii lumii întregi asupra literaturii latino-americane. **18 luni a scris neîntrerupt.**

Romanul se prezintă ca o **cronică** a familiei Buendía din orașul imaginar Macondo. Pe parcursul cărții înaintezi prin lunga și complicata istorie a acestei familii, care se întinde până la a șaptea generație. Te vei atașa de **personaje unice**, ale căror pași îi urmărești încă de la naștere până la moarte. Totuși, vei descoperi că în *Un veac de singurătate* moartea nu este niciodată simplă: prezența personajelor se face simțită mult timp după dispariția lor, prin **fenomene inexplicabile**. Copiii botezați după părinții lor par să le repete comportamentul și destinul, iar spiritele celor plecați continuă să bântuie peisajul ani la rând, privite de toți ca ceva firesc.

Multe dintre elementele care fac din *Un veac de singurătate* o carte atât de iubită țin de caracterul ei *inexplicabil* și *fabulos* care îi lasă pe cititori uimiți. Aceștia pornesc cu impresia că vor citi drama unei simple familii, doar pentru a descoperi un arbore genealogic atât de vast și complicat, încât devine aproape imposibil de cuprins.

Încadrată în curentul realismului magic, un curent ce îmbină elementele opuse și care a fost folosit în numeroase texte latino-americane pentru a ilustra lupta pentru identitate, opera lui García Márquez introduce **fenomene** atât de **greu de explicat** în contextul vieții reale, încât începi să te întrebi cum pot locuitorii acestui oraș **să trăiască** într-un loc unde morții umblă pe străzi, oamenii par să aibă puteri supranaturale și își depășesc limitele până la niveluri inimaginabile, flori cad din cer, iar unii locuitori nu par să îmbătrânească deloc.

Însă trebuie subliniat că unul dintre principalele puncte de interes ale romanului este **Columbia** și **istoria** ei, prezentate prin prisma orașului Macondo. În paginile cărții putem regăsi evenimente asemănătoare celor din viața reală, adaptate și redate cu un nivel meticulos pentru detaliu, lucru ce reflectă experiența autorului în jurnalism. Un astfel de eveniment este uciderea muncitorilor de la ferma de banane care oglindește **Masacrul Bananelor din 1928**. Un alt exemplu este **războiul civil** dintre liberali și conservatori, prezent atât ca tensiune internă în sat, cât și ca conflict extern, atunci când un membru al familiei Buendía decide să lupte pentru cauza în care crede.

Pe măsură ce citești mai mult, simți simți că **inocența poveștilor** din primele capitole începe să se **dizolve**, pe măsură ce apar teme mai profunde. Cititorul va trece prin **războaie, povești de dragoste imposibile**, dar și **ucigătoare**, și prin viețile unor oameni care încep să se schimbe în rău, iar imaginea lor din copilărie dispare. Vei fi martor la cruzimile și actele de nedreptate care au loc în oraș.

Totuși, când Gabriel García Márquez a primit Premiul Nobel pentru Literatură în 1982, acesta a oferit o rază de speranță romanului, spunând: „*În fața acestei realități impresionante, care trebuie să fi părut o simplă utopie de-a lungul întregii istorii omenești, noi, inventatorii de povești, cei care credem orice, ne simțim îndreptățiți să credem că nu este încă prea târziu să ne angajăm în crearea utopiei opuse. O nouă și cuprinzătoare utopie a vieții, în care nimeni nu va putea decide pentru alții cum trebuie să moară, în care iubirea se va dovedi adevărată și fericirea va fi posibilă, iar rasele condamnate la o sută de ani de singurătate vor avea, în sfârșit și pentru totdeauna, o a doua șansă pe pământ*.”

În concluzie, consider romanul *Un veac de singurătate* o carte pe care **trebuie** să o citești cel puțin o dată în viață. Cu fraze line și detalii fascinante despre fiecare locuitor din Macondo, cartea te include în **dinamica complicată** a societății de acolo. Nu vei simți niciodată că lectura acestei opere este plictisitoare, iar finalul, care încheie ciclul de ghinion și noroc al familiei Buendía, lasă o impresie puternică asupra cititorului, care nu poate accepta că totul s-a încheiat atât de **repede**.

Surse: Gabriel García Márquez: 1982 Nobel Prize Acceptance Speech
How to Read One Hundred Years of Solitude by Gabriel García Márquez

Chiș Alesiu, cls. a XI-a C

Fahrenheit 451

de Ray Bradbury

Fahrenheit 451 este un roman aparținând genului **science fiction**, scris de autorul american Ray Bradbury. Prezintă o societate futuristă în care cărțile sunt interzise, iar **pompierii** au rolul de a găsi și **arde** cărți. Oamenii din această societate sunt ignoranți, nepăsători, par a fi complet dezinteresați de cei din jurul lor și incapabili de **complexitate emoțională**. Deși au familii și prieteni, cititorii pot observa că între personajele acestui univers fictiv nu există cu adevărat legături emoționale.

Autorul deschide romanul cu introducerea lui Guy Montag, un pompier care se întoarce acasă după o lungă zi de muncă. Se pune accentul pe **pasiunea** acestuia de **a arde cărți**, de a le privi mistuindu-se. Intriga o constituie întâlnirea cu un personaj bizar pe drumul către casă, și anume Clarisse, o fată de 16 ani. Deși pentru cititori ea pare a fi o **adolescentă p**erfect normală, căreia îi plac activitățile simple precum plimbatul pe afară și socializarea cu cei din jur, Clarisse nu se încadrează în **normele impuse** de societatea lumii ficționale create de Bradbury. Clarisse este întruchiparea vechii societăți, în care oamenii știau să aprecieze viața, mediul înconjurător și persoanele din jurul lor. Conversațiile dintre Montag și Clarisse îi deschid ochii protagonistului, iar acesta începe să observe cât de **defectă** este societatea în care trăiește.

Astfel, romanul urmărește umanizarea protagonistului, care dintr-un om apatic, interesat doar de arderea cărților devine o persoană plină de emoții și **hotărâtă** să deschidă ochii întregii lumi cu privire la **problemele societății** lor.

Personajele nuanțate și acțiunea care te ține cu **sufletul la gură** transformă această operă literară într-o lectură **obligatorie** tuturor oamenilor.

În concluzie, romanul prezintă importanța de a ne păstra latura **umană** cu orice preț.

Gângă Diana, cls. a X-a A

Sâmbouan Antonia, cls. a IX-a D

Cum mi-a influențat cititul viața

Cititul, pentru mine, e o parte vitală a existenței, fără de care nu îmi pot petrece timpul. Este atât de prezentă încât uneori nu mai pare doar un simplu hobby.

De la o vârstă foarte mică cititul a fost ca o formă de evadare din realitate. Îmi amintesc momentele în care lumea reală era doar un zgomot continuu, iar o carte - de orice gen - era singura cale de scăpare. Cărțile mi-au oferit „vieți de rezervă", oportunități de a mă cunoaște și posibilitatea de a înțelege prin ce treceam.

Într-o lume în care informațiile ne atacă de peste tot, majoritatea prin tehnologie și prin opiniile celor din jur, cititul a rămas ancora mea. Când citesc, timpul curge altfel: se oprește sau accelerează. M-a învățat cum să am răbdare și mi-a oferit ambiția de a lupta pentru tot ce-mi doresc.

Poate cel mai mare impact a fost asupra modului în care îmi exprim sentimentele sau emoțiile. Uneori treceam prin stări pe care nu le puteam numi — tristețe, furie, disconfort, dar nu știam de ce. Prin poveștile din cărți mi s-au dat cuvintele necesare pentru a-mi descrie aceste stări. Mi-au dat puterea să-mi validez emoțiile, arătându-mi că tot ceea ce simt este perfect normal.

Pliundra Medeea, cls. a XII-a D

Puterea celor 6 minute

Rainy day.. sunny day ..sau ce poți face în doar șase minute indiferent de vreme?

Poți să dai „scroll", să răspunzi la câteva mesaje sau să stai cu ochii în tavan. Sau, și mai bine, să citești două pagini. Și, chiar dacă poate nu ești de acord, creierul tău obosit chiar are nevoie de asta. Uneori, doar atât este suficient pentru o relaxare totală.

„Dar cum să fac asta? Nu am timp! Nu știu ce să citesc! Nu-mi place nimic..."

Putem găsi mii și mii de scuze, dar ne mințim singuri. Dacă știm că petrecem prea mult timp cu ochii în ecranul telefonului (pentru că toți recunoaștem asta), de ce nu ne ambiționăm să ne desprindem de el? Doar pentru șase minute.

Puterea exemplului

În fiecare an, în paginile revistei apar recomandări de cărți de la elevi către elevi.

De multe ori, aceste sugestii au prins viață în discuții reale, în clase, acolo unde lectura a devenit un schimb de idei, nu doar o obligație. Dar am văzut de multe ori elevi venind să împrumute o carte doar pentru că profesorul X le-a vorbit cu mult entuziasm despre ea.

Și sunt mulți profesori în școala noastră care se relaxează citind. Nu doar cei de literatură. Și credeți-mă, sunt și ei foarte ocupați. Dar, cumva, reușesc să găsească acel timp necesar lecturii.

Anii anteriori, chiar am mers în fiecare clasă, cu elevi din redacția revistei, pentru a vorbi despre ce am mai putea citi. Anul acesta am mers mai departe și am ales să aducem în prim-plan un alt tip de recomandare: cea venită de la profesori.

Și pentru că puterea exemplului e cea mai puternică, vă invit și pe voi să încercați. Că e o dată pe zi, o dată pe lună, în vacanță sau doar când afară plouă, ce mai contează? Doar încercați!

Nu știți ce să citiți? Ce ziceți să trageți cu ochiul la ce citesc (sau au citit) profesorii voștri?

„Nu am timp” – mit sau realitate?

Prima întrebare a fost simplă: *cum reușesc să își facă timp?*
Răspunsurile au fost, poate, surprinzătoare, poetice, funny, dar sincere.
Unii spun clar: lectura nu este ceva ce „furi” din program — este un „must-have”. Alții recunosc că își „fură” câteva minute exact cum alții își iau o pauză de țigară: scurt, dar necesar. Pentru mulți, lectura apare seara, înainte de culcare, sau în momentele liniștite din weekend. Așa cum îți găsești timp pentru a face alte lucruri: să te joci pe telefon, să te uiți la un film, să ieși cu prietenii, așa poți, dacă vrei cu adevărat, să găsești timp și pentru citit.
Un lucru este sigur: timpul nu apare de la sine. Se face.

> *Și, poate cel mai important, câteva pagini pe zi nu par mult, dar, în timp, devin o carte întreagă.*

Ce înseamnă, de fapt, cititul?

Curiozitate, imaginație, întrebări, răspunsuri, regăsire...

Variate, răspunsurile au dus într-o direcție comună: nevoia de pauză.
Pentru unii, cititul este o oprire din ritmul haotic al zilelor.
Pentru alții, este o formă de evadare într-o altă lume.
Pentru unii, înseamnă emoție, empatie, conexiune cu personaje și povești.
Pentru alții, este un mod de a-și liniști mintea și de a se regăsi.
Cititul nu este doar despre cărți, ci despre tine, în relație cu ele.

> *Parcă o carte deschisă impune respect.*

Cărțile care rămân

Fiecare citește la un moment dat o carte care îl marchează. Uneori în liceu, alteori mai târziu.
Printre titlurile amintite de profesori se regăsesc cărți puternice, care au lăsat urme: *Crimă și pedeapsă*, *Copiii de pe Volga*, *Maitreyi*, *Flori pentru Algernon*, *Pânza de păianjen, Accidentul, Călător în noaptea de ajun, Dragoste în vremea holerei, Splendida cetate a celor o mie de sori, Împreună, Cartea iad, Toată lumina pe care nu o putem vedea, Ciuleandra, Scurtă istorie a omenirii și multe altele.*
Nu sunt doar titluri. Sunt experiențe. Sunt emoții. Sunt momente în care cineva s-a regăsit într-un personaj, într-o idee sau într-o întrebare fără răspuns.

> *Cărți care spun povești de viață, ne fac să reflectăm asupra relațiilor dintre oameni*

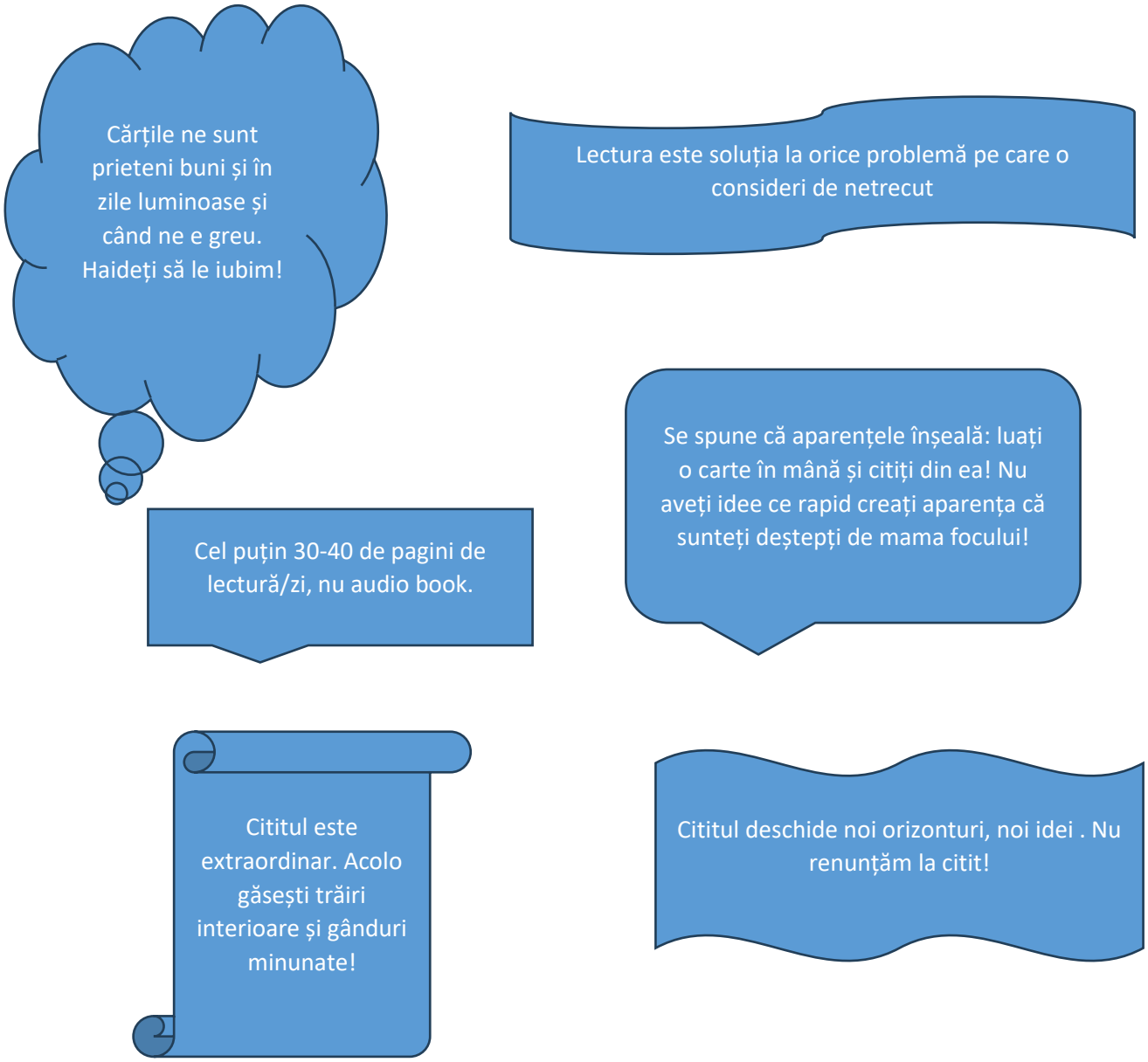
Dacă ar fi să alegem o singură carte…

Recomandările profesorilor nu sunt întâmplătoare. Ele vorbesc despre empatie, despre curaj, despre identitate, despre relații și despre felul în care învățăm să ne înțelegem pe noi și pe ceilalți.
Printre titlurile amintite: *Minunea, Winnetou, Micul prinț, Marele Gatsby, 1984, Muntele vrăjit, O zi mai lungă decât veacul, Narcis și gură de aur, Cișmigiu & Company*, orice carte scrisă de *John Grisham, Khaled Hosseini, Lucian Blaga, Francine Rivers.*
Nu există o singură carte potrivită pentru toți. Dar există, pentru fiecare, o carte potrivită.
Trebuie doar descoperită.

> *Nici nu știu dacă vreau să recomand, iubim stiluri diferite*

Și atunci… de unde începi?

Adevărul este simplu: nu ai nevoie de o oră. Nici de liniște perfectă. Nici de un plan complicat.
Ai nevoie doar de șase minute.
Șase minute în care să închizi telefonul.
Șase minute în care să deschizi o carte.
Șase minute în care, fără să-ți dai seama, îți oferi exact pauza de care ai nevoie.
Iar dacă nu știi de unde să începi… poate începi cu o carte recomandată chiar de profesorii tăi.
Sau, pur și simplu... Începi.

Mulțumim cadrelor didactice de predare și auxiliar care au pus stop pe cotidian pentru a ne onora cu răspunsurile lor!

Redacția „Liceenii”

Muzica cuvintelor

Desen Chira Bianca, cls. a IX-a D

Desene realizate în Canva

Promisiunile de sub zăpadă

„În grădină, zăpada râdea, albă şi sticlitoare, ca obrazul unei fecioare neprihănite. Anei parcă-i era milă s-o calce cu opincile-i greoaie şi să strice pojghiţa de fulgi proaspeţi care suspinau dureros sub paşii ei”.

Liviu Rebreanu, *Ion*

Niciodată parcă iarna nu fusese mai grea ca anul acesta pentru Anneliese: se schimbaseră atâtea în viaţa ei peste noapte, iar durerea ruşinii apăsa ca nişte munţi de zăpadă peste sufletul ei. Înainta cu greu prin zăpada neumblată, ca şi cum ar fi mers prin nisip, iar frigul năprasnic nici că-l mai simţea. La început a simţit durerea tendoanelor (nu a ştiut până atunci că oasele de la mână pot durea!), dar apoi parcă tot trupul a amorţit. Nu ştia încotro o duc picioarele, nici nu avea vreo ţintă, decât să fie cât mai departe de oraş, într-o zonă cât mai izolată şi să adoarmă în zăpadă pentru totdeauna. Citise ea undeva despre oameni îngheţaţi, care nu simt nimic când mor: „Parcă moarte albă se numeşte asta”, îşi aminti vag, indiferent, în timp ce se îndrepta spre pădure, cu eşarfa fluturând peste paltonul deschis de parcă i-ar fi fost cald. Nu luase căciulă, nici mănuşi şi acum regreta că luase un palton aşa de călduros. Deşi îi era frig, se încăpăţâna să-l ţină descheiat. Nu îndrăznea să ridice privirile din pământ, nici să se împotrivească sau măcar să-şi plângă soarta: vorbele ei ar fi stârnit o avalanşă de înjurături şi pumni din partea tuturor, dar mai ales părinţii ei se arătaseră peste măsură de învrăjbiţi şi porniţi împotriva ei. Şi cum să fi fost altfel, de vreme ce fata venise „cu burta la gură”, vorba maică-si, când nu se mai putea face nimic? „Cum ai putut fi atât de toantă, să nu îţi dai seama că eşti gravidă?!” îi reproşa tatăl ei, în timp ce mama privea fix în modelul din covor, oftând doar din când în când, pentru ca mai apoi să exclame: „Şi eu care am mers ca proasta cu tine pe la doctori, crezând că ai ulcer…”. De fapt, aşa aflaseră cu toţii: când doctorul ieşise cu faţă gravă de după perdeaua de consult, rugând asistenta să îi cheme pe părinţii fetei, Anneliese a ştiut că nu mai există drum de întoarcere. Bineînţeles că nu voise să rămână însărcinată cu Alex cel plin de viaţă la toate petrecerile, dar nu mai cald decât un om de zăpadă. O singură dată fuseseră împreună, şi atunci doar ca să fie şi ea considerată fată cool, la aniversarea Simonei, colega cea mai populară. Au închiriat o cabană şi părinţii lui Anneliese au crezut tot timpul că fata lor cea cuminte şi studioasă se relaxează cu Simona, ca între fete. Dar că pe lângă Simona sunt alţi douăzeci de adolescenţi, a fost trecut cu vederea de către Anneliese atunci când a venit cu ideea escapadei la munte.

Pe Alex îl fixase ea cu mult timp în urmă, din umbră, aşa cum o fată introvertită îşi permite să analizeze şi să tânjească după ceea ce este complet diferit de ea, fără să îşi dea seama că, mai devreme sau mai târziu, o posibilă prietenie cu cineva atât de diferit oboseşte şi sleieşte sufletul, sufocându-l ca şi cum ţi-ar cădea deodată un morman de zăpadă în cap de pe un acoperiş. La ce bun că a alergat după prietenia cu Simona cea vorbăreaţă şi sociabilă? Cu ce a ajutat-o că aceasta mai că nu l-a împins pe Alex spre ea, doar-doar „va putea şi Anneliese să se mai

domesticească!”. Rodul domesticirii lovea din când în când în abdomenul ei plat odinioară, în timp ce părinţii priveau înmărmuriţi cum pe ecranul ecografului se zbătea ca un colibri în zbor inima pruncului nedorit. La întrebarea îngrijorată a părinţilor, doctorul a dat din umeri neputincios. Niciodată Viorel nu lovise o femeie, cu atât mai puţin pe soţia sau fiica lui, poate de aceea nu avea mâna obişnuită pentru a atinge obrazul fin al fetei, iar când mânia lui s-a slobozit în curtea casei, când fata a vrut să intre, palma lui mare a lovit ca un ciocan, nu doar obrazul, ci şi buzele, stropind cu sânge zăpada albă şi izbind fata de maşina parcată. Speriată, Marta a scos un ţipăt ascuţit, acoperindu-şi faţa cu palmele amândouă. Dar nu a sărit să o apere, iar Annelise a simţit asta ca o respingere: „Nu mai sunt iubită de nimeni, i-am dezamăgit pe amândoi!”.

***

„Scumpul e, vezi că ies să îl caut pe Peţi: iar a dispărut prin împrejurimi” l-a anunţat Elisa cu glas melodios pe soţul ei, care, deşi nu iubea deloc plimbările, s-a oferit să caute el câinele buclucaş. „Nu, stai liniştit la hibernat, doar ştii cât îmi place să merg prin zăpadă şi oricum nu stau mult”. Sarcina găsirii câinelui era destul de anevoioasă, dat fiind faptul că era vorba despre un căţel de talie mică, alb complet. Găseşte-l pe Piţi într-o zonă complet acoperită cu zăpadă, dacă poţi! Elisa nu putea spera decât că va veni singur, când se va fi săturat de hoinărit.

Erau căsătoriţi de peste opt ani, dar se purtau de parcă ar fi fost la început, poate şi pentru că nu aveau copii, iar repetatele pierderi ale Elisei îi făcuse nici să nu îşi mai dorească. La ce bun? Era ca şi cum cineva îi arată unui înfometat platouri cu delicatese culinare, dar i le ia din faţă când îl vede că întinde mâna spre ele. De vreo trei luni, se simţea melancolică şi mereu obosită, dar nu voise să-i dea speranţe soţului că ar putea deveni părinţi. dacă va pierde şi sarcina asta…mai bine să nu se gândească la nimic şi să-şi caute căţelul zburdalnic. Pe Piţi i l-au adus părinţii după prima sarcină pierdută, tot într-o iarnă, într-o pungă banală pe care scria Grill delicios – fapt ce a amuzat-o atunci, căci se gândea serios că o aştepta o friptură bună, iar când a luat punga, un cap pufos s-a ridicat din pungă şi nişte ochi adormiţi au cucerit-o pe loc. Un lătrat constant şi agitat a trezit-o din reverie: „Of, iar o fi găsit vreun arici şi vine cu botul ca o strecurătoare! Când o să înveţe câinele ăsta să-şi vadă de treabă?!”. Elisa nu s-ar fi mirat mai mult dacă l-ar fi descoperit pe Piţi stând pe o duzină de arici ca într-un fotoliu, decât să-l vadă înconjurând o fiinţă omenească şi lătrând vesel. Femeii i se părea aşa de ciudat să o descopere pe fata asta cu ochii roşii, hainele în dezordine, părul vâlvoi, într-o zonă atât de izolată, dar nu voi să zăbovească asupra primei explicaţii pentru care ar fi venit cineva până aici într-o după-amiază târzie. În mai puţin de un sfert de ceas apunea soarele, care întindea pe cer ca nişte eşarfe fine, de culori palide, fără nimic extravagant, dar cuminte şi calm. Prefăcându-se că nu observă nimic suspect în toată situaţia, Elisa a invitat-o pe Anneliese la un ceai cald, pe care „cu nici un chip nu te las să îl refuzi, de vreme ce câinele meu s-a purtat atât de nepoliticos încât să te latre ca ape un răufăcător. Nici nu ştiu ce îl apucă uneori, doar el nu latră pe nimeni”, a încercat Elisa să-l disculpe.

La lumina caldă din casă, cu ceaşca de ceai aburind între palmele înroşite de frig, chipul lui Anneliese era şi mai trist: nu îndrăznea să ridice ochii spre Elisa, care o înfăşura cu grijă în pături calde. Cum să înceapă discuţia? Ce să îi spună unui copil ce purta în pântece, după cum era evident deja, un copil? Salvarea a venit de la Natan, care, cu voce caldă, i-a spus lui Anneliese: „Ai pe cineva care te aşteaptă acasă? Aş vrea să-i anunţ că în noaptea asta o să stai la noi, vrei?". Simţindu-se încolţită, fata s-a foit speriată, timp în care bărbatul a adăugat: „Nu le spun unde eşti, doar le spun că eşti în siguranţă la noi. Ai încredere, vrei?". Fără tragere de inimă, fata i-a dat numărul de telefon al mamei, iar Natan s-a ţinut de cuvânt. Ba mai mult, vorba lui era moale ca borangicul; până şi pauzele sale erau liniştitoare,emanând încredere şi,Doamne, atâta pace!

***

Soarele ieşise victorios după norii plumburii care acoperiseră satul ca un capac peste o cratiţă aburindă, dar gerul nu se înmuiase. Venind cu un braţ de lemne de afară, Natan a spus zgribulindu-se: „Fetelor, credeţi voi că se mai alege ceva după îngheţul acesta aşa de năprasnic?". Mereu pusă pe hârjoneli, Elisa a răspuns: „Nu lucrez eu la staţia meteorologică, dar pot să te asigur că va veni până la urmă şi dezgheţul, că doar n-o fi numai iarnă. Primăvara urmează iernii de când e lumea şi pământul". Anneliese se mulţumi doar să zâmbească şi îşi mai turnă o ceaşcă de cacao. Dar Natan nu se lăsă: „Vedeţi voi, aşa e şi cu inima omului: se dezmorţeşte şi înverzeşte după ce trec vânturile şi îngheţul iernii. Sub zăpadă, pământul e protejat în chip tainic, şi aşa mi-ar plăcea să cred că se simte şi inima noastră". Cum cele două femei priveau tăcute şi parcă neîncrezătoare spre el, Natan a continuat cu aceeaşi sclipire în ochii maronii ca de miere polifloră scursă sub razele soarelui: „Poate vă gândiţi că nu are cine-o proteja, dar eu vă spun că prima persoană care trebuie să aibă grijă de inima ta eşti tu şi eu, fiecare suntem responsabili de ce lăsăm să ne intre în inimă…Acum suntem în iarnă, înzăpeziţi şi amorţiţi, dar hai să ne gândim cum putem să reţinem nişte idei importante ce ne vor ajuta şi după ce iarna va trece. Să începem cu numele anotimpului şi luăm fiecare literă: **I**, de la inimă. Ce vreţi să lăsăm să intre acolo?". Femeile au înţeles că Natan îşi căuta publicul ţintă pentru noua sa predică şi au decis să intre în joc. „*Iubire*" au zis ele deodată, iar Natan a zâmbit. Elisa ştia că nu e pe deplin satisfăcut: „Da, însă iubire de ce sau de cine? Putem noi să ne iubim aproapele sau chiar pe Dumnezeu Însuşi dacă nu ne iubim pe noi mai întâi, dacă nu suntem mulţumiţi de felul cum ne-a creat şi ne-a ajutat până aici?". Elisa i-a dat dreptate, recitând din memorie: „Iubeşte-ţi aproapele *ca pe tine însuţi*". Parcă vrând să se termine jocul acesta mai repede, dar fiindu-i ruşine să le întoarcă spatele şi să plece din încăpere, Anneliese a spus grăbit: „Pentru **A** eu aş alege *amorţeală*, aşa cum am fost când am venit la voi" iar cei doi n-au ştiut dacă se cuvenea sau nu să râdă, dar fata a continuat: „Bine, dacă nu vă place, oricum trebuie un A şi la final şi atunci pot alege *atenţie*. Eu cred că atunci când corpul nostru este amorţit din cauza unui şoc puternic, el e de fapt *atent* la ce se petrece în interiorul său şi caută soluţii". Atât Natan, cât şi Elisa au rămas uimiţi de maturitatea fetei ce arăta pe zi

ce trecea o seriozitate şi o deschidere uimitoare. Trecuseră multe săptămâni de când era la ei, bucurându-se de acceptarea lor, fără prejudecăţi şi, în ascuns, aşa îşi dorea să trăiască şi ea în propria familie. Anneliese a continuat ca şi cum o avalanşă de cuvinte ar fi început să se desprindă de la mari înălţimi: „La început, când am venit la voi, dacă mă puneaţi să aleg vreun cuvânt cu R, aş fi ales negreşit ruşine sau poate regret, dar acum aleg fără tăgadă rugăciunea. Bine, încă mai cred că pe voi vă ascultă Dumnezeu pentru că e obişnuit cu vocile voastre, la cât de multe Îi spuneţi zilnic, dar vreau să ştiţi că îmi încălzeaţi inima când vă auzeam că îmi pronunţaţi numele în rugăciunile voastre". Anneliese a făcut o pauză, reculegându-se, timp în care Elisa a îmbrăţişat-o strâns. Despărţindu-se, au oftat deodată, râzând, apoi Anneliese a mai zis: „Pentru **N** eu aleg *nădejde*, e un cuvânt destul de vechi, dar îmi plăcea cum suna atunci când Natan se ruga lui Dumnezeu să îmi dea nădejde să pot aştepta topirea zăpezilor din viaţa mea…". Cei doi nici nu realizaseră câte seminţe încolţiseră în pământul îngheţat, sub stratul de zăpadă, câte promisiuni aşteptau împlinirea, ca pe un premiu pentru lunga aşteptare în nădejde, sub protecţia harului divin, care acoperă aidoma zăpezii toate imperfecţiunile noastre, preschimbându-ne peste noapte, în oameni noi, dar nu oameni de zăpadă, ci fiinţe vii, care aşteaptă Marea Primăvară a devenirii noastre. Da, probabil în ceruri nu va mai fi iarnă, pentru că acolo nu mai este nimic de acoperit, nici imperfect.

(N.R. text care a obţinut Locul II la concursul Asociaţiei cultural ştiinţifice Pleiadis)

Profesor de lb. şi lit. franceză Vladu Ionelia

Cântecul de lebădă al Anei

Pentru ce mă urăști acum?
Pentru ce ești așa de rău și nemilos cu mine?
Nu vezi cât de mult te iubesc?
Pentru ce mă părăsești și mă lași să sufăr singură cu aceste gânduri?
Pentru ce mă alungi și-mi vorbești așa?
Știu, tu-ți vrei libertatea, dar eu îți vreau dragostea.
Sunt așa de nenorocită, totul datorită dragostei tale.
Pentru ce m-ai pedepsit așa de crud?
Doar de tine am nevoie, dar tu unde ești?

Alb Lucia, cls. a IX-a F

țânțar

nouă-cinci
și un salariu cu multe zerouri;
un dulap plin cu haine perfecte,
un sertar îndesat de lingouri.

bujori în grădină, în multe culori,
miros a succes obținut cu greu.
un frigider din care lipsește doar spațiul,
o carte, pe masă, cu numele meu.

din crăpăturile pământului,
secretele îmi mișună la picioare;
în fața mea, devin puncte de lumină.

pulsul cosmosului e în tandem cu
respirațiile mele,
iar muzica răsună în conștiința mea
ca o mană cerească: caldă și în surdină.

un singur țânțar, însă,
amenință să-mi spulbere vendetta.
îmi soarbe lacrimile de pe linia apei

nu-l sperie încruntătura mea,
îmi mustăcește în față,
îmi înțeapă pielea fragilă a pleoapei.

scoate un sunet straniu,
cumva, în două voci;
e repetat și sumbru.

bâzâitul lui îmi pilește speranța,
lăsând în spate un mesaj striat,
curios de lugubru:

pot scrie poezia care, *în sfârșit*,
mă salvează;
pot afla leacul pentru nemurire,
dar oare mai contează?
fără el, eternitatea mă învăluie ca o ponegrire.

pot primi cheia orașului,
pot fi faimoasă,
pot fi iubită;
fără el,
eu tot nu sunt fericită.

pot avea o viață la cheie…

pe scurt, mi se poate materializa fiecare dorință.

așa, și?
fără el, împlinirea se simte ca o umilință.

Imagine generată în Canva

Jurca Alessia

Ultima pagină

Şi aşa începu războiul. Fără ca ea să observe. Era o fată deşteaptă şi cuminte. Nu voia să ştie despre răutatea lumii şi despre durerile acesteia. Îi plăcea să citească, să se piardă în lumea ei, să nu se mai întoarcă de acolo. Fata era mereu pozitivă, iar viaţa ei era liniştită. Ba chiar prea liniştită, nimeni nu o înţelegea, dar ea nu avea nevoie să fie înţeleasă. Ce căuta ea era dragostea, dar avea doar 16 ani. Ce ştia ea despre dragoste?

Aşa că citea. Căuta ce înseamnă această frumuseţe. Se uita la păsări ciripind, la soare prin crengile copacilor, la flori şi fluturi. Şi contempla. Contempla la viaţa pe care niciodată nu avea să o cunoască. Dar de unde să fi ştiut? Era înconjurată de pericole şi, în existenţa sa fără griji, nu-şi dădea seama. Nu ştia că nimeni în lume nu o va salva. Nu ştia că într-o zi va merge afară, în locul ei preferat, să citească, şi acolo îşi va petrece ultimele clipe.

Nu ştia că aşa cum a fost gândul ei, aşa îi va fi şi moartea. Când ochii ei încă se mişcau energici pe pagina cărţii, un singur glonţ în cap a fost îndeajuns şi corpul ei se prăbuşi la pământ. Nici măcar un zgomot nu a scos. Nu a fost nevoie, soarta ei a fost mereu aceasta, să plece din lume calm, liniştit, să arate că, poate, această moarte e scăparea salvatoare şi nu doar un sfârşit crud. Poate că asta căuta.

Duhul ei o compătimeşte. Biata copilă, cum vor putea părinţii să o vadă aşa? Ce va zice cel ce o va găsi pe jos, într-o baltă rece de sânge? De acum pentru ea poate să mai existe doar milă şi tristeţe. Ea ce simte acum, ce vede? Vor fi de ajuns florile care îi vor fi aduse? A avut ea preţ în ochii lumii acesteia? Ori inocenţa ei a fost văzută ca o pedeapsă asupra ei? A fost oare o pedeapsă? Posibil că ea este mai fericită acum. Dar îşi dă ea seama ce a pierdut aici? De fapt... a pierdut ceva? Atunci de ce toată lumea o plânge? Nu cumva a găsit ea ce îşi dorea, să descopere magia altei lumi?...

So the war began. Without her knowledge. She was a smart and good girl. She didn't want to know about the pain and the dangers of the world. She liked to read, to lose herself in her own world, to never come back to reality. The girl was always positive so her life was relaxed, calm. Too calm. Nobody understood her but she didn't crave their understanding. What she craved was love, but she was only 16. What did she know about love at 16?

So she read. She was looking for the meaning of this magic. She was observing birds singing, the sun through the branches of the trees, the butterflies and flowers, contemplating. Thinking of the life she was never going to have. But how could she have known? She was surrounded by dangers though she was too naïve to realize it. She didn't know that nobody in this world would come to her rescue. She didn't know that one day, she'd go in her favorite place, to read, and there she'd take the last breaths of her life.

She didn't know that as her thoughts were calm, so would be her death. When her eyes were still moving on the words in the book, greedily, a single bullet in her head was enough to crumble her body to the floor. She didn't even make a sound. It wasn't necessary, her destiny has always been this. To die calmly, peacefully, to show the world that maybe, this death would be salvation and not just a cruel ending. Maybe that's what she was searching for.

Her spirit sympathizes with her. Poor child, how will her parents be able to see her like this? What will the one who finds her on the floor, in cold pool of blood, say? From now on for her there can only be pity and mourning. What does she feel now, what is she seeing? Will the flowers that will be brought be enough for her? Did she have value in the eyes of this world? Or was her innocence regarded as a punishment on her? Was it really a punishment? Maybe she is happier now. But is she realizing what she lost here? Frankly… did she really lost anything? Then why does everybody mourn her? Didn't she find what she wished for, to discover the magic of another world?

Alb Lucia, cls. a IX-a F

Letters to My Younger Self

If I could write a letter to the little girl I used to be, I would tell her to stay in the kitchen a little longer, watching Grandma make her famous pancakes. You always thought they were just pancakes. You did not realize they were love, patience, and quiet strength poured into a pan.

I remember how the house smelled on Sunday mornings warm milk, vanilla, and something sweet that felt like safety. You would sit at the table, swinging your legs impatiently, waiting for the first golden pancake. Grandma would pretend to keep the biggest one for herself, smiling playfully, but in the end, it always landed on your plate. And next to her coffee, there was always a small piece of dark chocolate her favorite treat. She said it was bittersweet, just like life.

She did more than make pancakes. She raised you. She supported you when things were difficult. She was the one who helped you with your homework at the same kitchen table. Even when math seemed impossible and English grammar felt confusing, she never lost patience. "Try again", she would say gently. "You are stronger than you think" At the time, you thought she was just encouraging you. Now I understand she was building your confidence step by step.

Her shelves were filled with crime and mystery novels. In the quiet afternoons, she would sit by the window, completely lost in stories about detectives and hidden secrets. When you asked her why she loved those books, she would smile and say, "Because every mystery has a solution." I did not realize then how powerful those words were.

Now, as I reach the end of the 8th grade, life feels like one of her mystery novels. There are exams, new beginnings, and questions about the future. Sometimes I feel nervous about high school and about growing up. But then I remember her voice. I remember her strength. I remember that every mystery has a solution.
To my younger self, I want to say: do not rush through those afternoons. Notice how she turns the pages of her books. Notice how she believes in you even when you doubt yourself. One day, you will understand that her love is the reason you are brave enough to move forward.

Growing up does not mean leaving childhood behind. It means carrying the smell of pancakes, the taste of dark chocolate, and the sound of turning pages inside your heart. It means understanding that the person who raised you gave you more than care, she gave you resilience.

As I close this chapter of middle school, I know that I am not walking alone. I carry her lessons with me: patience, courage, curiosity, and the belief that every challenge can be solved. And no matter how old I become, there will always be a part of me sitting at that kitchen table, learning, dreaming, and feeling loved. Because childhood is not something we lose. It is the love that builds us.

Bercea Cezara, cls. a VIII-a

Pierdut în ceață

Sunt pierdut și fără călăuză, abătut,

Într-un vis de care m-am temut

Să fiu singur, fără călăuză, abătut,

M-ai uitat, cu sufletul tăcut.

Și ceața se îngroașă tot mai mult

De ce ai plecat, de ce-ai dispărut?

Când căldura noastră aprindea toți aștrii, neștiut,

De ce m-ai uitat, de ce m-ai pierdut?

Când ochii tăi vedeau adevărul neștiut

Prin pânza pământească, peste tot țesut

Dar ți-ai întors acum capul, abătut,

Iar eu, fără tine, rămân în ceață, pierdut

Chiș Alesiu, cls. a XI-a C

Speranța: concurs de creație

Vis

Răsărit

Ancoră

Lumina

Motor

Curaj

Zâmbete

Încurajare

Speranța: flacăra din mijlocul furtunii

În fiecare an, propunem (redacția revistei) un concurs de creație în care elevii își pot face auzită vocea, transformând emoțiile și gândurile în cuvinte. Este, de fiecare dată, mai mult decât un simplu concurs – este un spațiu în care sinceritatea prinde formă și devine text.

Ediția din acest an capătă o semnificație aparte, desfășurându-se sub semnul **Anului Brâncuși.** Fără a forța comparații, dar păstrând un fir simbolic ne putem gândi la capodoperele sale – „Pasărea în spațiu", „Măiastra", „Cap de copil", „Coloana infinitului", „Masa tăcerii", „Sărutul", „Cumințenia pământului", „Muza" – ca la expresii ale esenței.

Pentru mine, ele înseamnă libertate, înălțare, vis, aspirație. Aceleași lucruri le văd și în elevii care mă înconjoară: dorința de a deveni de a căuta, de a merge mai departe. Poate nu întotdeauna la suprafață, poate nu în fiecare zi, dar sunt acolo – în felul în care scriu, în felul în care simt.

De aceea, tema aleasă anul acesta a fost **speranța**. Un cuvânt simplu, dar care poate însemna atât de multe. Pentru unii, este

„scânteia care te ghidează atunci când curentul încearcă să te tragă în larg", (**Boldor Maia, cls. a VIII-a);**

un „medicament" pentru dureri pe care nu le vede nimeni, (**Pliundra Medeea, XII D**),

„motorul care ne face să acționăm" (**Georgiu Raluca, XII D**)

„experiența" învățată din greșeli și eșecuri(**Flueras Paula**, **IX B**) sau

„curajul și motivația de a continua". "(**Călin Alessia, XII D**).

Și da, uneori speranța nu e frumoasă. Nu e liniștitoare. E „confuză", e amestecată cu teamă, cu nesiguranță. (**Pop Alina, IX C**). Apare exact în momentele acelea în care simți că nu mai ai control, că te învârți într-o buclă din care nu știi cum să ieși.

Dar apare.

Și asta contează.

Este, pur și simplu, „lumina care ne ghidează în întuneric". (**Petrican Georgiana, IX C**).

Elevii care au ales să participe nu au adus doar texte, ci fragmente din universal lor interior. Gânduri așezate cu grijă, emoții trecute prin filtrul experiențelor personale sau al visurilor încă nerostite. Așa cum spunea unul dintre participanți, speranța poate fi „un act de rebeliune împotriva cinismului" sau chiar „arhitectura viitorului". (**Timbuș Nicole, XII D**)

Și, poate cel mai important, speranța apare exact atunci când ne este cel mai greu: în momentele de nesiguranță, de anxietate, de oboseală sau de blocaj. În acele clipe în care ai impresia că te afli într-o buclă fără ieșire. Atunci devine curaj. Atunci devine nevoie.

Trăim într-o lume în care ritmul alert și presiunea constantă pot umbri ușor optimismul. Uneori, îi vedem pe tineri ca fiind superficiali, pierduți într-un „scroll" continuu al vieții. Dar, dacă stai puțin de vorbă cu ei, descoperi altceva: frământări, întrebări, neliniști, dorințe și visuri păstrate cu grijă. O lume interioară complexă 66pe care nu o arată întotdeauna.

Ceea ce ne-a impresionat în mod special este felul în care ei găsesc speranța în lucrurile mici:

„o rețetă de prăjitură pe care o încerci pentru prima data și speri să iasă bine, (**Precup Elena, IX C**)

„o zi cu soare", (**Vaida Melissa, XII D**)

„E ca atunci când mergi cu bicicleta pe stradă și simți vântul acela plăcut de seară care îți răcorește gândurile și îți aduce aminte de copilărie” **(Pop Iosif, IX B)**

„zâmbetul care îți aduce o clipă de liniște” (**Georgiu Bianca, XII D**)

„un cuvânt spus la momentul potrivit”. (**Moldovan Abigail, IX C**)

În gesturi simple, dar autentice.

Atât.

Și, uneori, exact atât e suficient pentru ca acel „motor” (**Pop Tudor, IX C**) să se pună în mișcare și prin „muncă, răbdare și perseverență” (**Cuc Nicolas, IX C**) să ne ducă spre împlinirea acelor „dorințe ținute la piept de fiecare dintre noi” (**Pliundra Medeea, XII D**).

Fără a căuta comparații directe, putem spune că și aceste creații tind, asemenea operei lui Brâncuși, spre esență. Ele încearcă să surprindă ceea ce rămâne dincolo de aparențe: nevoia de sens, de frumusețe și, mai ales, de speranță.

„Fiecare clipă în care aleg să sper devine o declarație: că nu mă dau bătut, că eu pot transforma provocările în oportunități și că lumina există” (**Georgiu Bianca, XII D**)

Concursul nostru 67devenit deja o tradiție a școlii, își păstrează rolul de a încuraja creativitatea și de a oferi un spațiu în care fiecare elev se poate exprima liber. Nu este vorba doar despre premii sau ierarhii, ci despre bucuria de a scrie, despre emoția de a împărtăși și despre eliberarea pe care o dă cuvântul.

Textele pe care le veți citi nu sunt perfecte. Și nici nu trebuie să fie. Sunt reale. Sunt sincere. Sunt, fiecare în felul lui, o încercare de a înțelege lumea și locul pe care îl ocupăm în ea.

Vă invităm să parcurgeți câteva dintre aceste creații cu deschidere și răbdare, să descoperiți sensurile ascunse între rânduri și, poate, să regăsiți propria voastră formă de speranță în fiecare text.

Pentru că, până la urmă, despre asta e vorba.

Pușcaș Iuliana, bibliotecar

Curaj, credință, speranță

Pentru mine, speranța nu este doar un cuvânt frumos pe care îl auzi în citate sau discursuri. Semnifică ceva mult mai personal. E acel lucru mic din tine, care rămâne acolo chiar și atunci când totul pare complicat și imposibil. Speranța este ceva de care te agăți și te ține strâns până în ultima clipă. Uneori, nici nu realizezi că ea există, dar e acolo și în orice situație te-ai afla, este esențial să o cauți adânc în sufletul tău.

Cred că fiecare om a trecut prin situații dificile și toți avem momente în care planul nu decurge așa cum ne-am dori. Apar frici, dezamăgiri, negativism sau chiar toate deodată, ajungând să ne desconsiderăm din cauza lor. În aceste momente, consider că doar speranța ne poate fi de folos. Și nu, nu e ca un buton pe care îl apeși și totul se luminează, viața e roz, apare curcubeul și trecutul s-a cernut, rămânând doar părțile bune. Nimic nu se rezolvă instant, însă această „speranță" îți amintește că totul e trecător și că mereu există o posibilitate ca lucrurile să se schimbe.

Personal, încerc să nu-mi pierd speranța niciodată, indiferent de context. Chiar dacă de multe ori am fost pe punctul de a accepta că situația nu va deveni mai bună, am lăsat loc și pentru acea mică rază de lumină, care mă face să văd în continuare un final fericit al poveștii.

Începând de la ziua în care nu te-ai pregătit destul pentru un test, până la situația în care ești obligat să faci față unei boli, sau să vezi o persoană dragă în cele mai dificile momente, speranța TREBUIE să fie cu tine. Dacă nu e, caută-o! Asta te ține drept, ea… e singura care nu te lasă să cedezi psihic și moral.

Adesea obosim să sperăm. Să sperăm că mâine va fi mai bine, să sperăm că o minune se va întâmpla, să sperăm că… se merită să sperăm. Nu e ușor, nu e ușor să vezi cum se prăbușește totul în jurul tău, iar tu să crezi că totul va fi cândva la fel de bine cum a fost odată.

Cred că în viață, totul este conectat cu acest sentiment de speranță. Curajul reprezintă speranța că vei ajunge la succes, la început, dragostea îți induce speranța că persoana de lângă tine simte la fel, apoi speri că veți fi împreună mereu. Credința este și ea, de asemenea o dovadă a speranței.

Susțin faptul că speranța m-a salvat de multe ori în viață, fără ca măcar să-mi dau seama. Am evitat multă tristețe și suferință sperând, luându-mi gândul de la aspectele negative, pentru că, după binecunoscuta vorbă, SPERANȚA MOARE ULTIMA!

Pop Alexandra-Ioana, cls. a IX-a C

Cheia

Era odată ca niciodată, o fată singură pe lume. Cu părul cârlionțat ca niște liane de care încerca să se prindă pentru a nu se pierde din lumea reală, cu ochii căprui, reci, dar care la soare lăsau o căldură pe care orice om din apropiere o simțea. Fata rătăcea singură prin lume, încercând să se găsească. Să își găsească fericirea, strălucirea, speranța pe care o avea odată.

Fata era singură. Își închise toate ferestrele, nu lăsa pe nimeni să le deschidă. Până când s-a hotărât să lase briza vântului să intre puțin. Era călduroasă, o mângâia blând pe sufletul ei distrus. Începea să simtă ceva după atâta timp în care a încercat să își caute emoțiile pierdute de mult. Simțea că nu mai e singură, că a răsărit soarele și pe strada ei. Că zicala „după furtună iese soarele" ar putea fi adevărată. Până când a revenit apusul. Soarele s-a dus, furtuna a revenit din nou, amintindu-i de ce își ținea ferestrele închise. Amintindu-i de că era singură. Timpul tăcea și trecea. Fata era la fel. Singură. Un suflet mort într-un corp viu. Era ca și cum avea un braț rupt, amputat din care țâșnea sânge. O durere permanentă, insuportabilă. Dar nimeni nu vedea brațul,

sângele sau durerea. Doar ea o vedea. Doar ea o simţea. Dar era ceva în acea durere. Un confort. Ea nu ştia altceva decât acea durere. Era obişnuită cu ea. Nu era pregătită să îi dea drumul. Nu s-ar fi descurcat fără ea. Îşi păzea sufletul foarte bine. Ferestrele închise. Uşile încuiate. Nu lăsa pe nimeni şi nimic să treacă gardurile ridicate de ea. Nu lăsa pe nimeni să pătrundă în sufletul ei, singurul lucru care îi mai aparţinea.

În interiorul ei, într-un colţ izolat şi uitat al inimii ei, ştia că are nevoie de ajutor. Ştia că nu poate gestiona atâtea lucruri singură, dar încă nu acceptase asta. Şi refuza să nu accepte niciodată.

Într-o zi, cineva i-a bătut la uşă. După atâta timp! Bătăile sunau ca şi cântecul unei privighetori. Nu a mai auzit niciodată ceva atât de frumos. Simţea speranţă. Dar, oricât de mult şi-ar fi dorit să deschidă uşa, nu a făcut-o. Şi-a reamintit ce s-a întâmplat data trecută. Sufletul ei era deja un loc abandonat, gol. Nu putea risca să îl distrugă de tot, însă bătăile nu s-au oprit. Au devenit din ce în ce mai insistente. În uşă, în geamuri, în pereţii pe care i-a clădit atât de bine, încât să nu poată trece nimeni de ei. Ştia că nu trebuie să deschidă uşa, dar simţea că trebuie.

Era şansa ei. Aşa că, şi-a luat inima în dinţi şi a deschis uşa. O lumină orbitoare a lovit-o. O linişte asurzitoare o înconjura. Totul era frumos. Calm. Tot de ce nu a avut parte niciodată. Şi a trecut pragul uşii. Fără să se gândească la consecinţe. Doar a păşit pragul uşii. Durerea dispăruse. Sufletul ei era încă acela. Era din nou ea. Uşa nu era niciodată încuiată. Trebuia doar să găsească persoana care avea cheia. Şi a găsit-o.

Cheia era tot timpul la ea.

Filip Adriana, cls.a IX-a D

Arhitectura Viitorului
Ce înseamnă speranţa pentru mine

Există momente în existenţa umană când realitatea pare să se prăbuşească sub greutatea incertitudinii şi a greului. În acest peisaj adesea arid, speranţa nu este doar un sentiment abstract, ci devine o forţă motrice, o ancoră invizibilă care mă menţine pe linia de plutire. Din punctul meu de vedere, speranţa reprezintă refuzul conştient de a accepta înfrângerea ca pe un verdict final şi capacitatea de a proiecta o lumină asupra unui viitor care încă nu a fost scris.

În primul rând, consider că speranţa funcţionează ca un motor al rezilienţei. Ea nu trebuie confundată cu optimismul naiv, care ignoră problemele, ci trebuie înţeleasă ca o formă de curaj intelectual. A spera înseamnă a recunoaşte dificultatea prezentului, dar şi a alege să investeşti energie în soluţii, nu în deznădejde. De exemplu, în istoria personală a fiecăruia, cele mai mari reuşite nu au venit din certitudini, ci din acea mică doză de încredere că efortul depus va da roade. Fără această proiecţie pozitivă, ambiţia s-ar stinge, iar progresul individual ar stagna. Speranţa este, deci, combustibilul care ne face să mai facem un pas atunci când logica ne spune să ne oprim.

În al doilea rând, pentru mine, speranţa are o dimensiune morală şi socială esenţială. Ea ne defineşte umanitatea prin capacitatea de a ne imagina o lume mai bună. Într-un context global marcat de crize, a păstra speranţa devine un act de rebeliune împotriva cinismului. Atunci când sperăm, începem să nu mai fim simpli spectatori ai propriei vieţi şi devenim arhitecţi ai schimbării.

În concluzie, speranţa nu este un lux al celor visători, ci o necesitate vitală pentru oricine doreşte să trăiască o viaţă plină de semnificaţie.

Pentru mine, ea reprezintă busola care indică întotdeauna spre „mai bine" – forța care transformă imposibilul în probabilitate și esența libertății noastre de a alege lumina în locul întunericului.

A spera înseamnă, în ultimă instanță, a accepta provocarea vieții cu demnitate și încredere neclintită în potențialul propriu de transformare.

Timbuș Nicole, cls. a XII-a D

Ce este speranța?

Consider că speranța e puterea dată sufletului de a vedea lumina în ciuda întunericului care ne înconjoară. Ea ne îndeamnă să depășim orice greutate. Ne liniștește și ne reamintește că viața se poate îmbunătăți oricând, dacă purtăm speranța în gând.

Viața e plină de obstacole, durere, suferință. Cu toate acestea, putem depăși greutățile cu un strop de încredere, de speranță. Ne motivează să creștem orbi, dar siguri, să putem închide ochii și să nu simțim o panică constantă. Parcă ne spune: „poți!" Și putem. Avem posibilitatea să ne continuăm drumul vieții, în ciuda faptului că nu știm când, cum sau unde ne va duce la încheierea poveștii fiecăruia.

Speranța e ca un medicament pentru tot felul de momente negative, greutăți, nenorociri și ne permite să le facem față cu capul sus, să evităm evenimentele stresante. Poate fi găsită în multe lucruri: ochii persoanei iubite, cuvintele oferite de cei apropiați în momentele stârnite de diferite surse. Speranța poate fi cuprinsă în amintiri, în regrete, dar mai ales în dorințele ținute la piept de fiecare dintre noi.

Eu cred că este ceva ce trebuie căutat, este și o parte a vieții ce te caută la rândul ei, pentru a-ți stăpâni gândurile. Te găsește în momentele de disperare. Este vocea interioară care te roagă să nu renunți.

Pe mine m-a ajutat în acele momente când frica și panica mă copleșeau. Atunci când credeam că nu mai pot și oboseala mă îmbrățișa mai des decât afecțiunea, Speranța mi-a deschis calea spre ceva mai bun, spre îmbunătățirea situațiilor dificile care mă atacau din orice colț. Și am reușit. Chiar și atunci când întunericul mă orbește și revin la gândurile trecute, o voce, un semn, îmi deschide ochii și îmi prezintă lumina viitorului.

Pliundra Medeea, cls. a XII-a D

Oceanul de gânduri

Fiind oameni, ne regăsim adesea în momente în care, atât sufletul, cât și gândurile noastre sunt copleșite de durere și amărăciune, făcând lumea aceasta colorată și magică în care trăim să pară ca un ocean învolburat și cufundat într-un întuneric, care pare a fi etern. Un ocean ale cărui ape par atât de adânci si înspăimântătoare, încât încercările de a înota împotriva lor te vor face să fi înghițit de ele.

Totuși, în aceste momente sfâșietoare și grele, în care ne simțim pierduți și nu avem habar încotro să privim, pe valurile fioroase ale oceanului, plutește o scânteie, care, deși mică, reușește să îți ghideze, încet, calea spre mal, fără a te părăsi atunci când curentul încearcă să te tragă în larg, iar această scânteie magică este însăși speranța, o flacără care, deși pare inferioară întunericului, emană lumină și oferă siguranță sufletului.

Este o formă atât de fragilă de curaj, dar totodată singura care nu părăsește niciodată sufletul îndurerat al omului. Ea trăiește în ochii obosiți, dar care privesc înainte, în mâinile lovite, dar care refuză să renunțe și în liniștea gălăgioasă și plină de gânduri amare, adăpostindu-se în interiorul celor care au trecut prin atâta

suferință, însă se străduiesc să găsească acea mică și nesemnificativă formă de lumină, care să îi conducă pe drumul cețos și neașteptat al vieții.

De prea multe ori în viață, speranța pare a fi inexistentă și imposibil de găsit, dar adevărul este că aceasta nu dispare niciodată, ci stă ascunsă într-un colț ferit al inimii noastre, așteptându-ne să o găsim și să ne croim, împreună cu ea, calea spre malul oceanului de gânduri și sentimente haotice.

Boldor Maia Maria, cls. a VIII-a

Echilibru fragil

… speranța nu e ca în filmele de la televizor, unde toată lumea zâmbește fără motiv… e mai mult ca o haină veche pe care o porți pentru că ți-e frig, chiar dacă e ruptă sau nu are culoarea care îți place. E genul de sentiment care te lovește când ești singur după o ceartă și speri că persoana aceea își va cere iertare prima, iar totul va fi bine între voi din nou.

... dar găseam confort în a fi deprimat și nervos mereu.

Dar chestia e că, oricât de mult ai vrea să te închizi în tine, viața merge înainte într-un mod ciudat. Speranța apare în momentele neprevizibile, când nici nu te aștepți. E atunci când mergi cu bicicleta pe stradă și simți vântul acela plăcut de seară care îți mai răcorește gândurile și îți aduce aminte de copilărie. E când vii acasă de la școală și mama ta ți-a făcut mâncarea ta preferată și mâncați la masă împreună. Nu e vorba de chestii mari. Nu e vorba de planuri uriașe de viitor sau de a pleca din țară și a ajunge milionar într-un apartament gigantic. Speranța e doar faptul că încă mai avem puterea să ne sunăm unii pe alții și să auzim o voce cunoscută. E faptul că încă ne pasă dacă cineva a ajuns cu bine acasă. E ca un fel de încăpățânare să nu te lași călcat în picioare de ghinion.

Uneori mă plimb prin cartier și văd luminile galbene de la stâlpi cum pâlpâie. Mă gândesc că Dejul e un loc unde trebuie să înveți să vezi prin întuneric dacă vrei să supraviețuiești. Și speranța e exact asta: ochii tăi care se obișnuiesc cu bezna până când încep să vadă contururile drumului. Nu e soare, nu e lumină orbitoare, e doar cât să nu te lovești de pereți. E destul de obositor să trăiești cu gândul că totul se va repara și totul va fi ca la început, când știi că nu ești singurul care trece prin necazuri, dar ce altă variantă avem? Dacă renunți la asta, rămâi doar cu liniștea apăsătoare din casă și cu amintirile care dor. Așa că mai bine alegi să crezi că mâine o să fie o zi obișnuită, fără vești proaste, fără decese, fără certuri în bucătărie. O zi în care poți, pur și simplu, să exiști fără să-ți fie frică de ce urmează.

Speranța e atunci când îți pui căștile pe urechi și melodia ta preferată te face să crezi, măcar pentru câteva secunde, că poți să fii oricine și poți să fii oriunde altundeva. E micul tău secret pe care nu-l spui nimănui, pentru că ți-e teamă că, dacă îl zici cu voce tare, o să dispară. E doar o dorință mută de a fi bine, în ciuda a tot ce s-a pierdut pe drum.

Până la urmă, suntem doar niște oameni care încearcă să lege firele rupte ale unei vieți care n-a venit cu instrucțiuni. Și atât timp cât încă mai căutăm motive să zâmbim, chiar și în fața magazinelor închise și a străzilor pustii, înseamnă că încă mai avem ceva înăuntrul nostru care refuză să moară. Nu e eroism, e doar felul nostru de a spune că încă suntem aici.

Pop Iosif, cls. a IX-a B

Coşmarul

Vite că o luăm de la capăt.
Vocile din capul meu ,o bucată de nenorocire fără adăpost,
În care ajung mereu, de parcă de-acolo-am fost,
Iar sufletul îmi urlă-n noapte, într-un ecou fără lacăt.

Oglinda de pe perete mă minţea într-una,
Până să-mi dau seama, îmbrăţişam minciuna.
Când am încercat să scap, găsit-am crăpătura,
Tot ce mi s-a oferit au fost vorbele goale,
ascunzându-şi natura.

Ar fi trebuit să ştiu !
Aş putea să mă întorc la fiecare cuvânt pe care-l scriu,
Însă e ca şi cum aş vorbi cu vântul în pustiu,
Nu mai vreau să rătăcesc în golul sicriu!

M-am săturat de mintea mea rătăcitoare,
Un pas sau doi şi întreaga lume dispare.
Ştiu că o să mă doboare,
Speranţă? mai eşti acolo oare?

Nu vreau să am nevoie de tine, e un blestem.
E mult prea dureros să te mai chem,
Voi lăsa geamul deschis să intri cu ploaia deodată,
O captură de ecran a ceea ce eram o dată.

Cine suntem noi să ne luptăm cu soarta ,
Când reîntâlnirea ne deschide poarta?
Voi merge pe tavan, sfidând gravitaţia,
Căci incredibilă va fi senzaţia,
Pierdută pe coridorul nesfârşit al amintirii,
Ascultând doar paşii, în pragul pieirii.

Cu toţii încercăm să ne găsim căminul,
Pentru a ne pecetlui destinul.
Poate delirez ...,poate nu e nimic.

S-avem speranţă !
E tot ceea ce contează.
Vreau să mai văd visul auriu al tinereţii,
Încă o dată, ca lumina dimineţii.
Am vărsat atâtea lacrimi, încât izvorul a secat.
Tot ce a mai rămas este necunoscutul drum pavat.
,,Doar continuă să respiri", asta mi-a suflat,
,,Am trecut prin asta, sunt aici şi totul va fi acceptat."

Strânge-mă-n braţe, amic de-o viaţă,
Gesturile tale mici fac lumea o dulceaţă.

După furtună, curcubeul a ieşit,
Suntem dovada că am supravieţuit,
Promite-mi că mă vei duce pe o aripă de vis,
Ca rogvaiv-ul să-mi apară pe iris!

Acesta a fost sfârşitul unei ere,
E timpul să plecăm de lângă zăbrele
Şi să zburăm spre stele.

Un moment perfect ,însă nu pare să fie al meu.
În preajma ta mă simt uşor ca pana, fără un nume.
Suntem doar noi doi, asta-i întreaga mea lume,
Vorbesc pe stradă că mi-am făcut un renume.

Începe a ploua, te rog, nu pleca,
,,Întoarce-te, doresc cu tine a sta!"
Te strig cu disperare, prin ploaia arzătoare,
Să fii aici, căci inima mă doare.
Nu vreau rămas-bun să-mi iau, dar timpul e neînvins,
Cât mai apucăm, trebuie să plecăm, din acest vis aproape stins.

Văd răsăritul, totul e nou ca un cadou,
Şi în sfârşit, respir precum un erou.
Prin asfaltul crăpat, o plantă s-a ivit,
Speranţa nu a murit, doar a înflorit.

Tot ce era de plâns s-a scurs, m-am oprit,
Vreau să rămân aşa tot timpul dobândit.
E un lucru periculos ... acum îl voi avea,
Ca pe o ultimă şansă în lumea asta grea.

Moldovan Marc-Emanuel, cls. a IX-a A

Copiii cred în zâne

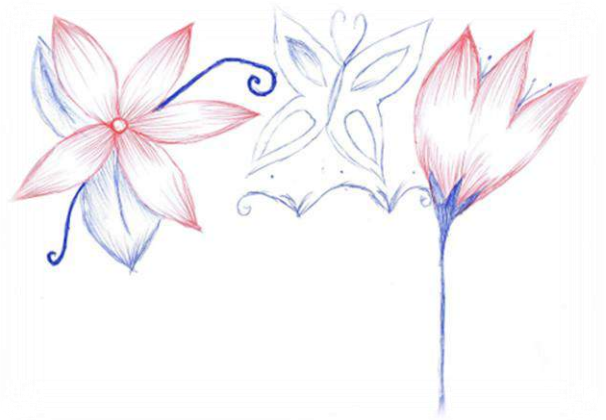
În întunericul singuratic și fără cale de ieșire,
Plini de îndoieli și visuri strivite
Căutăm un sentiment care să ne coloreze viața,
Acel sentiment este speranța.

Speranța e zâna din poveștile pentru copii mici,
Care te vede la pământ și te ajută să te ridici.
Apoi îți prezintă împărăția sa,
Și-ți arată ce frumoasă poate fi viața ta.

Îți arată florile din grădini abandonate,
Unde sunt visurile tale de mult uitate,
Îți spune că orice vrei poate deveni realitate,
Dar trebuie să fii curajos și să te pui pe fapte.

Tot ce trebuie să faci este să crezi,
Să nu dai înapoi când te descurajezi,
Și dacă n-ai reușit și totul pare pierdut,
Să ai puterea să o iei de la început.

Așa că crede în visurile tale,
Caută speranță în orice împrejurare,
Și crede că speranța va rămâne
Așa cum copiii cred în zâne.

Desen Șuteu Tania, cls. a IX-a D

Georgiu Elisa, cls. a IX-a C

Speranța

Într-o noapte fără de speranță,
Îmi contemplam propria viață,
Dar, după răsărit, la dimineață,
Dispare, câte puțin, din ceață.

De pe cer, razele de soare
Îmbăiau în lumină o dulce floare,
Care evocă o chemare,
Care te îndeamnă spre visare.

Astfel, totul devine mai senin,
Ai curaj să îți urmezi al tău destin.
Acest sentiment divin
Te ajută să înaintezi, puțin câte puțin.

Prin corp îți trece un fior
Când te gândești la viitor,
Dar speranța vine în ajutor
Și face totul mai ușor.

Cîmpean Lorena, cls. a XI-a C

Totul va fi bine?

O canapea prăfuită
O ramă bântuită.

„Un ţipăt străbate, liniştea eternitate.”

O fetiţă prea subţire
O prea scurtă privire.

„Urme de cerneală, pe o dezgolită coală.”

Un leagăn părăsit
Suflet acum ascuţit.

„De dragoste confesiune, eşuată misiune.”

O inimă prea des ruptă
Amintire coruptă.

„Un trup ce nu trăieşte, prezentul ce tânjeşte.”

O scrisoare netrimisă
O poveste omisă.

„Un om ce pe stradă, uită de casa-i întreagă.”

(Dar poate...)

Copacul niciodată nu mai creşte
Pasărea să zboare nu mai îndrăzneşte.

„Omul ce veşnic singur rătăceşte.”

Gânduri negre la lumină
Cine ştie, să vină –

Dar poate...

Poate apa întâlneşte copacul
Şi-l ajută să crească săracul.
Poate şi pasărea cunoaşte vântul
Şi împreună zboară ca gândul.

Poate povestea va fi tipărită
Şi scrisoarea pierdută, găsită.
Poate amintirea e respălată
Şi inima rebandajată.

Poate sufletul iar se va încălzi
Şi un cuplu leagănul singuratic va întâlni.
Poate cei doi se vor privi
Şi fetiţa se va însănătoşi.

Şi poate rama va fi găsită,
Iar canapeaua din ce în ce mai puţin prăfuită.

Omul ce veşnic singur rătăceşte,
În sfârşit, casa şi-o găseşte.

Şi poate omul acela voi fi eu,
Care, la greu,
Te voi găsi chiar pe tine,
Şi poate... totul va fi bine...

Oprişan Noémi, cls. a XI-a C

Zbor interior: perspectivele generației Z
Barabas Timea Julia, cls.a XI-a E

Cuprins

Istoria unei reviste care nu voia să fie uitată 1
19 zile de activism sau despre curajul de a nu întoarce spatele 5
Pe urmele lui Brâncuși 7
De la literație la știință: când literatura întâlnește laboratorul de idei 9
Bandă desenată 14
Dorința 15
Cei doi motani 16
First Lego League 17
Mai mult decât un loc II 19
Drumul de la deprinderi la educația modernă 20
Idei. Influențe. Decizii 24
În laboratorul minții 31
De ce avem nevoie de un cod de etică în genetică 36
Inamicul nevăzut din farfurie 39
Misterul chimic din spatele neurotransmisiei 42
Guilelm Șorban un mare compozitor.....44
Familia Șorban: de unde au plecat și unde au ajuns? 47
Arta de a spune o poveste 49
Lectura – cel mai important aspect din viața de licean 51
Realismul magic din „Un veac de singurătate” 52
Fahrenheit 451 53
Culegătorii de afine.....54
Cum mi-a influențat cititul viața 55
Puterea celor 6 minute 55
Promisiunile omului de zăpadă 58
Cântecul de lebădă al Anei 61
țânțar 62
Ultima pagină 63
Letters to My Younger Self 64
Pierdut în ceață 64
Speranța: flacăra din mijlocul furtunii 66
Curaj, credință, speranță 68
Cheia 68
Arhitectura viitorului 68
Ce este speranța? 70
Oceanul de gânduri 70
Echilibru fragil.....71
Coșmarul 72
Copiii cred în zâne 73
Speranța 73
Totul va fi bine 74
Zbor interior 75

Mulțumim tuturor cadrelor didactice și elevilor care au contribuit la realizarea acestui număr:

Profesori:
Albert Andreea
Albinetz Cristina
Bogdan Anca
Haitonic Marta
Lazăr Anca
Marchiș Ramona
Mureșanu Teodora
Obreja Elena
Oprescu Bianca
Pintea Monica
Pop Nicolae
Prodan Mihai
Vaida Adriana
Vladu Ionelia

Elevi:
Lascău Luca, cls. a VI-a
Bercea Cezara, cls. a VIII-a
Boldor Maia, cls. a VIII-a
Moldovan Marc Emanuel, cls. a IX-a A
Achim Medeea, cls. a IX-a B
Chira David, cls. a IX-a B
Codorean Bogdan, cls. a IX-a B
Flueraș Paula, cls. a IX-a B
Lucaciu Clara, cls. a IX-a B
Moldovan Luca, cls. a IX-a B
Pop Iosif, cls. a IX-a B
Pop Dimitrie, cls. a IX-a B
Pop Miriam, cls. a IX-a B
Precup Matei, cls. a IX-a B
Reti Robert, cls. a IX-a B
Roman Andreea, cls. a IX-a B
Rus Miruna, cls. a IX-a B
Tecsi Andreea, cls. a IX-a B
Rusu Sebastian, cls. a IX-a B
Ciceovan Alex, cls. a IX-a C
Cosma Mihaela, cls. a IX-a C
Cuc Nicolas, cls. a IX-a C
Georgiu Elisa, cls. a IX-a C
Moldovan Abigail, cls. a IX-a C
Petrican Georgiana, cls. a IX-a C
Pop Alexandra, cls. a IX-a C
Pop Alina, cls. a IX-a C
Pop Tudor, cls. a IX-a C
Precup Elena, cls. a IX-a C
Urian Irina, cls. a IX-a C
Vaida Cristian, cls. a IX-a C
Moșuț Alexia, cls. a IX-a C
Nistor Ronald, cls. a IX-a C
Filip Adriana, cls. a IX-a D
Sâmbouan Antonia, cls. a IX-a D
Șuteu Tania, cls. a IX-a D
Vaida Beatrice, cls. a IX-a D
Danciu Daria, cls. a IX-a F
Druș Luca, cls. a X-a B
Cîmpean Lorena, cls. a XI-a C
Cîmpean Riona, cls. a XI-a C
Oprișan Noemi, cls. a XI – a C
Bojor Andrei, cls. a XI-a D
Borzan Nicoleta, cls. a XI-a D
Barabas Timea, cls. a XI-a E
Călin Alessia, cls. a XII-a D
Georgiu Bianca, cls. a XII-a D
Georgiu Raluca, cls. a XII-a D
Gligar Odetta, cls. a XII-a D
Măgurean Iasmina, cls. a XII-a D
Mureșan Maria, cls. a XII-a D
Mureșan Theodor, cls. a XII-a D
Pliundra Medeea, cls. a XII-a D
Timbuș Nicole, cls. a XII-a D
Vaida Melissa, cls. a XII-a D

LITERAȚIE

INSPIRAȚIE

ASPIRAȚIE

SĂNĂTATE

INFINIT

SPERANȚĂ

ISTORIE

TRADITIE

Colegiul Național "Andrei Mureșanu" 1897 DEJ